

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

กษมา ชนวงษ์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษ
ที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน"

ของ กษมา ชนะวงศ์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.สถียรพร เซาว์ชัย)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน)

อนุมัติ

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล มุณีสว่าง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
ผู้วิจัย	กษมา ชนะวงศ์
ประธานที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.สถิรพร เซาว์นชัย
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย นเรศวร, 2564
คำสำคัญ	รูปแบบ, การบริหารจัดการหลักสูตร, คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21, โรงเรียนเอกชน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน วิธิดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย ขั้นที่ 1.1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัย พบว่า

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ผู้บริหารและครูผู้สอน 3) ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร และองค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ โดยนักเรียนมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) คิดเป็น 2) ทำเป็น 3) อยู่เป็น ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนโดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

Title	DEVELOPMENT OF SCHOOL CURRICULUM ADMINISTRATION MODEL TO PROMOTE 21 ST CENTURY CHARACTERISTICS OF STUDENT IN PRIVATE SCHOOL
Author	KASAMA CHANAWONGSE
Advisor	Professor Vithaya Jansila, Ph.D.
Co-Advisor	Sathiraporn Chaowachai, Ed.D.
Academic Paper	Ed.D. Dissertation in Educational Administration - (Type 2.1), Naresuan University, 2021
Keywords	Model, Curriculum Administration, Excellence Private School

ABSTRACT

The purpose of this research is aimed at developing school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school. The research procedure followed 3 steps. Step 1 is studying guideline for development of school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school by conducting 3 sub-processes that are 1.1 Studying guideline for development of school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school by conducting documentary research 1.2 Studying guidelines for development of school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school by learning from best practice schools and 1.3 Studying guidelines for development of school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school by conducting interviews with education experts. Step 2 is constructing and examining appropriateness of the model of the development of school curriculum administrative to promote 21st century characteristics of student in private school by conducting 2 sub-processes that are 2.1 Drafting school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school and 2.2 Examining appropriateness of the model by conducting a focus group discussion. Step 3 is evaluating the possibility of

the model for development of school curriculum administrative to promote 21st century characteristics of student in private school by private school administrators.

The finding of the research was that the school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school consists of 3 components which are 1) curriculum administrative factors of which comprises of 1.1) curriculum administrative committee 1.2) school leaders and teachers 1.3) Curriculum administrative task scope. 2) Curriculum administrative process which comprises of 5 steps. Step 1 is studying the school context and determining the objectives of curriculum administration. Step 2 is curriculum administration planning. Step 3 is curriculum implementation. Step 4 is curriculum supervision. Step 5 is curriculum evaluation. 3) The outcome: the 21st century characteristics of students are the ability to think, act, and live. The education experts have examined the appropriateness of the school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of student in private school and found that it is appropriate. The feasibility assessment of the school curriculum administrative model to promote 21st century characteristics of students in private school by school leaders was rated at the highest level of feasibility.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความเมตตากรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ ดร.สธิพร เขาวนชัย กรรมการที่ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นทีปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อีกทั้งให้คำแนะนำด้วยความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้สัมภาษณ์ และผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนเอกชน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เข้าศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีของโรงเรียน รวมทั้ง ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ตอบแบบสอบถามในการประเมินรูปแบบ

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศิริ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่ายิ่งต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณบิดา และครอบครัวของผู้วิจัย ที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน อย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแต่มารดาของผู้วิจัย ตลอดจนผู้มีพระคุณ ครู อาจารย์ ของข้าพเจ้า ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติและสังคมต่อไป

กษมา ชนะวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน.....	40
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนเอกชน.....	55
รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63

กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	71
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	74
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการ	79
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร.....	82
บทที่ 4 ผลการวิจัย	84
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.....	85
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ.....	95
ตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.....	105
ตอนที่ 4 รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	108
บทที่ 5 บทสรุป	114
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผลการวิจัย.....	118
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก.....	133
ประวัติผู้วิจัย	200

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร	15
ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร.....	27
ตาราง 3 แสดงองค์ประกอบของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	37
ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์เอกสารแนวคิดและงานวิจัย	52
ตาราง 5 แสดงการเข้าศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี.....	77
ตาราง 6 แสดงการเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	79
ตาราง 7 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ ในภาพรวม	105
ตาราง 8 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารฯ องค์ประกอบที่ 1.....	106
ตาราง 9 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ องค์ประกอบที่ 2.....	107
ตาราง 10 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ องค์ประกอบที่ 3	108

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงรูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown and Moberg.....	61
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	71
ภาพ 3 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย	72
ภาพ 4 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ	96
ภาพ 5 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ...	101
ภาพ 6 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ...	109

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของศตวรรษที่ 21 อยู่ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นโลกาภิวัตน์มากขึ้นอย่างรุนแรงในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เมื่อพิจารณาบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป ระบบการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องเช่นกัน เพราะการศึกษาในฐานะที่เป็นรากฐานของการผลิตทรัพยากรมนุษย์ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้รองรับกับสภาพความเป็นจริงของสังคม (สกล สุวรรณพิสิทธิ์, 2555; วิจารย์ พานิช, 2555)

โอกาสประการหนึ่งที่มาพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา คือ ความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างก้าวกระโดด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการสื่อสาร การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนมีบทบาทสำคัญในการทำงานของชุมชนทั่วโลกทั้งภาครัฐบาลและเอกชน (UNICEF, 2019) ดังนั้น ระบบการศึกษาที่สามารถปรับตัวตามพลวัตของศตวรรษที่ 21 ได้ จะสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด กล่าวคือ การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับสังคมแห่งอนาคต

แม้ประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าในด้านการศึกษา ที่กำหนดให้พลเมืองสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี รวมทั้งมีการปฏิรูปเชิงโครงสร้างเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา แต่ปัญหาการศึกษาที่เกิดขึ้นควบคู่กับสังคมไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน ทั้งโครงสร้างและหน่วยงานที่จัดการศึกษา โครงสร้างที่ใหญ่เกินไปและการใช้หลักเกณฑ์เดียวกันในการวัดมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ซึ่งสาเหตุเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงหลักสูตรในประเทศจะพบว่า ในอดีตที่ผ่านมา หลักสูตรเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีที่คิดค้นโดยผู้อื่น แต่ไม่ได้เน้นที่การเป็นผู้พัฒนาหรือผู้คิดเทคโนโลยีด้วยตนเอง (เย็น ภู่วรรณ, 2562, น. 4) ดังเช่นในประเทศที่มีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาหลาย ๆ ประเทศ และถึงแม้จะมีการเลียนแบบการเรียนการสอนจากประเทศที่ได้รับการยอมรับในมาตรฐานการศึกษา แต่เรายังไม่สามารถนำมาพัฒนาการศึกษาของประเทศให้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกันได้ (มีชัย ฤชุพันธุ์ 2559)

ข้อมูลหนึ่งที่สนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าวคือ รายงาน World Development Report: Learning to Realize Education's Promise ที่จัดทำโดย World Bank Group Flagship Report (The World Bank Group, 2018) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า การขยายตัวทางการศึกษามีความรวดเร็วเกินไปจนทำให้การศึกษาในหลาย ๆ ที่ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ทำให้แรงงานที่ออกจากระบบการศึกษาขาดทักษะที่สามารถนำไปใช้ทำงานได้จริงและไม่มีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะพัฒนาตนเองต่อ นอกจากนี้ยังพบว่า เยาวชนไทยยังขาดกระบวนการเรียนรู้ การคิดแก้ปัญหา ขาดทักษะในการดำรงชีวิตและมองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง (เพ็ญศรี ใจกล้า และคณะ, 2561)

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้เห็นว่า ความท้าทายครั้งสำคัญของสถาบันการศึกษาเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาของสังคม คือ การผลิตผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สู้สังคมในปัจจุบันและอนาคตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีพื้นฐานด้านวิชาการ ซึ่งยังคงเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในอนาคตทั้งหมดควบคู่กันไป โดยในระดับโรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การบริหารจัดการด้านการศึกษากำหนดให้มีหลักสูตรทำหน้าที่เชื่อมโยงโลกแห่งความเป็นจริงกับความสนใจ ประสบการณ์ และพรสวรรค์ของนักเรียน (ณัฐฉิณี ศรสวรรณ, 2558) โดยปรัชญาการจัดการศึกษายังคงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคคลในองค์รวม ทั้งมิติของความรู้และคุณธรรมคู่กัน ตลอดจนปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึกให้เกิดกับผู้เรียนให้ติดเป็นนิสัยจนเป็นวิถีชีวิตหรือบุคลิกภาพ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (อนุ บุญสูง, 2556, น. 1) คุณลักษณะเหล่านี้จะถูกปลูกฝังและพัฒนาผ่านหลักสูตร ซึ่งจะเน้นกรอบแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับผู้เรียนและเหมาะสมกับท้องถิ่น เมื่อเป็นเช่นนี้ การมีหลักสูตรที่ดีจึงมีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2554, น. 69)

การจัดหลักสูตรการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโดยภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งมีเป้าหมายเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการศึกษา นอกจากจะช่วยเหลือให้เกิดความยืดหยุ่นและลดข้อจำกัดของกระบวนการต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นการเปิดกว้างในการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามบริบทสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) เพราะนอกเหนือจากหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพแล้ว โรงเรียนเอกชนยังสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามบริบทของตน ซึ่งมีความพร้อมแตกต่างกันทั้งงบประมาณ สถานที่ ทรัพยากร บุคลากรและผู้เรียน

โดยที่ปัญหาใหญ่ที่สำคัญของระบบการศึกษาไทยที่พบไม่ได้อยู่ที่งบประมาณ แต่คือ “ปัญหาการบริหารจัดการศึกษา” จึงเป็นปัญหาที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน (ศิริประภา โภชนจันทร์ และคณะ, 2562) ซึ่งมีศักยภาพในการจัดการศึกษาไม่ด้อยไปกว่าโรงเรียนรัฐบาล การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นปัญหา คือ การขาดรูปแบบที่ชัดเจน ทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียนและด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ดังนั้น หากโรงเรียนเอกชนมีแนวทางและรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จะสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สอดคล้องกับสถานการณ์และยุคสมัย อันจะเป็นการแก้ไขปัญหา ป้องกันปัญหาและยังเป็นการสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเชิงลึก เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสม เพื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพในบริบทของสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศอีกด้วย ทั้งนี้ รูปแบบการบริหารจัดการที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เพื่อนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการได้อย่างมีคุณภาพ
2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูล/สารสนเทศ สำหรับผู้บริหารหน่วยงานกำกับดูแลโรงเรียนเอกชน และผู้บริหารโรงเรียนเอกชน นำไปวางแผนและพัฒนาปรับปรุงในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

2. ประเด็นที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน โรงเรียนละ 2 คน ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practice) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน และผ่านการประเมินจาก สมศ รอบ 3 ในระดับดี จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย 1) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2) โรงเรียนสาธิตการจัดการปัญญาภิวัฒน์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 3) โรงเรียนกัลยาณวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 5) โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ในการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน แบ่งการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ดำเนินการดังนี้

1. นำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มาเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

2. ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนขั้นนี้

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ด้วยการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน รวมทั้งสิ้น จำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร** หมายถึง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน ประกอบด้วย

1.1 **ปัจจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร** หมายถึง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2 **กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร** หมายถึง ขั้นตอนในการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา บริบท ของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.3 **ผลลัพธ์** หมายถึง คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

2. รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร ที่มีองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรและ หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง งานบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย หน่วยพัฒนาหลักสูตร หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ และหน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง ขั้นตอนในการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา บริบท ของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ หมายถึง คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย คิดเป็น ทำเป็น และอยู่เป็น

3. ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ว่าสามารถนำไปใช้ในโรงเรียนเอกชนได้

4. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ว่าเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในโรงเรียนเอกชนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
  - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
  - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 1.4 หลักสูตรสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 2.1 ความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 2.3 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 2.4 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
  - 3.1 ความหมายของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
  - 3.2 ความสำคัญของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
  - 3.3 คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาโรงเรียนเอกชน
  - 4.1 ความหมายของโรงเรียนเอกชน
  - 4.2 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน
  - 4.3 ความแตกต่างของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล
5. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
  - 5.1 ความหมายของรูปแบบ
  - 5.2 องค์ประกอบของรูปแบบ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาและเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีหลักสูตรเป็นเข็มทิศซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของการศึกษาที่ผู้บริหารการศึกษาต้องคำนึงถึง ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติและความหมายของหลักสูตรเป็นอย่างดี

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสามารถพิจารณาได้เป็นสองส่วน คือ หลักสูตรและการบริหารจัดการหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้คำนิยามความหมายของหลักสูตรแตกต่างกันไปตามมุมมองของแต่ละบุคคล หลักสูตรในมุมมองโดยทั่วไปของบุคคลส่วนใหญ่จะหมายถึง สิ่งที่เป็นเอกสารต่าง ๆ เช่น เอกสารหลักสูตร หนังสือ ตำรา คู่มือการสอน เป็นต้น ส่วนมุมมองของนักวิชาการด้านหลักสูตร จะหมายความรวมถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียนและผลการเรียนรู้ (Wiles, & Bondi, 2011) ซึ่งมีความหมายและความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลายส่วน และมีผู้ได้แสดงความเห็นหลากหลาย ดังนี้

Wiles, & Bondi (2007) ที่สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่า มีความหมายในระดับแคบที่หมายถึงรายวิชา จนถึงความหมายในระดับกว้างที่หมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้

Dezure Deborah (n.d.) กล่าวว่า หลักสูตรหมายความรวมถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ของนักเรียน (ทักษะ ความรู้และทัศนคติ) เนื้อหา (เนื้อหาวิชาที่เสริมประสบการณ์การเรียนรู้) ลำดับความคิด ผู้เรียน วิธีการสอนและกิจกรรม ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน (วัสดุอุปกรณ์) การประเมินผล (วิธีที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน) และการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนตามประสบการณ์และการประเมินผล

ปรีฉัตร สุราษ (2553) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง ข้อกำหนดหรือแผนการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

กัญญ์พิทา จงคง (2553) กล่าวว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก โดยมีข้อกำหนดที่สื่อให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา ที่คาดหวังให้เกิดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในตัวผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ซึ่งมีกิจกรรมร่วมระหว่างครูและนักเรียนเป็นสื่อกลาง ให้เกิดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คู่มือประกอบการเรียนการสอน สื่อ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รัตนา คำเพชรดี (2559) กล่าวว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ รวมทั้งพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม บรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับ

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560, น. 18) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย มวลประสบการณ์ ขอบข่าย เนื้อหาวิชา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ และเกิดการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตต่อไป

ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์ (2561) กล่าวว่า ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรจะหมายถึง กระบวนการทั้งในและนอกชั้นเรียน ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้าเป็นระดับอุดมศึกษาจะหมายถึง เนื้อหาสาระที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เช่นกัน

ชวลิต ชุกาแพง (2561) ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

กมลฉัตร กล่อมอิม (2562) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาได้รวบรวมจัดทำไว้หรือจัดเตรียมสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียน โดยมีเนื้อหาสาระครบถ้วนอย่างมีระบบ สามารถเข้าใจได้ง่าย และมีจุดประสงค์ชัดเจน รวมทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและล้ำสมัย ตลอดจนการประเมินตามสถานการณ์จริงหรือตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านร่างกาย ทางด้านอารมณ์ ทางด้านสังคมและทางสติปัญญาได้อย่างครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาหลักสูตร

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อ เป้าหมาย ข้อกำหนดหรือแผนการจัดมวลงประสพการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน รวมถึงการประเมินที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลง มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปพัฒนาได้ตามศักยภาพของตนเอง

2. ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการกล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรในแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

Robert Mazarno (2003) นักวิจัยด้านการศึกษาที่ได้ทำการวิเคราะห์เชิงอภิमान (meta-analysis) จากปัจจัยจำนวนมากที่มีผลต่อการเรียนรู้ กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่กระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมากที่สุดคือหลักสูตรที่ผ่านการรับรองและเห็นผลจริง หลักสูตรช่วยจัดระเบียบเส้นทางการเรียนรู้ ซึ่งสำคัญยิ่งต่อการหลอมรวมผลลัพธ์ที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษที่ 21 เข้าไปในหลักสูตร หากปราศจากการวางแผนเป็นอย่างดีแล้ว การผสมผสานทักษะ กระบวนการ และจิตตนิสัยย่อมบังเกิดแบบไร้ทิศทางและยากจะบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่า หลักสูตร คือ การประมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรจึงเป็นเสมือนแผนที่กำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมาย และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

ภาวนี อารงเลิศฤทธิ์ (2553) กล่าวว่า หลักสูตรยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะเป็นโครงร่างกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา

จิตติมา วรณศรี (2557) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หลักสูตรทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ทราบถึงจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาแห่งนั้น นั่นหมายความว่า หลักสูตรมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผลลัพธ์หรือมาตรฐาน (Outcomes/Ends) โดยมีการสอนเป็นวิธีการหรือหนทาง (Means) ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของ หลักสูตรสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหาสาระที่จัดให้แก่ผู้เรียน ที่จัดตั้งขึ้นด้วย วัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน มีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้
3. หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ อันนำไปสู่ประสบการณ์ทางด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติทักษะต่าง ๆ อันแสดงถึงการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
4. หลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวัง โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้
5. หลักสูตรในฐานะที่เป็นมวลประสบการณ์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ที่กำหนด
6. หลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง ในฐานะที่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตามที่ มุ่งหวังที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้
7. หลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแผนการเตรียมโอกาสของการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

เรณู บุญเสรรฐ (2561) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ในฐานะที่เป็นแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนด อนาคตทางการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน

ปฏิภาณ ตระการ (2561) กล่าวว่า หลักสูตรยังกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญในฐานะที่เป็นหัวใจหลักของการจัดการเรียนการสอน จัดระเบียบเส้นทางการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ทางการศึกษา ทำให้การศึกษา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่วางไว้ ตลอดจนเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ที่จะจัดประสบการณ์ ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา ของประเทศ ซึ่งเป็นเสมือนหางเสือ ที่จะกำหนดทิศทางการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย โดยมี เกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาเป็นแผนในการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงาน ของครูหรือเครื่องชี้ถึงความเจริญของประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

จากคำนิยามหรือคำจำกัดความของหลักสูตรข้างต้น นอกจากแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความหมายของหลักสูตรแล้ว ยังพบว่าหลักสูตรจำเป็นต้องมีองค์ประกอบครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตร จึงจะสามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เข้าใจขอบเขตของหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องด้วย มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วย

1. เป้าหมายและนโยบายการศึกษา (Education Goal and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องทำตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Type and Structure) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555) กล่าวว่า โดยทั่วไปงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรจะเป็นลักษณะของการวิเคราะห์ถึงสิ่งควรจะนำมาสอนในโรงเรียน ได้แก่ วิชาที่สอน ขอบข่ายเนื้อหา ทักษะและสมรรถภาพ รวมถึงการออกแบบ การพัฒนาหรือปรับปรุงเนื้อหาวิชา ซึ่งจะมีการกำหนดทักษะหรือสมรรถภาพไว้ในรายวิชา ตลอดจนการจัดทำเค้าโครงรายวิชา การกำหนดวัตถุประสงค์รายวิชา การจัดทำแผนการเรียน กิจกรรม แบบทดสอบและอื่น ๆ เป็นต้น จากนั้นเป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และประเมินผลการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

รัตนา คำเพชรดี (2559) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ได้แก่ ความมุ่งหมาย (Objectives) เนื้อหาวิชา (Content) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) และการประเมินผล (Evaluation) ทั้งนี้ องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นระดับใด หรือมีความหมายตามมุมมองใดก็ตาม

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบหลายส่วนด้วยกัน เราสามารถสร้างหลักสูตรขึ้นได้หลายลักษณะภายใต้กรอบของหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหา การจัดทำสื่อการเรียนการสอน ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรด้วยกันทั้งนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรประกอบด้วย

1. หลักการของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. แนวการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง
4. แนวการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
5. คำอธิบายรายวิชา
6. หน่วยการเรียนรู้
7. แผนการจัดการเรียนรู้

ปฏิภาณ ตระการ (2561) สรุปว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล

ชวลิต ชูกำแพง (2561) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร จะต้องประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร และความสัมพันธ์กับเวลาในหลักสูตรด้วย

กมลฉัตร กล่อมอ้อม (2562) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 5 องค์ประกอบ ที่มีความสำคัญตามโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และกำหนดขอบเขตของหลักสูตร ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

1. สภาพปัญหาและความต้องการของหลักสูตร เป็นการระบุถึงความจำเป็นเหตุผลของการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสิ่งที่ต้องการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเจตนาที่กำหนดไว้
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการระบุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. โครงสร้างของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาสาระการเรียนรู้ คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ เป็นการกำหนดรายละเอียดเนื้อหาสาระสำคัญ ขอบเขต ของหลักสูตร ตลอดจนรายละเอียดสิ่งที่ต้องการให้เกิดผลสัมฤทธิ์และสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ในการเรียนรู้รายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจรายละเอียดของโครงสร้างของหลักสูตร พร้อมทั้งรายวิชาสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้
4. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ การใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. แนวทางการวัดและประเมินผล เป็นการระบุถึงวิธีการกระบวนการวัดและประเมินผล โดยเครื่องมือวัดผลและประเมินผล สอดคล้องตามสภาพจริงที่สะท้อนผู้เรียนอย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นข้างต้นตามแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่าน สามารถนำมาสรุปตามตาราง วิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร

รายการ	หน่วยงาน/นักวิชาการ							สรุป
	วิโรจน์ สารรัตน์ (2555)	ปริญญ์ ตระการ (2561)	รัตน คำเพชรดี (2559)	ชวลิต ชูทิพย์ (2561)	กมลฉัตร กล่อมอิ้ม (2562)	อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560)	ธำรง บัวศรี (2542)	
1. เป้าหมายและนโยบาย					✓	✓	✓	จุดมุ่งหมาย
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. จุดประสงค์ของวิชา	✓				✓	✓	✓	
4. รูปแบบและโครงสร้าง					✓		✓	เนื้อหาวิชา
5. จัดทำแผนการเรียน	✓							
6. เนื้อหา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
7. การกระบวนการเรียนการสอน		✓				✓	✓	การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้
8. การนำหลักสูตรไปใช้	✓		✓	✓	✓			
9. ประสพการณ์ทางการศึกษา/ การจัดการเรียนรู้	✓	✓			✓	✓		
10. การประเมินผล	✓	✓	✓		✓	✓		การประเมินผล

จากตาราง 1 สรุปได้ว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบหลัก คือ

1. **จุดประสงค์ของหลักสูตร** หมายถึง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตร เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. **เนื้อหาวิชา** หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตลอดจนทักษะ ประสบการณ์ และความสามารถที่ต้องการให้นักเรียนมี ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาแกนและการเสริมสร้างทักษะที่สำคัญควบคู่กัน

3. **การจัดการเรียนรู้** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าการเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว ตลอดจนแนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. **การประเมินผล** หมายถึง วิธีการ กระบวนการวัดและประเมินผล โดยเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สะท้อนผู้เรียนอย่างแท้จริง ควรมีการประเมินหลายครั้ง คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

4. หลักสูตรสถานศึกษา

นอกจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง ที่เรียกว่า “หลักสูตรสถานศึกษา” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และที่นำสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของท้องถิ่น ผสมกับความต้องการของสถานศึกษาเอง มาใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้และสติปัญญา ตลอดจนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล เพื่อการแข่งขันอย่างเหมาะสม (ประเวศ เวชชะ, 2559) โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะที่ดี ที่ส่งผลให้การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จ 4 ประการ อันได้แก่

1. ความมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
2. การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ชัดเจน
3. การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ
4. การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน องค์กรและชุมชนท้องถิ่นภายนอก ซึ่งทุกลักษณะดังกล่าว มีการดำเนินงานอย่างเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทุกระดับการศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษา

จัดการศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของพื้นที่ และสถานศึกษามีภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความมั่นใจว่า ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐาน ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้ โรงเรียนทุกแห่งมีหลักสูตรสถานศึกษาอยู่แล้ว เพียงแต่นำสิ่งที่มีอยู่ อาทิ วัสดุทัศน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร เป็นต้น นำมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วปรับปรุงให้สอดคล้องกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

วิรุฬ เกิดภักดี (2551) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาหมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน โดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นกรอบ นำข้อมูลของสถานศึกษาและชุมชนในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหา จุดเด่น/เอกลักษณ์ของชุมชนและสังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประกอบในการกำหนดเป็นสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของสถานศึกษาบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของสังคมและความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาว่า หมายถึงแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน สังคม ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในชุมชน สังคมอย่างมีความสุข ซึ่งต้องไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและสิทธิมนุษยชน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำหรือพัฒนาขึ้น โดยจัดทำองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้ เป็นไปตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วจัดทำสาระหรือรายละเอียดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

หลักในการบริหารเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องศึกษา และนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร แนวคิดด้านการบริหาร (Management Concept) นั้น เป็นการนำเสนอกรอบความคิดในการบริหารการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะทุกองค์กรต่างก็ต้องการการบริหารจัดการที่ดีทั้งสิ้น เพื่อให้องค์กรสามารถก้าวหน้าได้ดีที่สุด ด้วยเหตุนี้ การบริหารจึงนับว่าเป็นหลักการที่มีความสำคัญเหนือกว่าปัจจัยอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เป็นการนำความสามารถของผู้คนมาใช้งานร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพของจุดแข็งและลบข้อจุดอ่อนที่เป็นอยู่ (ปีเตอร์ ดรักเกอร์, 2551)

การบริหารจัดการหลักสูตรให้มีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ ซึ่งทุกส่วนต้องมีความเกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และที่นำสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของท้องถิ่น ผสมกับความต้องการของสถานศึกษาเอง มาใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน (ประเวศ เวชชะ, 2559) และควรพิจารณาให้สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องจัดเตรียมไว้ เพราะหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมด้วย (ประเวศ เวชชะ, 2559)

1. ความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้นิยามของการบริหารจัดการหลักสูตรไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้ วิรุฬ เกิดภักดี (2551) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามประเมินผลในการนำหลักสูตรไปใช้

วัชราวลี วัชรวิงศ์ ณ อยุธยา (2552) ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการ และการดำเนินการ การควบคุมดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบัน การศึกษา เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด ในสถาบันการศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการหลักสูตรหมายถึง การวางแผน การจัดการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน และมีการติดตามประเมินผลหลักสูตร โดยการบริหาร ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ความสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามีลักษณะคล้ายการบริหารงานลักษณะอื่น ๆ ในสถานศึกษา แต่แตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์ วิธีการและการประเมินผล ภารกิจในการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานด้านการวางแผนของสถานศึกษา ตามขั้นตอนต่าง ๆ เป็นลำดับ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการนั้นเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา และถือเป็นหัวใจของการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการ ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ ความสำเร็จของผู้บริหาร

รุ่งทิภา จันทน์วัฒนวงศ์ (2557, น. 199) การบริหารหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการนำ หลักสูตรไปใช้จริงในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งต้องอาศัยการทำงานจากหลายฝ่าย เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน หลักสูตรไปในทิศทางที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลักสูตร โดยมีทั้งการบริหารงานบุคคล งานวิชาการ งานงบประมาณ รวมไปถึงงานบริการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้อื่นๆ

3. ปัจจัยในการบริหารจัดการหลักสูตร

การจัดการหรือการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรเป็นปัจจัยพื้นฐาน ทางการจัดการ เช่นเดียวกันกับการดำเนินการเพื่อบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีปัจจัยที่เหมาะสม มีคุณภาพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ซึ่งในการบริหาร หลักสูตร มีการกล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546 มาตรา 37 (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและ งานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการโรงเรียน มีองค์ประกอบดังนี้ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานกรรมการ หัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรรมการ หัวหน้างานวิชาการ กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการฯ มีหน้าที่และดำเนินการ ดังนี้

1. วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการแนะแนวให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการแนะแนวให้เป็นไปตามจุดหมายและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร

4. ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องและนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

6. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้

7. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ระดับชั้น และช่วงชั้น ระดับวิชา กลุ่มวิชา ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

8. ตรวจสอบทบทวน ประเมินมาตรฐาน การปฏิบัติงานของครู และการบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา แล้ว ใช้ผลการประเมิน เพื่อวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และการบริหารหลักสูตรปีการศึกษาต่อไป

9. รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยเน้นผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับเหนือสถานศึกษา สาธารณชน และผู้เกี่ยวข้อง

ตามแนวทางการนิเทศ ติดตามเพื่อส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 (2551) ระบุว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพแล้ว สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร พิจารณาถึงงบประมาณและอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม ตามบริบทด้านต่างงบประมาณ ทรัพยากร สถานที่ และบุคลากร รวมทั้งผู้เรียน และครอบครัว นอกจากนี้ สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับดูแล

คุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งแต่ละปัจจัย มีรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การใช้หลักสูตรการเรียนการสอนระดับชั้นเรียน และการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ผู้บริหารจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครู ในกรณีที่ มี ปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการ และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหาตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ

3. ครูผู้สอนจะต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม ครูสามารถนำสภาพปัญหาต่าง ๆ บูรณาการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน

4. บริหารจัดการงบประมาณเพื่อการบริหารทรัพยากรและปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และห้องพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ โรงฝึกงาน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ห้องประชุมขนาดต่าง ๆ สนามกีฬา และโรงยิม เป็นต้น

5. จัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น คำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนห้องเรียน ห้องสมุดที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร มีข้อพิจารณา เช่น ความครบถ้วนขององค์ประกอบหลักสูตร ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบ ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ และกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน และคำนึงถึงความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล เป็นต้น และควรปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรมตามมาตรฐานการเรียนรู้

จำนงค์ บุญเรือง (2556) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการบริหารจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรและเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร โดยพิจารณาถึงปัจจัยในแต่ละด้าน อาทิ งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ว่าเพียงพอหรือไม่ บุคลากรเกี่ยวกับ

การใช้หลักสูตร จะดำเนินการโดยวิธีใด การวางแผนงานพัฒนาและใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบ และมีขั้นตอน

จันทร์จิรา บุรีมาศ, และอดุล นาคะโร (2556) สรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา คือ

1. อาคารสถานที่ ความเป็นระเบียบ สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ มั่นคง ปลอดภัยและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผู้บริหาร เนื่องจากเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ทิศทางการปฏิบัติงานของหลักสูตรสถานศึกษา สามารถพัฒนาและบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา

3. ครูผู้สอน เพราะการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในระดับชั้นเรียน โดยมีการวางแผนเตรียมการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การเตรียมสื่อการสอนและเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผล

4. ชุมชนและผู้ปกครอง มีส่วนในการกำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน และทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. สื่ออุปกรณ์และวัสดุหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้อย่างรวดเร็วและส่งเสริมการเรียนรู้

สุดาพร ทองสวัสดิ์, และสุจิตรา จรจิตร (2556) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัย 4 ปัจจัย และแต่ละปัจจัยองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ลักษณะผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความเป็นมืออาชีพในการบริหาร

2. ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหาร อาทิ การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเชิงวิชาการ การสร้างทีมงาน หรือบริหารด้วยทีมงานที่ดี ดำเนินการบริหารอย่างมีระบบที่ดี

3. ปัจจัยด้านครู ที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่ดี ความเป็นมืออาชีพในด้านการสอน มุ่งเน้นการสอนและการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนและกระตุ้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

4. ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียนและดึงผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน

ศุภัญญา จัตุรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์ (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้สนับสนุนหรือให้บริการงานการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ สนับสนุนการพัฒนาและใช้งานหลักสูตร ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับกำลังคน คือ ผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนผู้เรียนที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารต้องเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจ การนิเทศประเมินผลการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การบริหารจัดการห้องสมุด จัดหาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ภายนอกสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีอาคารสถานที่ห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญและการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาตนเองและใส่ใจวัฒนธรรม

รัตนา คำเพชรดี (2559) สรุปว่า ปัจจัยสนับสนุนการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและนโยบายของหลักสูตร ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด และสามารถปฏิบัติได้จริง กำหนดความคาดหวังที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงได้
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีภารกิจที่ดำเนินการ 8 ภารกิจโดยครูผู้สอน ดังนี้
  - 1) การสำรวจความพร้อมของผู้เรียน
  - 2) การวิเคราะห์หลักสูตร
  - 3) การกำหนดเนื้อหา ในการสอนตามจุดมุ่งหมาย
  - 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนชัดเจน
  - 5) การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 6) การวัดผลและประเมินผล
  - 7) การปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน และ
  - 8) การทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลมาใช้ เนื่องจากการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แสดงว่าผลที่เกิดจากการเรียนรู้ จะต้องอยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้ หลังจากเกิดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนสามารถทำสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน การเรียนรู้นั้นและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าว

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียนเนื่องจากผู้บริหารถือเป็นแกนกลางของความพยายามในฐานะผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลผู้จัดระเบียบองค์การ นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูควรเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขและ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5. การบริหารจัดการหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปราย ร่วมกันระหว่าง ผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย

6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดาเนินการอย่างต่อเนื่อง

7. การพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเอง

ปฏิญาณ ตระการ (2561) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารและการจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ได้แก่

1. ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ โดยมีการนิเทศกำกับติดตาม อย่างเป็นระบบ

2. ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรระดับห้องเรียน วางแผนวิเคราะห์ทำความเข้าใจหลักสูตร พัฒนาบุคลากร นิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินผลการเรียนรู้ ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน ทบทวนองค์ประกอบหลักสูตร สาระ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อการเรียนรู้ การสอน การวัดประเมินผล

3. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรระดับบทเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง กับบุคลิกภาพและความพร้อมของผู้เรียน วางแผนขอข่วยเนื้อหา ให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียน ผู้เรียน มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง

4. การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชี้แจงทิศทางนโยบายและแนวทาง พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

5. ด้านการมีส่วนร่วมของครู จัดการเรียนการสอน ตามแผน เตรียมสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยี ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

6. ด้านมีการดำเนินการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผู้เรียนรักษาสิทธิและโอกาสในการได้รับ การศึกษา 12 ปี ตระหนักถึงคุณค่าและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ในกิจกรรมต่าง ๆ

7. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ปล่อยไปได้ ร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สนับสนุนการเงินซื้อทรัพยากรทางการศึกษาตามความเหมาะสม เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต

8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ใช้งานเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน ท้องถิ่น สภาพแวดล้อมในสภาพจริง

9. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ประสานกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุนการเงิน บุคลากร ทรัพยากรการศึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริม สนับสนุน การบริหารวิชาการ กำกับ ติดตาม การดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายและบริบทที่เกี่ยวข้อง

10. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ มีส่วนร่วมการวางแผนการดำเนินวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและบริบทของท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล การแนะนำให้สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและใช้หลักสูตร แก่นักเรียนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

เรณู บุญเสรษฐ (2561) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารหลักสูตรเป็นการพัฒนางานวิชาการที่เน้นการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนโดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู หลักสูตร สื่อ/แหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้บริหาร ควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร สร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถประยุกต์ใช้และแนะนำผู้อื่นได้ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมพัฒนาครู ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากร

2. ครูผู้สอน ควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และเป็นผู้ตามที่ดี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำและการใช้หลักสูตร มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร มีความรู้ตรงตามสาขาวิชา มีทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามทักษะ ตามศักยภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับตัวชี้วัด มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการจัดทำสื่อและนำสื่อแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร และนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ผู้ปกครอง ชุมชน ครู โรงเรียนอื่น มีวัฒนธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

3. หลักสูตร มีกรรมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและปัญหา ความต้องการ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน นำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

4. สื่อแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมทันสมัย หลากหลาย ตามวิชา และกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ มีแหล่งสืบค้นข้อมูลและห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะ มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการและจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

5. บรรรยากาศ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศให้ปลอดภัย อำนวนต่อการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตร และการเรียนรู้จากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน จัดบรรยากาศภายในให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สะอาดปลอดภัย แสงสว่างเพียงพอ โต๊ะเก้าอี้มีสภาพเหมาะสม มีบรรยากาศที่มีความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการทำงานและการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน

6. จากการสังเคราะห์เอกสารข้างต้น สามารถวิเคราะห์ปัจจัยในการบริหารหลักสูตรได้ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

ปัจจัย	พ.บ. การศึกษาแห่งชาติ (2546)	ส.ง.เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2551)	อับลาชาชนา 1 (2551)	จำนวนคูปอง (2556)	สุนทรจิรา บัณฑิต, และอัครา จรุงจิรา (2556)	สุภาพร ทองสวัสดิ์, และอัครา จรุงจิรา (2556)	สุกัญญา จุฑารัตน์, และอัครา จรุงจิรา (2559)	รัตนา คำเพชรดี (2559)	ปฏิภาณ ธรรมสาร (2561)	เรณี บุญเกียรติ (2561)	สรุป
1. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร/พัฒนาหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร
2. ผู้บริหาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ผู้บริหารและคณาจารย์
3. ครูผู้สอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	การพัฒนาหลักสูตร
4. การพัฒนาหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	การพัฒนาหลักสูตร
5. การจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	การพัฒนาสื่อการเรียนรู้
6. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	การจัดการแหล่งเรียนรู้
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	การประเมินผลหลักสูตร
8. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
9. ประเมินผลการใช้หลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ที่จะมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน
3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร
  - 3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร
  - 3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้
  - 3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้
  - 3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร

โดยแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานวิชาการ มีหน้าที่วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และบริบทเกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ จัดทำคู่มือบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล การแนะแนวให้สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรและใช้หลักสูตร แก่นักเรียนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2546; ปฏิภาณ ตระการ, 2561; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2551; จำนงค์ บุญเรือง, 2556)

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะ คือ เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจ (สุกัญญา จัตรงค์, และ อภิชาติ เสนะนันท์, 2559) ให้คำปรึกษาที่ดีในการแก้ปัญหา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2551) มีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร (จันทร์จิรา บุรีมาศ, และอดุล นาคะโร, 2556) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (สุดาพร ทองสวัสดิ์, และสุจิตรา จรจิตร, 2556) มีภาวะผู้นำทางวิชาการ รอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (รัตนา คำเพชรดี, 2559) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นประชาธิปไตย (เรณู บุญเสริฐ, 2561)

ครูผู้สอน ควรมีคุณลักษณะ คือ มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการเรียน การสอน วิเคราะห์สภาพปัญหา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2551) ออกแบบการเรียนรู้ (จันทร์จิรา บุรีมาศ, และอดุล นาคะโร, 2556) มีประสิทธิภาพเอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (สุตาพร ทองสวัสดิ์, และสุจิตรา จรจิตร, 2556) มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (รัตนา คำเพชรดี, 2559)

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

แบ่งภาระหน้าที่ออกเป็น 4 หน่วยคือ

3.1 **หน่วยพัฒนาหลักสูตร** กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2546; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2551; สุกัญญา จัตูรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์, 2559) วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ (ปฏิภาณ ตระการ, 2561) กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (เรณู บุญเสรษฐ, 2561)

3.2 **หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้** สนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบัน มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2551; จันทร์จิรา บุรีมาศ, และอดุล นาคะโร, 2556; สุกัญญา จัตูรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์, 2559; รัตนา คำเพชรดี, 2559; ปฏิภาณ ตระการ, 2561)

3.3 **หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้** ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) เตรียมสถานที่และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2551; เรณู บุญเสรษฐ, 2561) เป็นระเบียบ สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ มั่นคง ปลอดภัยและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมทักษะชีวิต ดำเนินการให้ชุมชนและผู้ปกครอง มีส่วนในการกำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน (จันทร์จิรา บุรีมาศ, และอดุล นาคะโร, 2556; สุกัญญา จัตูรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์, 2559) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ปฏิภาณ ตระการ, 2561)

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแล คุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (ราชกิจจานุเบกษา, 2546; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2551; สุกัญญา จัตูรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์, 2559; รัตนา คำเพชรดี, 2559) ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน (ปฏิภาณ ตระการ, 2561; เรณู บุญเสรษฐ, 2561)

4. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ แนวทางเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาไว้หลากหลาย ดังนี้

เอนก อัครีเดช (2549) สรุปว่า แนวทางการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก เป็นดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร ต่าง ๆ จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สสำรวจความต้องการของท้องถิ่น และ จัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินการ
2. ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือโรงเรียนใกล้เคียง จะบุคลากรที่มีความชำนาญ ร่วมมือจัดทำสาระหลักสูตร และหน่วยการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น
3. ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร ตัว แต่งตั้งคณะกรรมการและดำเนินการ วางแผน โดยเน้นการมีส่วนร่วม
4. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร จัดสัมมนาครูให้เกิดความเข้าใจ หลักสูตร ซึ่งส่งผล ต่อการนำไปใช้ การจัดทำแผนการสอน และจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมาย และประเมินผล การใช้หลักสูตร
5. สม่าเสมอ ด้านการนิเทศติดตามกำกับและประเมินผล มีการประชุมคณะครู เพื่อจัดทำแผนนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล จะทำปฏิทิน มอบหมายหน้าที่ กรรมการนิเทศ กำกับติดตาม ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดอบรมครู สร้างความตระหนัก ถึงความสำคัญและให้ความรู้ เกี่ยวกับการสรุปผลการบริหารหลักสูตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตร จัดประชุมคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร เป็นประจำสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา

รัจนียา แพ้โธสง, และวัลลภา อารีรัตน์ (2553) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารจัดการงานแบบมีส่วนร่วม มีการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา มี การกระจายอำนาจ และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการ

2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเน้นการจัดทำหลักสูตรสาระท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพสังคมท้องถิ่น เน้นให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดให้มีการนิเทศติดตามผลและการส่งเสริมการใช้หลักสูตร

อรอุมา เจริญสุข และคณะ (2558) ได้ทำการศึกษาโรงเรียนกรณีศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดและโครงการที่ดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบความสำเร็จทั้งในประเทศและต่างประเทศ กล่าวว่า มีแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผนหลักสูตร สถานศึกษา/โครงการมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา แนวทาง การจัดประสบการณ์เรียนรู้และการประกันคุณภาพหลักสูตรที่ชัดเจน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา/โครงการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน ทำให้หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนกรณีศึกษา มีความทันสมัย หลักสูตรมีการจัดโครงสร้างรายวิชาที่มีความยืดหยุ่นแต่เป็นระบบ

3. ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สถานศึกษา/โครงการใช้เครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรเอกชน และชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้ความสำคัญต่อการเสริมทักษะผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

4. ด้านการประเมินหลักสูตร พบว่า สถานศึกษา/โครงการมีระบบในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลหลักสูตร และการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน

ดวงใจ ไชยลังการ (2558) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษา ในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และสรุปว่า การบริหารจัดการงานด้านหลักสูตร มีองค์ประกอบดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อม ผู้บริหารพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของบุคลากร ชุมชน ปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบการศึกษาหลักสูตร จัดทำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ เข้าใจตรงกัน เพื่อความร่วมมือที่ดีในการดำเนินการจัดการศึกษาต่อไป

2. ด้านการจัดทำหลักสูตร ผู้บริหารวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของการจัดการศึกษา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำร่างสาระหลักสูตร และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมมอบหมายภารกิจให้ชัดเจน แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะผู้เรียน โดยร่วมกันทุกฝ่าย ศึกษาวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียนให้ชัดเจน

4. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ทำความเข้าใจในหลักสูตร กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตร จัดหาวัสดุหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ ควบคุมดูแลติดตามผลการใช้หลักสูตร สนับสนุนส่งเสริมและนิเทศการใช้หลักสูตรและการสอน ให้กำลังใจ และช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ประเมินผลการใช้หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร

5. ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล โดยแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เพื่อสร้างเกณฑ์การประเมิน อ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ วัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รายงานการนิเทศภายใน ภายนอก เป็นปัจจุบัน จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล

6. ด้านการสรุปผลรายงานการประเมินหลักสูตร และ ด้านการปรับปรุงพัฒนานำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพ

ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, และอติยศ สรรคบุรานุรักษ์ (2558) สรุปว่า การบริหารจัดการหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นในการบูรณาการศาสตร์ 5 ศาสตร์ ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ (Economics) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology) ประชากรศาสตร์ (Demographic) ความปลอดภัยและหน้าที่พลเมือง (Security and Citizenship) และการศึกษา (Education) ที่เป็นแนวโน้มของการศึกษาในอนาคต โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ชั้นวางแผน ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร (Curriculum Analysis) โดยการเชื่อมโยงศาสตร์ทั้ง 5 บูรณาการเข้าไว้ในเนื้อหารายวิชา และมีการผสมผสานเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงข้อมูล

2. ชั้นปฏิบัติ เทียบได้กับขั้นการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) เมื่อมีการวางแผนหลักสูตรแล้ว จึงเข้าสู่กระบวนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนรายหน่วย ในการเลือกบูรณาการรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทั้ง 5 โดยคำนึงถึงเนื้อหาเดิม ต้องพิจารณาว่าสิ่งใดควรคงไว้ (Keep) สิ่งใดควรตัดออก (Cut) และสิ่งใดควรสร้างสรรค์ใหม่(Create)

3. ชั้นตรวจสอบ เป็นขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implement) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริง พร้อมทั้งตรวจสอบการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุง

4. ขั้นการปรับปรุงเป็นขั้นการประเมินหลักสูตร(Curriculum Evaluate) โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและครูผู้สอน ต้องเลือกวิธีการประเมิน เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งเป็นทั้งการประเมินระหว่างดำเนินการ (formative evaluation) และการประเมินผลรวม (Summary evaluation) เพื่อนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2559) มีกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรไปใช้ การกำกับ ติดตาม และการประเมินหลักสูตร ภายหลังการเสร็จสิ้นปีการศึกษาและตลอดหลักสูตร โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตร และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบาย และดูแลคุณภาพทางวิชาการ ทำความเข้าใจแก่อาจารย์และบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมการนำหลักสูตรไปใช้

2. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรและเสนอต่อคณะกรรมการฯ เพื่อให้ข้อคิดเห็น ชี้แนะ และรับรอง

3. วางแผนการจัดการเรียนการสอนรายปีการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการฯ เพื่อให้ข้อเสนอนแนะ แนวทางการจัดการเรียนการสอนและเห็นชอบ

4. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน

5. ประเมินผลและทวนสอบผลการเรียนรู้

6. ประมวล/วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการสอน กลยุทธ์การประเมินผลและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

7. ทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารหลักสูตรในภาพรวม รวมทั้งนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและ/หรือการดำเนินการของหลักสูตรต่อไป

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2561) ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาบริบท โดยสำรวจความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในการกำหนดเนื้อหาสาระ โดยคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย ทำหน้าที่กำหนดบทบาททุกคน สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกฝ่าย พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างความเข้าใจและความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร วิเคราะห์วิสัยทัศน์ของโรงเรียน พันธกิจ ความต้องการของชุมชนเพื่อจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นทางการ

3. การดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและวัฒนธรรมประเพณีในชุมชน

4. การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามแบบประเมินและการนิเทศ โดยเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน มีแผนงานและระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผล

5. การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร มีการประเมินผล 3 ขั้นตอน คือ ก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการ การรายงานผลการใช้หลักสูตร ข้อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และรายงานผลผู้ที่เกี่ยวข้อง

ปฏิภาณ ตระการ (2561) สรุปว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสถานศึกษา ระดับห้องเรียน และระดับ บทเรียน

1. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา มีการวางแผนพัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีนิเทศ กำกับอย่างเป็นระบบ ตามแผนที่วางไว้ และ มีการวัดประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีหลากหลาย

2. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรระดับห้องเรียน มีการวางแผนวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรตามแผนพัฒนาบุคลากร นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบครบวงจร มีการประเมินการเรียนรู้ ก่อน ระหว่าง และ หลังเรียน มีการทบทวนองค์ประกอบของหลักสูตร ตั้งแต่จุดประสงค์ ไปถึงอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สื่อการเรียนการสอน ผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ กำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน กำหนดตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน

3. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรระดับบทเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับผู้เรียน วางแผนขอบข่ายเนื้อหาให้ผู้เรียนได้รับทราบอย่างชัดเจนก่อนเรียน ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และลงมือปฏิบัติเพื่อให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดระบบ และดำเนินการ เกี่ยวกับการประเมินการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มารุต พัฒนาผล (2562) กล่าวว่า ระบบการบริหารหลักสูตร คือ การวางแผนและดำเนินการ ใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เชื่อมโยงมาจากระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่กลุ่มเป้าหมาย การวางแผน การใช้หลักสูตร การกำหนดทรัพยากรของหลักสูตร การกำหนดคณะ กรรมการบริหารหลักสูตร และ การกำกับดูแลคุณภาพ ประเมินการใช้หลักสูตร ซึ่งทั้ง 6 กิจกรรมมีความเป็นระบบที่มีเสถียรภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การขออนุมัติใช้หลักสูตร หมายถึง การนำเอกสารหลักสูตร เสนอคณะกรรมการ ควบคุมคุณภาพหลักสูตร เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติให้ใช้หลักสูตร ซึ่งคณะกรรมการจะร่วมกัน พิจารณาถึงประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย

2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง การสื่อสารสาระสำคัญ เกี่ยวกับหลักสูตรจากผู้รับผิดชอบหลักสูตรไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เข้าศึกษาในหลักสูตร

3. การวางแผนการใช้หลักสูตร หมายถึง การเตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร เพื่อให้การใช้หลักสูตร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. การกำหนดทรัพยากรหลักสูตร หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ

5. การกำหนดคณะกรรมการบริหารหลักสูตร หมายถึง การกำหนดคณะบุคคลผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบายและดูแลคุณภาพทางวิชาการ เพื่อให้กำกับดูแลคุณภาพของหลักสูตร บนพื้นฐานหลักวิชาการ

6. การกำกับ ดูแลและนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์เอกสารและการค้นคว้าดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ดังปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงองค์ประกอบของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

องค์ประกอบ	สรุปล
1. เติบโตความพร้อมของสถานศึกษา	เอก อัครเศษ (2549) ✓ รุ่งนยา แพรไพฑ, และ วิมลภา อารัฐัน (2553) ✓ อรอุมา เจริญสุข ✓ และคณะ (2558) ✓ ดวงใจ ไชยลังการ (2558) ✓ ศุภณัฐ สรรคนันท์รักษา, และ อติยศ สรรคนันท์รักษา (2558) ✓ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2559) ✓ อุโมงใจ วงษ์มณฑา ✓ และคณะ 2561) ✓ ปฏิภาณ ธรรมการ (2561) ✓ มาเรศ พุ่มพล (2562) ✓
2. กำหนดวัตถุประสงค์	✓
3. จัดทำสาระหลักสูตร	✓
4. วางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร	✓
5. จัดตั้งคณะกรรมการหลักสูตร	✓
6. ดำเนินการใช้หลักสูตร	✓
7. จัดประสบการณ์เรียนรู้	✓
8. นิเทศ กำกับ ติดตาม	✓
9. ประเมินผลการใช้หลักสูตร	✓
10. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	✓

จากตาราง 3 แสดงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน พบว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร (เอนก อัครีเดช, 2549; อรุมา เจริญสุข และคณะ, 2558; ดวงใจ ไชยลังการ, 2558; อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ, 2561; ปฏิภาณ ตระการ, 2561; มารุต พัฒนา, 2562)

- 1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา
- 1.2 จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร
- 1.3 สำรวจความต้องการของท้องถิ่น บุคลากร ชุมชน ปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน
- 1.4 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร (เอนก อัครีเดช, 2549; รัชนีญา แพ้ไธสง, และวัลลภา อารีรัตน์, 2553; อรุมา เจริญสุข และคณะ, 2558; ดวงใจ ไชยลังการ, 2558; ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, และอดิยศ สรรคบุรานุรักษ์, 2558; มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2559; ปฏิภาณ ตระการ, 2561; มารุต พัฒนา, 2562)

- 2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการและดำเนินการวางแผน
- 2.2 จัดทำสาระหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น
- 2.5 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
- 2.6 บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2.7 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่กลุ่มเป้าหมาย

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (เอนก อัครีเดช, 2549; รัชนีญา แพ้ไธสง, และวัลลภา อารีรัตน์, 2553; ดวงใจ ไชยลังการ, 2558; ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, และอดิยศ สรรคบุรานุรักษ์, 2558; มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2559; อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ, 2561)

- 3.1 จัดอบรมครู จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ
- 3.2 ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.3 จัดประสบการณ์เรียนรู้และมีการประกันคุณภาพหลักสูตรที่ชัดเจน

- 3.3 มีการจัดโครงสร้างรายวิชาที่มีความยืดหยุ่น เป็นระบบ
- 3.4 กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตร
- 3.5 จัดทำวัสดุหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ
- 3.6 ใช้เครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรเอกชน และชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน
- 3.7 ให้ความสำคัญต่อการเสริมทักษะผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

3.8 มีการประเมินการเรียนรู้ ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน

4. การนิเทศการใช้หลักสูตร (เอนก อัครเดชา, 2549; รัชนีญา ไพโรสง, และวัลลภา อารีรัตน์, 2553; อรุมา เจริญสุข และคณะ, 2558; ดวงใจ ไชยลังการ, 2558; อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ, 2561; ปฏิภาณ ตระการ, 2561; มารุต พัฒนาผล, 2562)

- 4.1 สร้างเกณฑ์การประเมินอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ วัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4.2 จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล ทำแผนนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน สม่่าเสมอ
- 4.3 ควบคุมดูแลติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 4.4 จัดทำรายงานการนิเทศภายใน ภายนอกที่เป็นปัจจุบัน มอบหมายหน้าที่กรรมการนิเทศกำกับติดตาม
- 4.5 สนับสนุนส่งเสริมและนิเทศการใช้หลักสูตรและการสอน ให้กำลังใจ และช่วยแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้น

5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร (เอนก อัครเดชา, 2549; รัชนีญา ไพโรสง, และวัลลภา อารีรัตน์, 2553; อรุมา เจริญสุข และคณะ, 2558; ดวงใจ ไชยลังการ, 2558; ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, และอดิยศ สรรคบุรานุรักษ์, 2558; มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2559; อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ, 2561; ปฏิภาณ ตระการ, 2561; มารุต พัฒนาผล, 2562)

- 5.1 มีการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรเป็นประจำสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา
- 5.2 นำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน

คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 นั้น เป็นเป้าหมายเป้าหมายทางการศึกษาที่ต้องอาศัยแนวคิด และทฤษฎีเพื่อให้มีความเข้าใจที่สอดคล้องกันยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จากการศึกษาวิจัยร่วมกันของนักการศึกษาจาก หลายหน่วยงานพบว่า แรงจูงใจของนักเรียนที่จะพัฒนาตนเองนั้นมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การจัดประสบการณ์ทั้งในและนอกหลักสูตร นักเรียนที่มีคุณลักษณะของ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 จะมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนและมีส่วนร่วม มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้มีคุณลักษณะดังกล่าว (Buckner et al., 2016) ดังนั้น หากสถานศึกษา สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในการเรียนการสอนและกิจกรรมมากขึ้น จะเป็นการส่งเสริม คุณลักษณะของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น

1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ทางจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระบุถึง ความหมาย ความสำคัญ และคุณลักษณะที่บ่งถึงคุณลักษณะของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้มีการกล่าวถึงไว้ ดังนี้

พิเชษฐ ยังตรง และคณะ (2560) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ควรประกอบด้วย คุณลักษณะ 4 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ คือ เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและกล้าแสดงออก รักการเรียนรู้และการเรียนรู้ด้วยตนเอง คุณลักษณะด้านความคิด คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์คุณลักษณะ ด้านทักษะ คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิต และการทำงาน และทักษะด้านสื่อ เทคโนโลยีและสารสนเทศ และคุณลักษณะด้านคุณธรรม คือ การมีจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงามที่ดี การมีจิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นสิ่งที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และจิตสำนึกที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

สำนักงานบริหารสำนักงานบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 1-2) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่สังคมพึงปรารถนา เพื่อพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะสำคัญที่การเป็นบุคคลที่มีจิตใจดีงาม มีจิตสาธารณะ มีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต อธิบายได้ว่า มุ่งส่งเสริมให้ ผู้เรียน มีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

NT Christian School (2018) ประเทศออสเตรเลีย ระบุว่า คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ เป็นผู้ที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง สามารถตัดสินใจด้านการศึกษาของตนเอง มีความสามารถทางเทคโนโลยี สามารถทำงานเป็นทีมและเข้าสังคมกับผู้อื่นได้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตระหนักและชื่นชมความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื่อมต่อกับผู้อื่นได้ตลอดเวลาตามเงื่อนไขของตนเอง เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ต้องการอิสระในการสร้างสรรค์ และเป็นนักคิดเชิงวิพากษ์

จากคำนิยามที่ได้กล่าวมา สรุปว่า คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง คุณลักษณะที่ยอดเยี่ยมทั้งคุณลักษณะด้านความรู้ คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตสาธารณะ คุณลักษณะด้านความคิด รู้จักคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ และคุณลักษณะด้านทักษะในด้านชีวิตและการศึกษาและการทำงาน ตลอดจนมีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี

2. ความสำคัญของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

สถานการณ์โลกในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 และ 19 ดังนั้นระบบการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง (สกล สุวรรณพิสิทธิ์, 2555) การศึกษาที่ดีสำหรับคนยุคใหม่นั้น ไม่เหมือนการศึกษาเมื่อในอดีต การศึกษาที่มีคุณภาพจึงจะต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนไปอย่างสิ้นเชิง (วิจารณ์ พานิช, 2555) ทั้งนี้ ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเต็มไปด้วยปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการแย่งชิงทรัพยากร ความแตกต่างของความคิดทางการเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ รวมทั้งเทคโนโลยีการสื่อสารไร้พรมแดน เป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้พลโลกสามารถรับรู้ทั้งประเด็นของความร่วมมือและความขัดแย้งรวดเร็วขึ้นมาก ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง อีกทั้งจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาเสียใหม่ โดยจะต้องทำการพัฒนาคนอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนา รู้จักตัวเองตลอดจนรู้เท่าทันพลวัตของโลกในอนาคต แต่ละประเทศต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ ที่มีทักษะและ ความสามารถในการปรับตัว มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ได้อย่างรู้เท่าทัน สงบ สันติ มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสมและเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ดังนั้น ปรัชญาการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคคลในองค์รวม ทั้งมิติของความรู้ และคุณธรรมคู่กัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนอันจะส่งผลให้ประชาคมโลกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของปัญญาประดิษฐ์ (AI) และโลกาภิวัตน์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เร่งรีบและคาดการณ์ได้ยากและมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ละประเทศจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมประชากรของตนเพื่อรับมือสถานการณ์ดังกล่าว อาทิ กระทรวงการศึกษาแห่งประเทศญี่ปุ่น (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and

Technology (MEXT) ได้พยายามส่งเสริมความสามารถที่จำเป็นต่ออนาคต โดยการปรับปรุงบทเรียน จากมุมมองของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการจัดการหลักสูตร ทั้งนี้ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 MEXT ได้ปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรแห่งชาติบางส่วน โดยไม่ลืมให้ความสำคัญกับการเรียนเกี่ยวกับการมีคุณธรรมและศีลธรรม (MEXT, 2018)

การที่แต่ละประเทศไม่สามารถปิดประเทศอยู่อย่างลำพัง จะต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันมากขึ้น ทำให้ต้องเตรียมคนที่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และตัดสินใจที่รวดเร็ว เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความซับซ้อนและสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าจะสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และแข่งขันได้ระดับสากล (จีระ หงส์ลดารมย์, 2555)

3. คุณลักษณะของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

คุณลักษณะของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 นั้น มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองที่มีพื้นฐานบริบท ประวัติศาสตร์และความเป็นมาซึ่งมีความแตกต่างกันดังที่กล่าวมา จึงมีการให้คุณค่าหรือให้ความสำคัญกับคุณลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ทักษะพื้นฐานจำเป็นในการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ เป็นตัวการที่ทำให้คนในศตวรรษที่ 21 รู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสืบค้น รวบรวมความรู้ ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดการเท่าทันสื่อได้อย่างชาญฉลาด เกิดเป็นแรงบันดาลใจ สร้างจินตนาการในการสร้างนวัตกรรม และสามารถนำไปแลกเปลี่ยนกับสังคมอื่น เกิดเป็นรายได้บนเวทีฐานเศรษฐกิจความรู้ที่มีความรับผิดชอบบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองที่ดี โดยมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะในการดำรงชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทันและมีประสิทธิภาพนั่นคือ ทักษะการดำรงชีวิตของคนในศตวรรษที่ 21 จะถูกหล่อหลอมให้สามารถนำทางชีวิตตนเองได้อย่างมีคุณภาพและเกิดเป็นคุณลักษณะของคนในศตวรรษที่ 21

มีนักวิชาการและองค์การชั้นนำที่กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ไว้หลากหลาย ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2552, น. 159-160) สรุปว่า คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ควรประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกาย คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีพัฒนาการในด้านร่างกายและสติปัญญาอย่างสมบูรณ์
2. ด้านจิตใจ คือ เป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี

3. ด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้ลึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการ และเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกลโดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้

4. ด้านทักษะความสามารถคือ การมีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะอาชีพ ทักษะทางสุนทรียะ และทักษะการจัดการที่ดี และ

5. ด้านลักษณะชีวิต คือ เป็นผู้ที่มีลักษณะชีวิตแห่งความขยันอดทน ทุ่มเททำงานหนัก มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์มีจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตย เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีจิตสำนึกต่อผู้อื่นและสังคม และประหยัดและออม

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) เป็นโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เพื่อยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผู้เรียนมีศักยภาพและความสามารถทัดเทียมกับผู้เรียนนานาชาติ ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มบุกเบิก ทั้งสิ้น 500 โรงเรียน และในปี 2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้คัดเลือกโรงเรียนรุ่นสองเพิ่มเติม จำนวน 232 โรงเรียน รวมเป็น 732 โรงเรียน โดยมีเจตนารมณ์ คือ ความมุ่งมั่นและความคาดหวังที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อันหมายถึง การเป็นคนดี เป็นคนเก่ง เป็นคนที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า และมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย ภายใต้บริบทสังคมโลกใหม่ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อการพึ่งตนเองและเพื่อสมรรถนะในการแข่งขัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) เกณฑ์คุณภาพสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตั้งไว้ ในแง่คุณลักษณะของผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีสมรรถนะเป็นพลโลก ซึ่งประกอบไปด้วย โดยมีคุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) อันได้แก่

1. เป็นเลิศทางวิชาการ หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูง

2. สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีทักษะและความสามารถด้านภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษสูง ในระดับเดียวกับนักเรียนของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูงทั้งเพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการนำเสนอผลงาน เพื่อการโต้แย้งให้เหตุผล และเพื่อการเจรจาความร่วมมือ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความสนใจเรียนวิชาภาษาต่างประเทศภาษาที่สองเพิ่มมากขึ้น

3. ล้ำหน้าทางความคิด หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) มีความคิดอย่างวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) และมีความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) รวมถึงมีทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) ในการแก้ปัญหาและในการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ ในระดับเดียวกับนักเรียนของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง

4. ผลงานอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีทักษะความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง (Independent Study) และมีความสามารถในการผลิตผลงานด้านต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพสูง

5. ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ มีสำนึกในการบริการสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจิตสำนึกในการส่งเสริมพิทักษ์ และปกป้องสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม และสถานะภาพทาง เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน อยู่ในระดับสูง

ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2557, น. 9-14) เสนอแนวคิดไว้ว่า การเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่มีความจำเป็นและได้รับการกล่าวถึง ได้แก่ ทักษะในด้าน การคิด ทักษะในด้านภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับสากล มีความสามารถด้านการบริหารจัดการกับข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งความสามารถในการใช้และเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และสื่อสารคมนาคม (ICT) โดยผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากผู้เรียนในยุคที่ผ่านมามาก่อนข้างชัดเจน โดยเป็นยุคที่คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีคุณลักษณะจำเป็น 8 ประการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ ในสิ่งแวดล้อมของศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (Autonomous Learning) หมายถึง ผู้เรียนมีการวางแผนการเรียนรู้ของตน ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ รู้จักวิธีการไปถึงเป้าหมาย มีวินัยในการเรียนรู้ มีความเป็นผู้ใหญ่ภายในตนเอง

2. ทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) หมายถึง ความสามารถในการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative Learners) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinkers) การคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) รวมทั้งทักษะในการคิดแก้ปัญหา (Problem Solvers)

3. ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการประสานงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นผู้นำและ

ผู้ตามที่ดี สามารถสื่อสารกับผู้อื่นในการดำเนินงานต่าง ๆ ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ เป้าหมายร่วมกัน ให้กับผู้ร่วมงานอื่น ๆ ได้ มีทักษะพื้นฐานด้านการสื่อสาร (Communication Skill) ที่มีประสิทธิภาพ

4. ทักษะในการสืบเสาะค้นหา (Enquirers) หมายถึง ความสนใจศึกษาค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ ศึกษาค้นคว้าความรู้ ข้อมูล สารสนเทศ ทักษะในการเลือกสรร/คัดกรองสารสนเทศที่เหมาะสม

5. ความกระตือรือร้น (Active Learners) หมายถึง การที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้เรียนในลักษณะเชิงรุก เป็นผู้ร่วมมือที่ดีของผู้เชี่ยวชาญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ความใส่ใจในการเรียนรู้ (Attentive) รวมทั้งทักษะในด้านการแสดงออก หรือแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม

6. ทักษะพื้นฐานด้านไอซีที (ICT Skills) นอกจากพื้นฐานในด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อสารโทรคมนาคมในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ผู้เรียนยังสามารถดูแลรักษาเครื่องมือ และ/หรือระบบต่าง ๆ ได้ในระดับพื้นฐาน

7. ทักษะในด้านการใช้ภาษาสากล (Second Language Skills) หมายถึง ความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาที่สอง ในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี

8. ความสนใจในวัฒนธรรม (Engaged with Cultures) ตระหนักถึงความเป็นไปในโลก (World Awareness) ใส่ใจและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเอง รู้จักตนเอง รู้จักประวัติศาสตร์ของตนเองและสังคมที่อาศัยอยู่ (Self-Identity) ขณะเดียวกันก็สามารถเปิดรับวัฒนธรรมและความเป็นไปในทางที่ดีของโลกภายนอกได้

อัครเดช นิลโยธิน (2559) สรุปรว่า ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนในองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่สังเกตได้จาก องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและ เข้าใจในความคิดที่แตกต่าง

1.2 ความคิดริเริ่มและการกำกับดูแลตนเองได้ มีการจัดการเป้าหมายและกำหนดเวลา ทำงานได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ เป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

1.3 ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม มีการพูดและฟังอย่างมีกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ ให้ความเคารพกับผู้ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

1.4 การมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ มีการผลิตผลงาน มีการตั้งเป้าหมาย และทำให้บรรลุเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญ มีความรับผิดชอบ

1.5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีการปฏิสัมพันธ์และการแก้ปัญหา สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้ มีคุณธรรมและ จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

2. ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่สังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย ดังนี้

2.1 ทักษะด้านสารสนเทศ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินและใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณและมีความรอบรู้

2.2 ทักษะด้านสื่อ มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและเหตุผล ตลอดจนวัตถุประสงค์ของสื่อ วิเคราะห์ เข้าถึงและใช้สื่ออย่างเหมาะสม

2.3 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อวิจัยจัดการประเมินผล สื่อสารและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะการสื่อสาร หมายถึง มีพฤติกรรมการแสดงออกที่สังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย ดังนี้

3.1 การสื่อสารความคิด สามารถสื่อสารความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลากหลายและเหมาะสม

3.2 สามารถฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่สังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย ดังนี้

4.1 คิดอย่างสร้างสรรค์ มีความคิดใหม่ วิเคราะห์และประเมินความคิดของตนเอง

4.2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดใจรับสิ่งใหม่ มีความคิด ริเริ่มและสร้างสรรค์

4.3 สามารถดำเนินการด้านนวัตกรรม และการนำไปใช้

5. ทักษะการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่สังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย ดังนี้

5.1 มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.2 คิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา มีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบ มีการตัดสินใจ มีการแก้ปัญหา

5.3 สามารถสื่อสารและร่วมมือ ฟังอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยี มีการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ทักษะการร่วมมือ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่สังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย ดังนี้

6.1 ทำงานร่วมกัน ให้ความเคารพ จริงใจกับเพื่อนร่วมงาน

6.2 รับผิดชอบร่วมกัน ช่วยเหลือกัน เห็นคุณค่าของผู้ร่วมงาน

6.3 ยึดหยุ่น กับสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย เต็มใจในการที่จะประนีประนอม

สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (2559) สรุปว่า คุณลักษณะของคนในศตวรรษที่ 21 สิบคุณลักษณะ คือ เป็นนักคิด
วิเคราะห์ นักแก้ปัญหา นักสร้างสรรค์ นักประสานความร่วมมือ รู้จักใช้ข้อมูลและข่าวสาร เรียนรู้
ด้วยตนเอง นักสื่อสาร ตระหนักรับรู้สภาวะของโลก เป็นพลเมืองทรงคุณค่า และมีพื้นฐานความรู้
เศรษฐกิจและการคลัง ซึ่งสรุปเป็นคุณลักษณะใน 3 ด้าน ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านการทำงาน ได้แก่ การปรับตัว และความเป็นผู้นำ
2. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของ
ตนเอง

3. คุณลักษณะด้านศีลธรรม ได้แก่ ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ สำนักพลเมือง
มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น.1-2)
ได้ระบุว่า ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand)
หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง
ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือ เป็นคนดี มีคุณธรรม
ยึดค่านิยมร่วมของสังคม เป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็น
คุณลักษณะขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อก้าวทันโลก
ยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ
มีสุนทรียะ รักษ์ และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐาน
ของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้มีความทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาด
ทางดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการ
ข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม
ทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและ มูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

3. พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมือง
ไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย
ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

กรณีประเทศฟินแลนด์

ในกรณีของประเทศฟินแลนด์เป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับการยอมรับว่า มีคุณภาพการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก (สุริยา ช้องเสนาะ, 2561) และไม่ได้ให้ความสำคัญมากในเรื่องการทดสอบเพื่อจัดอันดับ (Ranking) ใด ๆ ทั้งนี้ เมื่อจบการศึกษานักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาล (Maria, A., 2015) มีแนวความคิดใหม่ทางการศึกษาที่เรียกว่า Phenomenon-based Approach ที่ได้ผ่านการทดลองและได้รับการพัฒนาตั้งแต่ ค.ศ. 1980 จนกระทั่งถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ของฟินแลนด์ใน ค.ศ. 2014 (Zhukov, T., 2015) นักเรียนจะได้ศึกษาปรากฏการณ์ตามสภาพจริง (Authentic Phenomena) แบบองค์รวม จึงเป็นการทำความเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ในชีวิตจริงว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น แต่ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง มีการกระตุ้นการเรียนรู้ และสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งจะเริ่มต้นโดยการสังเกตปรากฏการณ์ด้วยมุมมองรอบด้าน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความเป็นพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) ซึ่งมีใช่เพียงการ บูรณาการวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร แต่มองไกลไปถึง ความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลก โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สนับสนุนการเติบโตของผู้เรียนแต่ละคน ในฐานะปัจเจกบุคคลและสมาชิกของสังคม ตลอดจนให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น (Malmsten, M., 2017) ทั้งนี้ ผู้เรียนพึงมีทักษะไม่เพียงเฉพาะแต่ทักษะพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคตด้วย อาทิ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การโต้แย้งเพื่อแก้ปัญหา การคิดและการวางทิศทางในการดำรงชีวิตของตนเอง (self-direction) (Mannila, L., 2018)

ตามหลักสูตรแกนกลางแห่งชาติเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานของฟินแลนด์ได้มีการระบุจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาไว้บางประการ กล่าวคือ การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เน้นความสุขของการเรียนรู้ เน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกันและส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนและใช้ชีวิตในโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับความสามารถที่ครอบคลุม (transversal (generic) competences) และการทำงานนอกเหนือจากวิชาการในโรงเรียน เพื่อตอบสนองความท้าทายในอนาคต ความสามารถที่ครอบคลุม คือการผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ ค่านิยม ทศนคติและเจตจำนง และความสามารถยังรวมถึงความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะในสถานการณ์ที่กำหนดด้วย (European Commission, 2019) โดยในหลักสูตรแกนกลางแห่งชาติของฟินแลนด์ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของความสามารถที่ครอบคลุม 7 ประการ (Finnish Education Board of Education, 2016) ได้แก่

1. การคิดและการเรียนรู้ที่จะเรียน (thinking and learning to learn)
2. ความสามารถทางวัฒนธรรม การมีปฏิสัมพันธ์และการแสดงออก (cultural competence, interaction and expression)
3. การดูแลตัวเองและทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน (caring for oneself and everyday life skills)
4. ความรู้ที่แตกต่างและหลากหลาย (multi-literacy)
5. ความสามารถด้านดิจิทัล
6. ทักษะการทำงานและการเป็นผู้ประกอบการ และ
7. การมีส่วนร่วม มีอิทธิพลและสร้างอนาคตที่ยั่งยืน (participation, influence and building a sustainable future)

กรณีประเทศสิงคโปร์

วิสัยทัศน์เพื่อการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านการผลิตผู้เรียนที่มีมาตรฐานในระดับโลกที่ว่า “สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น” ครอบคลุมทักษะใหญ่ ๆ ไว้ทั้งหมดรวมทั้งทักษะชีวิต เคียงคู่กับวิชาแกนจากสาขาวิชาเดิมด้านต่าง ๆ และผูกกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ นักเรียนต้องการประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลาย ครบถ้วน และสัมพันธ์กับชีวิต ซึ่งจะเชื่อมโยงความรู้ของวิชาหลักกับความท้าทายของศตวรรษที่ 21 (Fogarty, R., & Pete, B.M., 2010)

ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีผลการสอบ PISA เป็นที่ 1 ของโลก มีนโยบายด้านการศึกษาที่จะช่วยให้นักเรียนเติบโตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยกระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ (Ministry of Education, Singapore, 2018) ได้ระบุความสามารถที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งความสามารถเหล่านี้เป็นรากฐานการศึกษาแบบองค์รวมที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้เพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับอนาคต โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนอยู่ในระบบการศึกษาของสิงคโปร์ มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีเข็มทิศคุณธรรมและทักษะและความรู้ที่จำเป็น เพื่อรับมือกับความท้าทายในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ชื่นชมความงามของโลกรอบตัว มีจิตใจและร่างกายที่แข็งแรงและมีความสุขตลอดชีวิต ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความมั่นใจ รู้ผิดชอบ สามารถปรับตัวได้ดีและมีความยืดหยุ่น รู้จักตนเอง ฉลาดในการตัดสินใจ คิดอย่างอิสระและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed) ตั้งคำถาม พากเพียร (persevere) และรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

3. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น สามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดเชิงนวัตกรรม (innovative) มีความคิดริเริ่ม รู้จักรับความเสี่ยงและมุ่งมั่นสู่คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

4. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีความรู้เกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์และโลก และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชีวิตของผู้อื่น

กรณีประเทศสกอตแลนด์

สกอตแลนด์ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศในเครือสหราชอาณาจักร ที่ผู้คนจากทั่วโลกให้การยอมรับในระบบการศึกษาของสกอตแลนด์ที่มีมาตรฐานสูงและมีความเก่าแก่กว่า 500 ปี อีกทั้งสกอตแลนด์ยังมีชื่อเสียงด้านคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ในระบบการศึกษา โดยภาคการศึกษาของสกอตแลนด์มีสาขาวิชาที่หลากหลายและถือได้ว่าเป็นผู้นำระดับโลกในหลาย ๆ ด้านการวิจัย ในปี พ.ศ. 2557 การวิจัยโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สหราชอาณาจักร) พบว่า สกอตแลนด์เป็นประเทศที่มีการศึกษาสูงที่สุดในยุโรปและเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการศึกษาดีที่สุดในโลก เทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพการศึกษา เช่น ฟินแลนด์ และลักเซมเบิร์ก (The Herald, 2014) นอกจากนี้ คะแนนการสอบวิชาการอ่าน PISA ของสกอตแลนด์ ในปี พ.ศ. 2561 นั้น อยู่ในระดับ "สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศในกลุ่ม OECD และค่าเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เทียบเคียงได้กับประเทศในกลุ่ม OECD ซึ่งหากเทียบในภูมิภาคเดียวกัน นับว่าเหนือกว่าเวลส์และไอร์แลนด์เหนือ (BBC, 2019) นอกจากนี้ ระบบการศึกษาของสกอตแลนด์ยังถูกนำไปใช้เป็นตัวแบบในการก่อตั้งระบบการศึกษาของประเทศอื่น ๆ เช่น ฝรั่งเศสและอเมริกา สกอตแลนด์ยังได้ชื่อว่าเป็นผู้นำทางด้าน การค้นคว้าวิจัย โดยมีอัตราการตีพิมพ์และนำเสนอบทความเนื้อหาวิชาการมากที่สุดในโลก สกอตแลนด์ได้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษา The Curriculum for Excellence หรือ CfE ซึ่งเป็นหลักสูตรแห่งชาติที่ได้ถูกนำมาใช้ ในปี พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ ได้ระบุถึงจุดประสงค์ของหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน ที่สามารถสรุปได้เป็น 4 คุณลักษณะเป้าหมาย ได้แก่ (Education Scotland, n.d.)

1. เป็นผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ มีความสามารถในการอ่านเขียน สื่อสารและคำนวณ สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ คิดอย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้อย่างอิสระ เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ประเมินอย่างมีเหตุผล สามารถเชื่อมโยงความรู้เพื่อใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

2. เป็นบุคคลที่มีความมั่นใจ มีความสามารถจัดการตัวเองด้านการใช้ชีวิต สามารถพัฒนาและสื่อสารความคิดและมุมมองของตน ลดการพึ่งพาผู้อื่น ประเมินความเสี่ยงและตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

3. เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีความสามารถพัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและบริบทของสกอตแลนด์ เข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง เสนอทางเลือกและรู้จัก

ตัดสินใจอย่างชาญฉลาด สามารถประเมินปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มีมุมมองเชิงจริยธรรมในปัญหาต่าง ๆ

4. เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ (contributor) ที่มีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารในรูปแบบ
ที่หลากหลาย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความคิดริเริ่มและมีภาวะผู้นำ คิดอย่างมีวิจารณญาณ
ในบริบทใหม่ ๆ ตลอดจนการแก้ปัญหา

โดยสรุปแล้ว คุณลักษณะของคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ตามที่ได้มีการศึกษา
มาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์เอกสารแนวคิดและงานวิจัย

การสังเคราะห์เอกสารแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ								
✓	การยศาสตร์ (2552)	✓	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2553)	✓	ณอมพร เกษมแสง (2557)	✓	อัครเดช นิลละโยธิน (2559)	✓	สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษา ตอนปลาย (2559)	✓	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561)	✓	Finish Education Board of Education (2016)	✓	Ministry of Education, Singapore (2018)	✓	สุกอตเสนต์ (2019)
1. ไม่เรียน / ไม่รู้																	
2. คิดสร้างสรรค์																	
3. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์/คิดอย่างมีวิจารณญาณ																	
4. มีความรู้หลากหลาย / เขียน/อ่าน/คำนวณ																	
5. มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ																	
6. มีความสามารถด้านเทคโนโลยี																	
7. มีความสามารถบริหารจัดการ/เป็นผู้ประกอบการ																	

คุณลักษณะ	คุณลักษณะ	คุณลักษณะ
8. มีความสามารถในการสื่อสาร / นำเสนอ	✓	✓
9. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น	✓	✓
10. มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม มีจิตอาสา	✓	✓
11. มีความสามารถทางวัฒนธรรม ดำรงเอกลักษณ์ชาติ	✓	✓
12. มีความรับผิดชอบและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	✓	✓
13. มีคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓
14. ภาวะผู้นำ	✓	✓

ศึกษาศาสตร์ (2552)
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน 2553)
 กนอมพร เล่าจรัสแสง (2557)
 อัครเดช นิลระโยธิน (2559)
 สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย (2559)
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561)
 Finnish Education Board of
 Education (2016)
 Ministry of Education, Singapore (2018)
 สก็อตแลนด์ (2019)

อยู่เป็น

จากตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยรวมประเด็นที่มีความหมายคล้ายกันเข้าด้วยกัน ได้คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. คิดเป็น

หมายถึง การเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนมีความรู้หลากหลายทั้งด้าน เขียน อ่าน คำนวณ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; ฌอนอมพร เลาหจรัสแสง, 2557; อัครเดช นิละโยธิน, 2559; สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2559; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561; Finnish Education Board of Education, 2016; Ministry of Education, Singapore, 2018; สก๊อตแลนด์, 2019)

2. ทำเป็น

หมายถึง มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามสื่อสาร นำเสนอผลงาน และเจรจาความร่วมมือ มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถบริหารจัดการ/เป็นผู้ประกอบการ มีความสามารถในการสื่อสารและนำเสนอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; ฌอนอมพร เลาหจรัสแสง, 2557; อัครเดช นิละโยธิน, 2559; สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2559; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561; Finnish Education Board of Education, 2016; Ministry of Education, Singapore, 2018; สก๊อตแลนด์, 2019)

3. อยู่เป็น

หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม มีจิตอาสา มีความสามารถทางวัฒนธรรม ดำรงเอกลักษณ์ชาติ มีความสามารถปรับตัว ได้ดีมีความรับผิดชอบและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; ฌอนอมพร เลาหจรัสแสง, 2557; อัครเดช นิละโยธิน, 2559; สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2559; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561; Finnish Education Board of Education, 2016; Ministry of Education, Singapore, 2018; สก๊อตแลนด์, 2019)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนมาจากแนวคิดการกระจายทรัพยากรให้ภาคเอกชนเป็นตัวแทนของรัฐในการกระจายทรัพยากรการศึกษาให้ทั่วถึง โดยให้ผู้อื่นนอกจากภาครัฐได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน (สถาบันการส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ดังนั้น การศึกษาเอกชนจึงเป็นการจัดการศึกษาที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัด โดยใช้ทรัพยากรหลักซึ่งได้แก่ คน ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชน

การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนให้ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ปกครองนั้น มีวัตถุประสงค์ คือ การจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาที่จะต้องให้ตอบสนองต่อสังคม และกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนทุกแห่งจะต้องจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ โดยเฉพาะระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเอกชน (อรทัย สุรทัตโชค, และสุรัชย์ สิกขาบัณฑิต, 2563)

1. ความหมายและความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

การที่รัฐให้การอุดหนุนโรงเรียนที่จัดการโดยเอกชนก็เพื่อกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึง โดยมีสมมติฐานว่า การบริหารจัดการโดยเอกชนจะทำให้นักเรียนเข้าถึงได้ดีกว่าและมีประสิทธิภาพสูงกว่าการจัดการโดยรัฐ (สถาบันการส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560)

มีการให้คำนิยามการศึกษาเอกชน ดังต่อไปนี้

โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้เป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2554 ฉบับที่ 2)

การศึกษาเอกชน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาเอกชนโดยใช้ทรัพยากรหลักที่เป็นคน ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชน เป็นการจัดขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2532 อ้างถึงใน ศศิกัญจน์ สุวรรณแสง, 2552) คือ

1. ผู้จัดกิจกรรมเป็นเอกชนบุคคลหรือคณะบุคคลและเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการในฐานะของภาคเอกชน โดยผู้จัดกิจกรรมจะมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ได้แก่ ผู้จัดการเจ้าของหรือผู้รับใบอนุญาต
2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์และเงินทุน จะต้องมาจากภาคเอกชนเป็นหลัก
3. วัตถุประสงค์เป็นการจัดการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม ไม่ได้จัดให้กับบุคคลทั่วไป

4. ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีพื้นฐานทางสังคม ในระดับเดียวกัน หากมีจำนวนผู้เรียนรวมกันมากกว่า 7 คนขึ้นไป จะเรียกสถานทีนั้นว่าเป็นสถานศึกษาเอกชน ตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาของเอกชนโดยภาคเอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัดการศึกษา มีการใช้ทรัพยากรที่เป็นคน ทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ ของภาคเอกชน เพื่อให้บริการด้านการศึกษา โดยมีประโยชน์สำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม

ในการบริหารและการจัดการศึกษามีกฎหมายแม่บท คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติ คือ สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางสู่สถานศึกษา จึงเป็นการเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้กับสถานศึกษา ให้มีอิสระในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ การศึกษาภายใต้การกำกับของรัฐได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยในมาตรา 44 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยังได้ระบุให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการดังกล่าวมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

2. การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

อำนาจอิสระของโรงเรียน (School autonomy) เป็นแนวคิดหลักอย่างหนึ่งของการปฏิรูปโรงเรียนในช่วงทศวรรษ 1980 ที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศ มีเป้าหมายเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา อำนาจอิสระที่ให้โรงเรียน ได้แก่ อำนาจการตัดสินใจในด้านงบประมาณ บุคลากร และสาระหลักสูตรและการสอน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ซึ่งแนวคิดนี้ได้ปรากฏในมาตรา 43 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในส่วนที่ 3 เรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน ระบุให้การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนมีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ โดยมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมให้แก่ผู้รับบริการ คือ ผู้เรียน และผู้ปกครอง รวมทั้งสถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวม โดยภาครัฐต้องตรวจสอบประเมินผล เพื่อให้แน่ใจว่า การให้บริการดังกล่าวเป็นไปตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐ และสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องเพียงใด ซึ่งได้มีการระบุไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (สุริยา ช้องเสนาะ, ม.ม.ป.)

ที่ผ่านมา โรงเรียนเอกชนดำเนินการภายใต้การกำกับควบคุมและดูแลของหน่วยงานของรัฐ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่ง ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา ในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 3 เมษายน 2560 กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน และให้เลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการ ตามกฎหมายว่าด้วย โรงเรียนเอกชนให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์และเงินทดแทน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนและที่กฎหมายอื่นกำหนด

จากแนวคิดที่ว่า การให้อำนาจอิสระต้องมาพร้อมกับการกำหนดภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ โดยต้องมีการวางจุดประสงค์และกรอบเวลาที่ชัดเจน ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ทำหน้าที่ประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละ ระดับและประเภทการศึกษาหรือที่เรียกว่าประกันคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเองด้วย เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย เรื่องการให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันเป็น จุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาเอกชนที่เน้นคุณภาพเป็นหลัก ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ยังกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษา ได้ทุกระดับและทุกประเภท โดยรัฐกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชน ในด้านการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้

3. ความแตกต่างของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล

โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลมีส่วนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันในหลากหลายด้าน โรงเรียนรัฐบาลทุกแห่งมีเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ในขณะที่โรงเรียนเอกชนจะมีเงินอุดหนุนจากรัฐบาลส่วนหนึ่ง แต่เงินทุนส่วนใหญ่มาจากค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมเป็นหลัก ในด้านการบริหารงานนั้น โรงเรียนเอกชนบริหารงานโดยบุคคลหรือหน่วยงานเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ การลงทุน ลักษณะการจัดตั้งการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร เป็นต้น และโดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนที่อยู่ในส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้ เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุญาตเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน รวมทั้งด้านวิชาการในท้องถิ่น ให้ประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ทั้ง 12 เขตการศึกษา เพื่อช่วยเหลือดูแลในการจัดโครงการและการฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษา (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554, 2551)

ผลการวิจัยในระดับนานาชาติชี้ว่า อำนาจการตัดสินใจของโรงเรียนที่มีผลทางบวกต่อการเรียนรู้มากที่สุด คือ อำนาจการตัดสินใจด้านหลักสูตรและการสอน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ซึ่งความเป็นอิสระของโรงเรียนเอกชนนี้เอง ที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ กล่าวคือ สามารถแก้ไขและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรได้ ซึ่งนับเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สุดของการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ จะมีการจัดสรรกิจกรรมนอกหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมจะแบกรับค่าใช้จ่ายที่สูง อีกทั้ง การจัดระเบียบชั้นเรียนสามารถทำได้เป็นอย่างดีและกำหนดขนาดชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนแต่ละคนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ในขณะที่โรงเรียนรัฐบาลจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมตามสมควรและเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล เพื่อรองรับนักเรียนในแต่ละประเภท แต่โรงเรียนรัฐบาลขนาดเล็กมักจะมีประสบปัญหาต่าง ๆ อาทิ ความแออัดของชั้นเรียน และการขาดคุณภาพของการเรียนการสอน เป็นต้น

คุณลักษณะของโรงเรียนเอกชนซึ่งมีการบริหารจัดการที่มีอิสระ คล่องตัว ถือเป็นจุดเด่นของโรงเรียนเอกชน ที่ทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกสถานศึกษาให้ลูกหลาน ธุรกิจโรงเรียนเอกชนจึงมีการแข่งขันสูง ใช้เงินลงทุน เพื่อพัฒนาการศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นครูชาวต่างชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศและสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนจะได้รับการศึกษาที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละโรงเรียน ซึ่งความเป็นอิสระและความยืดหยุ่นนี้เอง เป็นความหลากหลายและเป็นข้อได้เปรียบในการบริหารโรงเรียนเอกชน

รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ประเด็นในการพิจารณาเรื่องรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ มีดังนี้

1. ความหมายของรูปแบบ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542) ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า “รูปแบบ” ไว้ว่า หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ คำว่า “รูปแบบ” (Model) นั้น มีการใช้คำเรียกหลากหลาย เช่น “รูปแบบ” หรือ “โมเดล” หรือ “ตัวแบบ” หรือ “แบบจำลอง” เป็นต้น (อนุศิษฐ์ ศุขโรจน์, 2559) ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้จะใช้คำว่า “รูปแบบ”

Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ในพจนานุกรมการศึกษา 4 ความหมาย คือ

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
2. เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เช่น การออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น

3. เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด

4. เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษา ก็ได้

Longman Dictionary of Contemporary English (1981) ให้ความหมายของรูปแบบ (model) โดยสรุป 3 ลักษณะ ใหญ่ ๆ คือ

1. รูปแบบ หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของของจริง
2. รูปแบบ หมายถึง สิ่งของหรือคนที่น่ามาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น แม่แบบในการวาดภาพศิลป์
3. รูปแบบ หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

พูลสุข หิงคานนท์ (2540, 53-55) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญของเรื่องที่ศึกษา ซึ่ง ชีรวัดน์ นิจนตร (2560) ได้สรุปไว้อย่างสอดคล้องกันว่า “รูปแบบ” ในทางสังคมศาสตร์และวงการศึกษา หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัย หรือตัวแปรของสิ่งที่ศึกษา เพื่ออธิบายลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นให้เข้าใจง่าย มองเห็นเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ รูปแบบมีความหมายหลายประการ ตั้งแต่แบบย่อส่วนของจริงหรือแบบจำลองที่ใช้เป็นตัวแทนของความเป็นจริง

เบญจพร แก้วมีศรี (2545) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง ตัวแทนของความเป็นจริง เป็นการทำให้ความสลับซับซ้อนสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบอาจเป็นของจริงหรือการจำลองของจริง หรืออาจมีลักษณะเป็นทฤษฎี หรืออาจเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่รูปธรรมหรือการปฏิบัติได้

รัชต ไตรมาลัย (2560) ได้สรุปความหมายของรูปแบบไว้อย่างน่าสนใจว่า รูปแบบหมายถึง ชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบในการบริหารจัดการ

พัฒนา พรหมณี และคณะ (2560) ได้ให้คำจำกัดความรูปแบบว่า หมายถึง แบบจำลองหรือตัวแบบย่อยส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านการศึกษาและพัฒนาขึ้น เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นสิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการ แนวคิด และความเชื่อที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการแสดงโครงสร้างทางความคิดหรือ องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ เป็นขั้นเป็นตอนสำหรับถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยใช้สื่อหรือเครื่องมือเข้าช่วยเพื่อทำให้เกิดความรู้ เข้าใจได้ง่ายและกระชับ ถูกต้อง สามารถวัด ตรวจสอบ และเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจได้

จากความหมายของคำว่ารูปแบบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้ข้อสรุปว่า รูปแบบ หมายถึง ทฤษฎีหรือกรอบความคิดที่เป็นตัวแทนของความเป็นจริง ที่ทำให้การอธิบายปรากฏการณ์เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยสะท้อนถึงความสัมพันธ์กันของชุดหรือตัวแปร ที่อาจอยู่ในรูปของแผนภูมิ ทฤษฎีหรือเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

2. องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่า ไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่า รูปแบบนั้นจะมีองค์ประกอบอย่างไร ส่วนใหญ่ขึ้นกับลักษณะของปรากฏการณ์ที่จะศึกษา

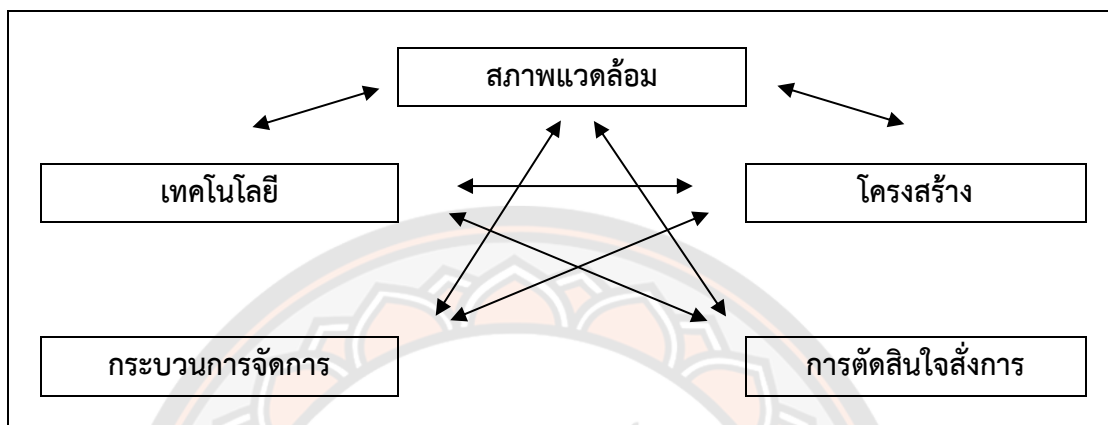
อนุศิษฐ์ ศุขโรจน์ (2559) ชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่ดีจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง สามารถตรวจสอบได้ด้วยการสังเกต อีกทั้งเป็นการชี้ให้เห็นกลไกเชิงเหตุผล ทำให้เกิดมโนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบ คุณลักษณะของรูปแบบที่ดีจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบในลำดับต่อไป

Brown, & Moberg (1980) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) โดยกล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)

3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process)
5. การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

ภาพ 1 แสดงรูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown and Moberg

ที่มา: Brown, & Moberg, 1980

ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้ระบุไว้ว่า การออกแบบรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่มีขอบข่ายครอบคลุมทั้งองค์การหรือเป็นเพียงงานบางส่วน จะกำหนดเฉพาะองค์ประกอบสำคัญของระบบนั้น ๆ เท่านั้น โดยมีสมมติฐานว่า หากองค์ประกอบเหล่านั้นทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้ การดำเนินงานขององค์การจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ค่อนข้างจะแน่นอน

โดยสรุปแล้ว เมื่อรูปแบบมีได้หลายลักษณะ ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดของรูปแบบ ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานกับประเด็นปัญหา ตลอดจนปรากฏการณ์ที่ศึกษา ในการกำหนดรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก ดังนั้น จึงมีการพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การตรวจสอบรูปแบบ

การประเมินรูปแบบเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้สามารถหารูปแบบที่ดีที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลและรูปแบบที่เลือกใช้จะมีประสิทธิภาพอย่างไรในอนาคต ทั้งนี้ นักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงการตรวจสอบรูปแบบ ดังนี้

Keeves (1988) กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการตรวจสอบรูปแบบนั้น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแบบจำลองในการปฏิบัติจริง ซึ่งแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จะทำการตรวจสอบโดยการพิสูจน์ตามสูตรหรือสมการหรือตามข้อมูลเชิงประจักษ์ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มักจะดำเนินการทดสอบแบบจำลองด้วยวิธีการทางสถิติ ผลการทดสอบจะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธและนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป แต่การตรวจสอบบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้ด้วยวิธีดังกล่าว

การมีรูปแบบที่ดีจะช่วยในการสร้างทฤษฎี อธิบายและพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ซึ่งรูปแบบที่ดีควรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับวิธีการทดสอบ อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2541) กล่าวไว้ว่า การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี อาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณภาพ (Qualitative) หรือเชิงปริมาณ (Quantitative) อย่างไรก็ตาม การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่าง ๆ

การตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 ประการ ดังนี้ (อนุศิษฐ์ ศุขโรจน์, 2559)

1. การตรวจสอบความมากน้อยของความเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ และเหตุผลระหว่างตัวแปร

2. การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้ สามารถประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่างหรือสถานที่ได้ หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่ผล 2 ประการ คือ การสร้างรูปแบบใหม่ หรือ การปรับปรุงพัฒนารูปแบบเดิม

ในการตรวจสอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานั้น ใช้เทคนิควิธีได้หลายแบบ อาทิ ใช้ผู้เชี่ยวชาญช่วยวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งเชิงปริมาณและคุณลักษณะ ใช้วิธีการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การรับฟังความคิดเห็นจากเวทีสาธารณะ การสนทนากลุ่มฯ แต่วิธีการตรวจสอบรูปแบบที่น่าเชื่อถือมากที่สุด คือ การนำรูปแบบไปทดลองใช้และวัดประสิทธิผลว่าใช้ได้ผลหรือไม่เพียงใด อนึ่ง การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบสามารถจะกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินและการทดสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (ชีรวัดน์ นิจนตร, 2560) ซึ่ง เอลเลียต ไรส์เนอร์ (Elliot, E., 1976) ได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง ไรส์เนอร์ มองว่า การวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา (Educational Connoisseurship) เป็นแนวทางในการพิจารณาเชิงลึกไปยังโรงเรียนและห้องเรียน เป็นความสามารถที่สำคัญอย่างยิ่งในการประเมินผลทางการศึกษาใด ๆ ที่พยายามแยกแยะสิ่งที่ละเอียดอ่อน แต่มีความสำคัญในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายคือการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในองค์ประกอบที่เป็นเป้าหมายและมีความสำคัญ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับเรื่องของการสร้างจิตสำนึก (Kellaghan, T., & Stufflebeam, L., 2003) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิหลายตัวมาเกี่ยวข้อง (Kramer, J., 2015) นอกจากนั้น การวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการ

เชิงปริมาณมากเกินไป ซึ่งในบางประเด็นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วทำการสรุปผลลัพธ์ ซึ่งจะทำให้ผลที่ได้ไม่ครอบคลุมขอบเขตของสภาพแวดล้อมของเรื่องที่ทำการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ จะใช้ความรู้ผ่านการตีความและอธิบาย (Elliot, E.,1976)

สรุปแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยเอลเลียต ไอส์เนอร์ได้ ดังนี้

1. การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์ในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณาอย่างลึกซึ้ง โดยอาจพิจารณาหลาย ๆ องค์ประกอบร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เหมาะสม
2. รูปแบบการประเมินเป็นความสามารถเฉพาะทาง (Specialization) ซึ่งอาศัยความเชี่ยวชาญ และองค์ความรู้เฉพาะสาขาและเป็นความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง
3. การใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ในการประเมิน โดยเชื่อมั่นว่าผู้ทรงคุณวุฒิ นั้นมีคุณพินิจที่ดีและมีความเที่ยงธรรม โดยพิจารณาจากประสบการณ์และความชำนาญ
4. การใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงาน ตั้งแต่ การกำหนดประเด็น การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัย ข้อมูล ตลอดจนการนำเสนอ ทั้งนี้ การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ (ศิริวัฒน์ นิเจนตร, 2560)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอ ดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร

ชลี จางจุม (2555) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา ตลอดจนหาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 โดยทำการวิจัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 84 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการโรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 84 คน และครู หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 84 คน รวมทั้งสิ้น 168 คน การวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์กับ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน จะทำให้การส่งเสริมสนับสนุนในสถานศึกษาดีมาก

ยิ่งขึ้น 2) โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

3) โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับบุคคลในท้องถิ่น เช่น ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงความรู้ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน

4) โรงเรียนควรวางวิธีการ กระบวนการ หรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ 2551

5) โรงเรียนควรวางแผนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบตามสภาพจริง

6) โรงเรียนควรปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหาร จัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ไข

Yunhuo Cui et al. (2018) ทำการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการหลักสูตร ในสาธารณรัฐประชาชนจีน (Changes in School Curriculum Administration in China) ได้ศึกษา วิวัฒนาการของระบบการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนในประเทศจีน และพบว่า การจัดทำหลักสูตร ในศตวรรษที่ 21 ขอบเขตของการปฏิรูปหลักสูตรนั้น จะเกินกว่าแค่เนื้อหาและเทคโนโลยี ทั้งนี้ การปฏิรูป หลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญกับความสามารถที่ต้องการจะปลูกฝังให้แก่ นักเรียนและวิธีการที่แต่ละ ประเทศจะสามารถฝึกฝนความสามารถของนักเรียนได้ดีที่สุด

หลักสูตรที่ใช้ในระดับชาติจะเป็นศูนย์รวมของเจตจำนง พันธกิจและเป้าหมายของประเทศ และการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญของการบริหารการศึกษา นอกจากนี้ หลักสูตรจะต้องมีการปฏิรูปตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศจีน แนวโน้มในการปฏิรูปการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนได้เปลี่ยนจากการรวมศูนย์เป็นการกระจายอำนาจ ซึ่งนำความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ผ่านการมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรและและการปรับตัว ดังนั้น การปฏิรูป หลักสูตรของโรงเรียนในประเทศจีนจึงสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิรูปสังคมในประเทศจีน รวมถึงแนวโน้ม ของหลักสูตรที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ ในภาพรวมสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระบบการบริหารจัดการหลักสูตรของประเทศและระบบการบริหารจัดการทั่วไปนั้น มีความสัมพันธ์กันแต่ไม่ได้สัมพันธ์กันโดยตรง แต่ได้รับกระทบจากการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ประเพณี วัฒนธรรม การพัฒนาการศึกษาและแม้แต่นโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรทั่วโลกมีแนวโน้มที่จะกระจายอำนาจตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้พบว่า โครงสร้างการบริหารสองประเภท คือการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจต่างมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนการกระจายอำนาจในระดับชาติระดับท้องถิ่นและระดับโรงเรียน ตามภารกิจที่ต้องดำเนินการในสถานการณ์จริง

ทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจ เช่น ประเทศที่มีการกระจายอำนาจ ส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดหลักสูตรภาคบังคับสำหรับนักเรียน และโรงเรียนจะดำเนินการ “พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา” โดยปล่อยให้โรงเรียนมีการตัดสินใจเลือกอย่างอิสระ ในทางตรงกันข้าม ประเทศที่มีการรวมศูนย์อำนาจ (เช่น จีน) ได้นำหลักสูตรส่วนกลางมาใช้ แต่ยังคงเหลือพื้นที่ให้โรงเรียน ออกแบบหลักสูตรของตนเองได้ โดยมีเนื้อหาการเรียนการสอนที่เฉพาะเจาะจง ตามมาตรฐานที่ผู้บริหาร ระดับสูงกำหนดไว้ ดังนั้น แม้การรวมศูนย์และการกระจายอำนาจจะแตกต่างกันในแนวความคิด แต่โดยทั่วไปกฎธรรมชาติ ระบุว่า ทุกสิ่งมีแนวโน้มที่จะแกว่งไปมาระหว่างขั้วตรงข้าม (Pendulum Law) ดังนั้น การรวมศูนย์และการกระจายอำนาจ จึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของรัฐบาล ในการบูรณาการ และเสริมหลักสูตรผ่านการบริหารระดับต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย

อย่างไรก็ตาม เราควรพิจารณาสถานการณ์อย่างมีวิจรรย์ญาณ ในการเลือกรูปแบบของการใช้อำนาจ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตร โดยให้มีความสอดคล้องกับจุดแข็ง และหลีกเลี่ยงจุดอ่อนของตน การกระจายอำนาจการบริหารจัดการหลักสูตรจึงจะประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปยังต้องเผชิญกับความท้าทายบางประการ เช่น ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น และระดับความสามารถของโรงเรียน ระบบการติดตามและการตรวจสอบ หลักสูตรระดับชาติ

รัตนา คำเพชรดี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อพัฒนาและ ตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 ปัจจัยสนับสนุนการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่

1) การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและนโยบายของหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู 4) การนิเทศภายใน 5) การบริหาร จัดการหลักสูตร แบบมีส่วนร่วม 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและ 7) การพัฒนาบุคลากรและพัฒนา ตนเอง

1.2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำองค์การ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling)

1.3 ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 1) สมรรถนะและ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) สมรรถนะการสอนและการเป็นที่ยอมรับของครู และ 3) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่พัฒนาขึ้น สรุปได้ดังนี้

2.1 องค์ประกอบปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิผลตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และนโยบายของหลักสูตร 2) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 3) การพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเอง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และนโยบายของหลักสูตร 2) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 3) การพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเอง และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และนโยบายของหลักสูตร 2) การพัฒนาบุคลากร และพัฒนาตนเอง 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู

2.2 องค์ประกอบกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากทั้งในความเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การควบคุม การวางแผน การนำองค์การ และการจัดองค์การ ตามลำดับ

2.3 องค์ประกอบประสิทธิผลการบริหารจัดการหลักสูตร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสมรรถนะการสอนและการเป็นที่ยอมรับของครู ตามลำดับ

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560) ได้ทำรายงานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกลุ่มผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ 1) การศึกษาบริบท 2) การวางแผนการใช้หลักสูตร 3) การดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร และ 5) การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาบริบท ได้แก่ การสำรวจความต้องการจำเป็นของสังคม โดยคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายบริหาร 2) ฝ่ายครูวิชาการ 3) ฝ่ายครูผู้สอน 4) ฝ่ายคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกฝ่าย การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ ความต้องการของชุมชน นำมาจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นทางการ โดยพิจารณาจากบริบทแวดล้อม อาทิ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา (หลักสูตร) โครงสร้างหลักสูตร เป็นต้น ตลอดจนการวิเคราะห์การบูรณาการการเรียนรู้ประกอบสาระหลักสูตร วิเคราะห์ภารกิจการบริหารจัดการหลักสูตรและรายงานแผนงานต่อสาธารณชน

3. การดำเนินการใช้หลักสูตร ควรมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การทำโครงการ แน่แนวนโยบายของผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา

4. การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร โดยประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน แผนงานโครงการนิเทศ ติดตาม เอกสารหลักฐานการดำเนินการนิเทศ ตารางการนิเทศ รายงานการนิเทศ ระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผล คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามแบบการประเมินและการนิเทศ

5. การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรไปทดลองใช้และทำการประเมินหลักสูตรนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบในการประเมินจากหลายด้านประกอบกัน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนิน การใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการนิเทศกำกับติดตามการประเมินผล การใช้หลักสูตร ซึ่งต้องประเมินให้ครอบคลุมปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน กระบวนการ และผลผลิตจากการใช้หลักสูตร อีกทั้งผู้ทำการประเมินต้องมาจากบุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายร่วมมือกัน จนอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อใช้ในอนาคต ต้องเน้นที่การพัฒนาหลักสูตรอย่างมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ในการร่างหลักสูตร ประกอบกับการนำเอาหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรโดยการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนมีความตระหนักถึงความพอเพียง พอประมาณ และมีเหตุผล ภายใต้เงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรม และสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมสอดคล้องกับ สภาพบริบทต่าง ๆ ของแต่ละสถานศึกษา

2. งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

ระพีพัฒน์ หาญโสภณ และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 19 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร ข้อมูลสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information and Media Literacy) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารซึ่งประกอบด้วย การฟัง (Listening Skills) การอ่าน (Reading Skills) การพูด (Speaking Skills) และการเขียน (Writing Skills) กระบวนการในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม หรือในกลุ่มโดยที่แต่ละบุคคลเกี่ยวข้อง ครูต้องเป็นผู้รับสารที่มีประสิทธิภาพ เมื่อนักเรียน ส่งกลับมาในรูปของสีหน้า แววตา ท่าทาง หรือ คำพูด ที่สะท้อนถึงความคิดและความรู้สึกของ นักเรียนที่มีต่อครู 2) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking Skills) การจัดการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดที่รอบคอบสมเหตุผล สามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะใช้ในการคิดได้สามารถ ประเมินข้อมูลได้สามารถใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล และเสนอคำตอบ/ทางเลือกที่สมเหตุผลได้สามารถเลือกทางเลือก ลงความเห็น ในประเด็นที่คิดได้ 3) ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการมองเห็น ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิด 4) ทักษะความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้โดยพึ่งพาซึ่งกันและกัน อันเกิดจากการร่วมมือร่วมใจในการศึกษา ค้นคว้าและปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนบรรลุเป้าหมาย 5) ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการศึกษา ข้อมูลรับรู้และทำความเข้าใจในปัญหาจนสามารถ สรุป และตระหนักถึงปัญหานั้น สามารถแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Computing and Media Literacy) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้เทคโนโลยีและการรู้สารสนเทศ ในระดับพื้นฐาน เพื่อสามารถเข้าถึงและสามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการค้นคว้า รวบรวม และประมวลผลจากแหล่งต่าง ๆ และเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผู้เรียนควรมีโอกาสสัมผัสโลกภายนอกผ่านเครือข่ายและมีการพัฒนาการของทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามความต้องการของแต่ละคน 7) การเขียน (Writing) การพิมพ์ (Typing) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเพื่อการแสดงความรู้ความคิด ความต้องการ ให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจ ได้ทราบความรู้ความคิดถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ 8) การอ่าน (Reading) การฟัง (Listening)

การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เพื่อรู้เข้าใจ วิเคราะห์สรุป สารสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ 9) การคำนวณ (Arithmetic) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดรวบยอดคำนิยามศัพท์อุปนัยการวินิจฉัย ปรับปรุง ข้อบกพร่อง ส่วนทักษะแก้ปัญหาโจทย์ คือ ความสามารถในการแปลโจทย์ในเชิงภาษาการหาวิธีแก้ปัญหา มีความสามารถตีความและเข้าใจความคิดต่าง ๆ ที่สื่อสารออกมาในรูปของคณิตศาสตร์ (mathematics) เช่น เลขคณิต พีชคณิตเรขาคณิต ทรีโกณมิติ ฯลฯ และสามารถใช้มันให้เกิดประโยชน์ ต่อการดำเนินชีวิตได้ 10) การตั้งคำถาม (Question) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้ 11) การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม (Social learning) การออกแบบกระบวนการทางสังคมเพื่อให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข สนุก และเกิดนิสัยรักการเรียน 12) ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อม ที่มีความแตกต่าง หลากหลายได้อย่างไม่แปลกแยก 13) ทักษะอาชีพและทักษะการใช้ชีวิต (Career and Life Skills) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัว และยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม 14) การจัดการองค์ความรู้ (Cognitive load management) และการประยุกต์ใช้ความสามารถในการจัดการกับความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวคน และความรู้เด่นชัด 15) ความสามารถในการใช้เหตุผล (Reasoning Ability) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ใหม่ที่เป็นอิสระจากความรู้เดิม 16) ทักษะการเรียนรู้ที่แท้จริง (Authentic Learning) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดำเนินการให้ผู้เรียนทุกคน ซึ่งมีความสามารถ และสติปัญญาแตกต่างกัน 17) การเรียนรู้เชิงกระบวนทัศน์ (Mental model building) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับสร้างกระบวนทัศน์ เป็นการเรียนรู้จากสภาพจริง (Authentic learning) การเรียนรู้วิธีการนำเอาประสบการณ์มาสั่งสมจนเกิดเป็นกระบวนทัศน์ 18) ทักษะการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงตัวเองอย่างสิ้นเชิง 19) คุณธรรม จริยธรรม (Ethical Person) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการ เรียนรู้เชิงนามธรรม เรียนรู้ซึมซับได้โดยการชวนกัน สมมติและ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันว่าตัวเองเป็น อย่างไรในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น เอาข่าวเรื่องใด เรื่องหนึ่งขึ้นมาคุยกัน ผลัดกันออกความเห็น ว่าพฤติกรรมในข่าวก่อผลดีหรือผลเสียต่อการอยู่ ร่วมกันเป็นสังคมที่มีสันติสุขอย่างไร

พิเชษฐ ยังตรง และคณะ (2560) ทำการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ความสามารถ เพื่อการดำรงชีพมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) หลักสูตรนับว่าเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เพราะหลักสูตรที่ดีจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รักการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง (high human quality resource) ผู้เรียนคุณภาพ คือ ผู้ที่สนใจใฝ่เรียนรู้ ในองค์ความรู้ทั้งปวงทั้งที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษาอบรมสั่งสอนให้และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์จากสื่อแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมและสื่อที่เหมาะสม

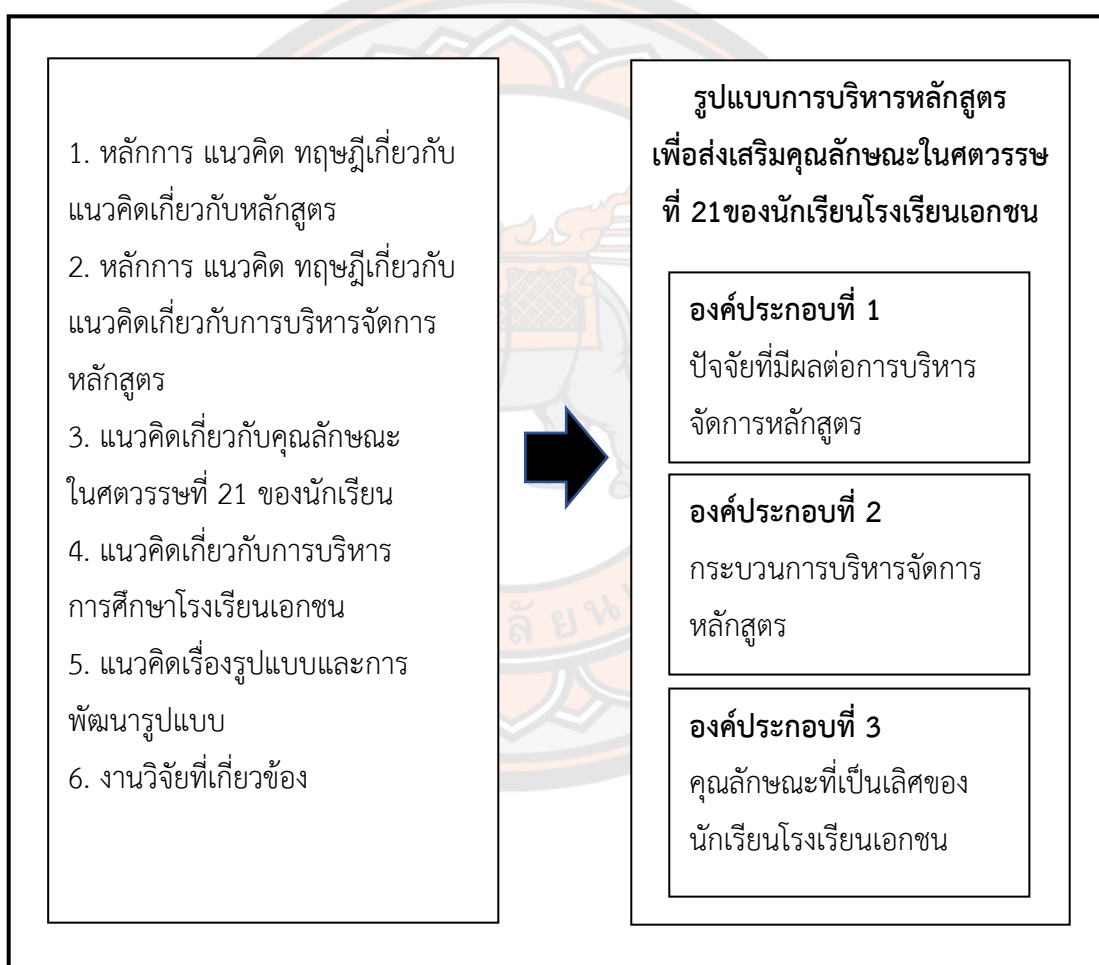
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพครูให้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (learning facilitator) ครูผู้สอนนับเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำพาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะและคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาและส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ (information communication technology) เพราะผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่โดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่อยู่รายล้อมรอบตัวผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนต้อง เลือกรับและบริโภคเทคโนโลยีสารสนเทศที่คุณภาพสูงและสร้างสรรค์ก่อให้เกิดการพัฒนาสติปัญญาและจิตใจของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (networking) องค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นรอบโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาให้สถานศึกษามีคุณภาพและเจริญก้าวหน้า ทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรและสถานฝึกประสบการณ์ ดังนั้น การได้รับการสนับสนุนเงินทุนในการจัดการศึกษา จึงต้องอาศัยจากผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมส่วนรวมทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยบูรณาการทฤษฎีและแนวคิดจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในการส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ดังแสดงในภาพ

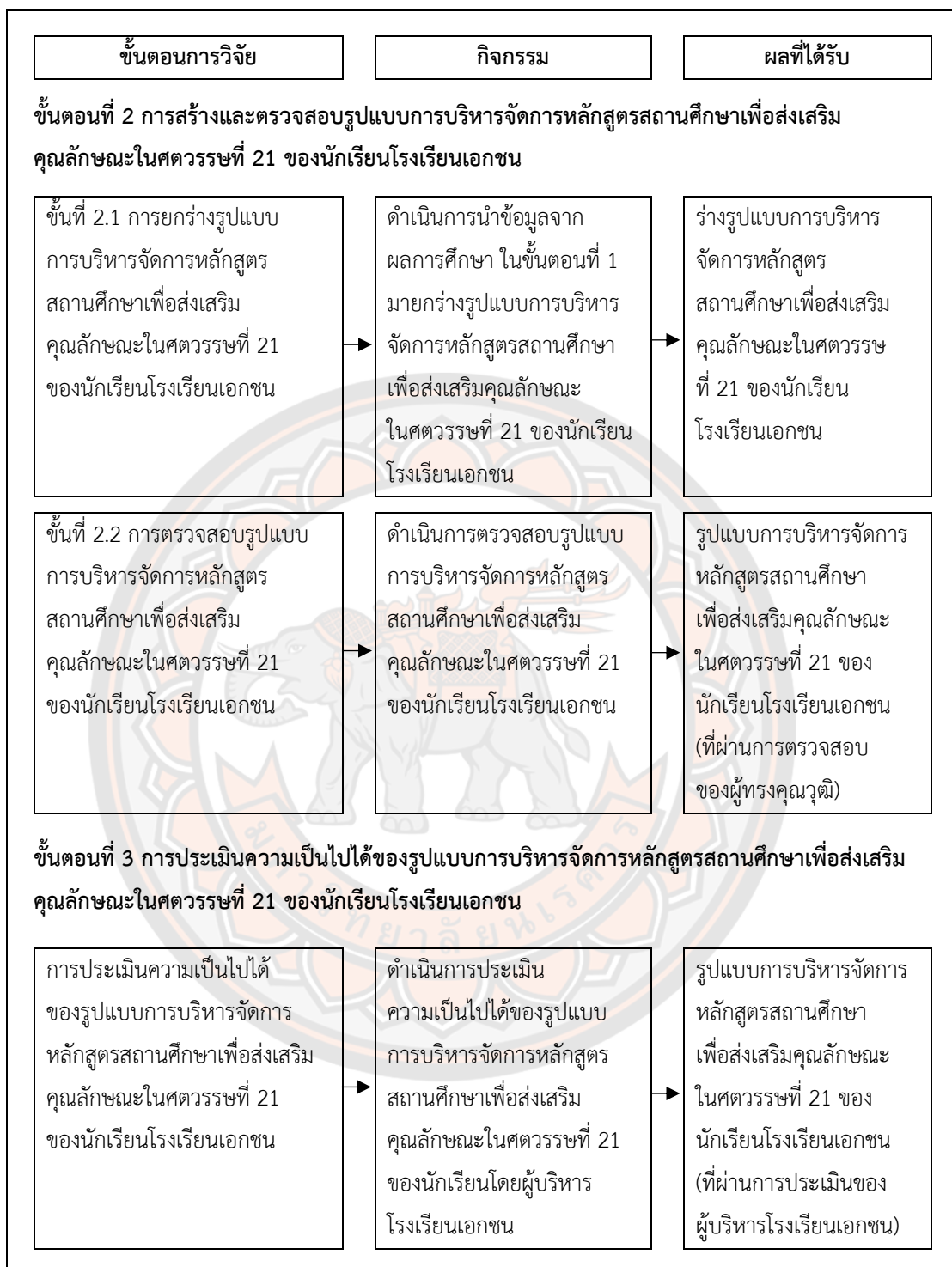
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน เป็นการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research
and Development: R&D) ในการดำเนินวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพ 3 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

ภาพ 3 (ต่อ)

จากภาพ 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

**การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน**

ในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นที่ 1.1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยการสังเคราะห์เอกสาร**

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร
เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยกำหนดประเด็นการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องใน 3 ประเด็น
ได้แก่ ประเด็นที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ประเด็นที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์ (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในภาคผนวก ข หน้า 138)

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเคราะห์
เอกสารที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา และ
ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้น นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรง
เชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวง
ศึกษาธิการ

2.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษม ชนระวงศ์ อธิการบดี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

2.2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณชาติ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา
เอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในและต่างประเทศ โดยศึกษาและวิเคราะห์ จากนั้น ดูผลการสังเคราะห์
เอกสารที่เกี่ยวข้องตามประเด็นที่ศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practice) จำนวน 15 คน โดยมาจากโรงเรียนละ 3 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน และผ่านการประเมินจาก สมศ. รอบ 3 ในระดับดี จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2) โรงเรียนสาธิตการจัดการปัญญาภิวัฒน์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 3) โรงเรียนกัลยาณวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 5) โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

ตอนที่ 3 ถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการใช้ภาษา ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษม ชนะวงศ์ อธิการบดี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณชาติ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้น จัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในภาคผนวก ข หน้า 138)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (best practice) จำนวน 5 แห่ง และทำการนัดหมายเพื่อเข้าศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีด้วยตนเอง โดยนัดหมายทางโทรศัพท์เพื่อชี้แจงและกำหนดเวลานัดหมาย ก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจัดส่ง 1) โครงร่างการวิจัย 2) แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนไปล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน และเข้าศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเข้าศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

ลำดับ	โรงเรียน	วันที่เข้าศึกษา	เวลา
1.	โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	20 ธันวาคม 2563	09.00-11.00 น.
2.	โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเมืองพล	26 ธันวาคม 2563	15.00-16.30 น.
3.	โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2	16 มกราคม 2564	13.00-14.30 น.
4.	โรงเรียนกัลยาณวัตร	18 มกราคม 2564	11.00-12.00 น.
5.	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา	10 กุมภาพันธ์ 2564	15.00-16.30 น.

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สายันท์ ฝาน้อย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาตย์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนยุทธศาสตร์ และคณบดีวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3 รองศาสตราจารย์ ดร.พร้อมพิไล บัวสุวรรณ หัวหน้าภาควิชาการศึกษา และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.4 ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

1.5 นายรัชพร วรรณคำ ศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ใน 3 องค์กรประกอบ ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร องค์กรประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร องค์กรประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการใช้ภาษา ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษม ชนวงษ์ อธิการบดี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณชาติ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

พะเยา

2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในภาคผนวก ข หน้า 138)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการนัดหมายเพื่อเข้าสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยนัดหมายทางโทรศัพท์เพื่อชี้แจงและกำหนดเวลานัดหมาย ก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจัดส่งโครงการวิจัยและแบบสัมภาษณ์ไปล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า 7 วัน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน และเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	วันที่สัมภาษณ์	เวลา
1.	ดร.สายัณห์ ฝาน้อย	14 กันยายน 2563	11.00-12.30 น.
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.พร้อมพิไล บัวสุวรรณ	25 กันยายน 2563	18.30-19.30 น.
3.	ดร.โอโณทัย ไทยวรรณศรี	1 ตุลาคม 2563	15.00-16.30 น.
4.	นายรัชพร วรรณคำ	7 ตุลาคม 2563	15.00-17.00 น.
5.	รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาตย์	20 ตุลาคม 2563	13.00-15.00 น.

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการ

การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ในการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน แบ่งการออกเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ดำเนินการดังนี้

1. นำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มาเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

2. ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมเบื้องต้นและการใช้ภาษา

3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ในการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ด้วยการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารการศึกษา/นักวิชาการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1.1.1 นางสาวพัทลี เชาว์พลกรัง รองศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

1.1.2 ดร.นพรัตน์ ต้นติเมฆิน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

1.1.3 นางศุภลักษณ์ อนุเดชากุล ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

1.2 กลุ่มที่ 2 เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.2 ดร.กุหลาบ ปุริสาร รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1.2.3 ดร.ปิยพล ทรวงอาจ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1.3 กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน จำนวน 3 คน
ประกอบด้วย

1.3.1 นายสุเทพ บุญยฤทธิ์รักษา นายกสมาคมโรงเรียนเอกชน จังหวัดขอนแก่น
และผู้บริหารใบอนุญาตโรงเรียนมณีอนุสรณ์ศึกษา จังหวัดขอนแก่น

1.3.2 ดร.ภัทรานิษฐ์ พุฒิเรืองศักดิ์ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบ้านพร้อมบุญ จังหวัด
ขอนแก่น

1.3.3 นางสาวนุชจรินทร์ จันบำรุง หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นสนทนากลุ่ม
เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็น
การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 1
ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ประเด็นที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ
บริหารจัดการหลักสูตร ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ และประเด็นที่ 4
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบ
การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน
เอกชนมากำหนดเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา
ความเหมาะสมและการใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา (เครื่องมือ
ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในภาคผนวก ข หน้า 138)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเชิญ
เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มถึงผู้ทรงคุณวุฒิโดยแนบ 1) โครงร่าง
การวิจัย 2) ร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน และ 3) ประเด็นสนทนากลุ่ม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน

3.3 ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแจ้งและยืนยันการเข้าร่วมสนทนากลุ่มอีกครั้งหนึ่ง

3.4 ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมวิทยานงลักษณ์ วิทยาลัยบัณฑิต เอเชีย จังหวัดขอนแก่น โดยมี ดร.สธิพร เขาวนชัย เป็นผู้ดำเนินการในการจัดสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขเพื่อความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนตามฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร

การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนไปใช้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน รวมทั้งสิ้น จำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มาเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในภาคผนวก ข หน้า 138)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและบางส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านออนไลน์ด้วย Google Forms จากกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 ฉบับ ได้รับคืน 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 121)

4.51 - 5.00 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1.00 ถือว่าผ่านการประเมิน

4.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ส่วนที่ 1.1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนโดยสังเคราะห์เอกสาร

ส่วนที่ 1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนโดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ส่วนที่ 1.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ส่วนที่ 2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ส่วนที่ 2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ตอนที่ 4 รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ส่วนที่ 1.1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยการสังเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

- 1.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน
- 1.1.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.1.3 หัวหน้างานวิชาการ

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2.1 วางแผนการดำเนินงานวิชาการ
1.2.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้
และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร
1.2.4 สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
1.2.5 จัดทำคู่มือบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา และการนิเทศ
กำกับ ติดตาม

1.2.6 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัด ประเมินผล
และการแนะแนว

1.2.7 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและใช้หลักสูตร

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร

- 2.1.1 เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร
- 2.1.2 เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีในการแก้ปัญหา
- 2.1.3 มีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร
- 2.1.4 มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

2.1.5 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.1.6 รอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง อารมณ์ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง

2.1.7 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน

2.2.1 สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการเรียนการสอนและ วิเคราะห์สภาพปัญหาได้

2.2.2 มีความสามารถออกแบบการเรียนรู้

2.2.3 เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

2.2.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการรอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ดี มีคุณธรรม

และจริยธรรมสูง

2.2.5 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.3.1 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.3.2 วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

3.3.3 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.3.4 กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

สนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบัน มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการ

3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.3.1 ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

3.3.2 เตรียมสถานที่และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่เป็นระเบียบ สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ มั่นคง ปลอดภัยและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมทักษะชีวิต

3.3.3 ดำเนินการให้ชุมชนและผู้ปกครอง มีส่วนในการกำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน

3.3.4 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.4.1 นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

ประเด็นที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา
2. จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร
3. สำรวจความต้องการของท้องถิ่น บุคลากร ชุมชน ปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน
4. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการและดำเนินการวางแผน
2. จัดทำสาระหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง
3. วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
4. ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น
5. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
6. บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตร

7. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่กลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดอบรมครู จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ
2. ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. จัดประสบการณ์เรียนรู้และมีการประกันคุณภาพหลักสูตรที่ชัดเจน
4. มีการจัดโครงสร้างรายวิชาที่มีความยืดหยุ่น เป็นระบบ
5. กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตร
6. จัดหาวัสดุหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ

7. ใช้เครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรเอกชน และชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุน การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน

8. ให้ความสำคัญต่อการเสริมทักษะผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

9. มีการประเมินการเรียนรู้ ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างเกณฑ์การประเมินอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ วัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล ทำแผนนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล

ที่ชัดเจน สม่าเสมอ

3. ควบคุมดูแลติดตามผลการใช้หลักสูตร

4. จัดทำรายงานการนิเทศภายใน-ภายนอกที่เป็นปัจจุบัน มอบหมายหน้าที่กรรมการนิเทศ กำกับติดตาม

5. สนับสนุนส่งเสริมและนิเทศการใช้หลักสูตรและการสอน ให้กำลังใจ และช่วยแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. มีการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรเป็นประจำสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา

2. นำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ บริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์

คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. คิดเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนมีความรู้หลากหลายทั้งด้าน เขียน อ่าน คำนวณ

2. ทำเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดต่อสื่อสาร นำเสนอผลงาน และเจรจาความร่วมมือ มีความสามารถ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถบริหารจัดการ/เป็นผู้ประกอบการ มีความสามารถในการสื่อสารและนำเสนอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3. อยู่เป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม มีจิตอาสา มีความสามารถทางวัฒนธรรม ดำรงเอกลักษณ์ชาติ มีความสามารถปรับตัว ได้ดีมีความรับผิดชอบและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้ที่รู้จัก และเข้าใจตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ

ส่วนที่ 1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 5 แห่ง สรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

แต่งตั้งจากผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ) ครูผู้สอน หัวหน้ากลุ่มสาระ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งจากในและนอกโรงเรียน

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2.1 มีหน้าที่กำหนดนโยบายและคุณลักษณะของผู้เรียน ตลอดจนแนวทางการเรียนรู้

1.2.2 ยกร่างหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์

1.2.3 ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร

2.1.1 มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันสมัยในการบริหารหลักสูตรและงบประมาณ

2.1.2 มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและจัดทำหลักสูตร

2.1.3 ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับผู้ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน

2.1.4 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการและเทคโนโลยี

2.1.5 มีความสามารถบริหารองค์กรและกำหนดยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.1.6 เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.1.7 ทักษะด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ตลอดจนการใช้สื่อประชาสัมพันธ์

ที่หลากหลาย

2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน

2.2.1 มีจิตวิญญาณความเป็นครู

2.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การวัดประเมินผล ตลอดจนการนำไปใช้เป็นอย่างดี

2.2.3 มีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์ ให้แก่ผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.2.4 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีความรู้ตรงตามวิชาที่สอน

2.2.5 มีความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถนำใช้ผลิต สื่อการสอนได้

2.2.6 เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2.7 พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและก้าวทันบริบทสังคมอยู่เสมอ

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

3.1.2 กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนโดยบูรณาการหลักสูตรมาตรฐาน พ.ศ. 2551 กับคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.2.1 มีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ครบถ้วนและเพียงพอรองรับ การเรียนทุกรูปแบบ

3.2.2 จัดให้มีปัจจัยพื้นฐานรองรับที่ดี มีการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน

3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.3.1 จัดการแหล่งเรียนรู้ภายนอก โดยผู้ปกครองและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนได้ทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม

3.3.2 จัดการแหล่งเรียนรู้ภายใน จัดการอาคารสถานที่ สนามและบริเวณโรงเรียน ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นจริง มีอาคารสถานที่ เหมาะสม ปลอดภัย สะอาดเรียบร้อย ตลอดจนมีพื้นที่นันทนาการและการกีฬา

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและครูผู้สอน เป็นหลัก ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ สม่าเสมอ มีหลักเกณฑ์ชัดเจน นำผลประเมินมาใช้พัฒนาหลักสูตร

ประเด็นที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต
2. ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐมาร่วมพิจารณา กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. เตรียมบุคลากร ทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตร
3. ยกร่างหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม
4. กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้อง

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินการ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน
2. มีการจัดเรียนการสอนแบบ Active Learning
3. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง
4. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. การนิเทศการใช้หลักสูตรควรมีการดำเนินการสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นกัลยาณมิตร
2. มีการทำความเข้าใจถึงแนวทางและวัตถุประสงค์การนิเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางการนิเทศ ทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา
3. สะท้อนผลการนิเทศให้กับครูได้รับทราบ เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงตนเองและกิจการมการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. การประเมินควรมีการกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน
2. ผู้ทำการประเมินผลประกอบด้วย คณะกรรมการหลักสูตร ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เรียน

3. นำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ

ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์

1. คิดเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

1.1 สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2 สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา

2. ทำเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

2.1 สามารถสื่อสารได้ดี สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้

2.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการนำเสนอและสร้างสรรค์ผลงาน

3. อยู่เป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

3.1 สามารถดำเนินชีวิตที่ดี ตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี

3.2 สามารถรับผิดชอบตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แก่ผู้อื่น

ส่วนที่ 1.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม

คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนโดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นประธานและรองประธาน หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่มีประสบการณ์

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ เป็นหลัก

1.2.2 มีหน้าที่วิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหา องค์ประกอบ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

1.2.3 วางแผนการจัดทำหลักสูตร

1.2.4 จัดการให้มีการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร

1.2.5 จัดการประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร

2.1.1 มีภาวะผู้นำ

2.1.2 มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา และบริหารจัดการหลักสูตร

2.1.3 มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกฝ่าย

2.1.4 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร

2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน

2.2.1 ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนหลักสูตร และนำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข

2.2.2 มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี

2.2.3 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2.2.4 มีความสามารถจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

2.2.5 พัฒนาศักยภาพตนเองให้ก้าวทันบริบทสังคมอยู่เสมอ

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.1.1 กำหนดโครงสร้าง เนื้อหาสาระ เวลาเรียนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับสะท้อนวิสัยทัศน์ ปรัชญา ปณิธานและความเชื่อในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา

3.1.2 จัดเตรียมครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพตรงวิชาที่สอน

3.1.3 เตรียมสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

3.1.4 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ มีรูปแบบที่ทันสมัย และรองรับการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ และสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.3.1 จัดอาคาร สถานที่ เหมาะสม ปลอดภัย และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

3.3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการประสานความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอก

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.4.1 ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยบุคลากรภายในและผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก

3.4.2 ประเมินความสำเร็จของหลักสูตร โดยวัดผลสัมฤทธิ์จากผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง ว่า ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์หรือไม่

ประเด็นที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน และนโยบายรัฐบาล

2. นำความต้องการของทุกฝ่ายมากำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดในผู้เรียนอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร

1. วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายให้ชัดเจน
2. ความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดหลักสูตรก่อนการนำไปใช้
3. เตรียมพร้อมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้

1. มีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยทุกฝ่ายทำความเข้าใจตรงกัน
2. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ จากเครือข่ายของโรงเรียน
3. จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร
4. ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร

1. คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง การนิเทศ ติดตามผลและจัดทำผลการนิเทศ
2. การนิเทศ ติดตามผลควรมีการดำเนินการสม่ำเสมอ โดยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ
3. ผู้นิเทศให้คำแนะนำและช่วยเหลือครู เพื่อปรับปรุงการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

1. ประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
2. ประเมินความสำเร็จของหลักสูตรโดยวัดผลสัมฤทธิ์จาก ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้ใช้บัณฑิตว่า ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

3. การประเมินเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์

1. **คิดเป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - คิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. **ทำเป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - 2.1 มีความสามารถในการสื่อสาร
  - 2.2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.3 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี
3. **อยู่เป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - 3.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
  - 3.2 สามารถเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรมและต่างกระบวนทัศน์
  - 3.3 เข้าใจตนเองและดูแลตนเองได้
  - 3.4 มีเมตตา มีคุณธรรม จริยธรรม

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ส่วนที่ 2.1 ผลการยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

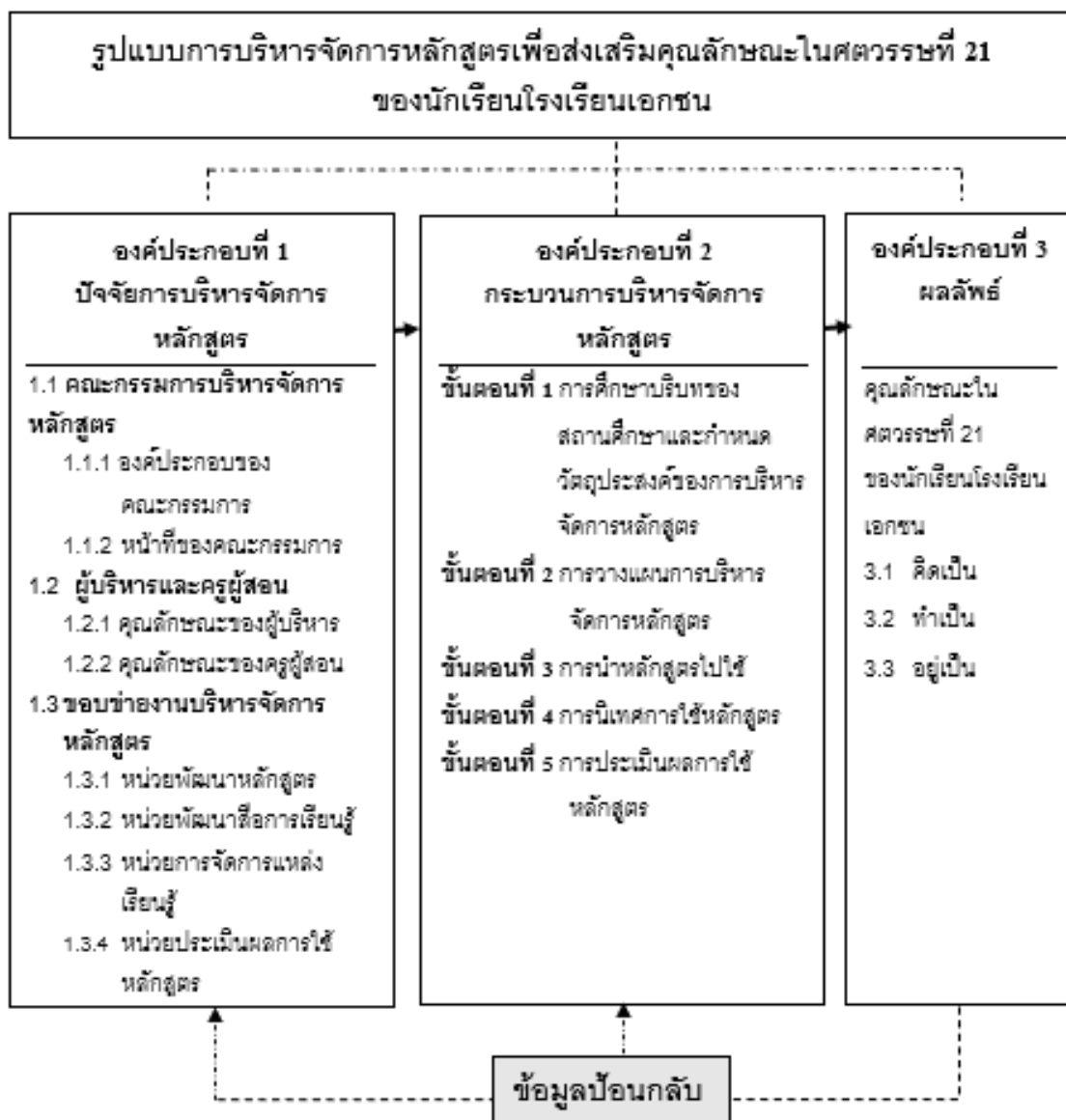
ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มาเป็นข้อมูลในการยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ได้ร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

ร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ดังแสดงในภาพ 4

ภาพ 4 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

จากภาพ 4 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

- 1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน
- 1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน
- 1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ
- 1.1.4 หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลข

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

- 1.2.1 กำหนดสาระของหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียน แนวทางหรือประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง
- 1.2.2 ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร

- 2.1.1 มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ
- 2.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารและจัดทำหลักสูตร มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2.1.3 มีภาวะผู้นำ
- 2.1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือสร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง
- 2.1.5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมประชาสัมพันธ์หลักสูตร และแนวทางการเรียนรู้ที่มีความเป็นเลิศแก่ผู้ปกครองและชุมชน

2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน

- 2.2.1 ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการทำงาน
- 2.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี
- 2.2.3 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี
- 2.2.4 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

- 3.1.1 มีภาระหน้าที่ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
- 3.1.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.1.3 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

- 3.2.1 จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ รองรับการใช้สื่อในรูปแบบใหม่ ๆ และสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2.2 จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับการใช้งานสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

- 3.3.1 จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสม สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน
- 3.3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาประเมินผลอย่างเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ ของโรงเรียน รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ตลอดจนนำความต้องการของทุกฝ่ายมากำหนดวัตถุประสงค์หรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดในผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการดำเนินการนิเทศสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อย่างเป็นกัลยาณมิตร กำหนดเกณฑ์และวัตถุประสงค์การนิเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางการนิเทศ ทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลที่มีการกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน และนำผลการประเมินจากแหล่งต่าง ๆ ไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. **คิดเป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. **ทำเป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - 2.1 สามารถสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้
  - 2.2 สามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม
  - 2.4 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี
3. **อยู่เป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - 3.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
  - 3.2 สามารถเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม
  - 3.3 สามารถดำเนินชีวิตที่ดี ตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม
  - 3.4 เข้าใจตนเองและรับผิดชอบตนเองได้ดี

ส่วนที่ 2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ด้วยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการ

หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน และผู้วิจัย ได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนให้สมบูรณ์ตามฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ (ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน อยู่ในภาคผนวก ง หน้า 194)

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเป็นฉันทามติว่า รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มีความเหมาะสม

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

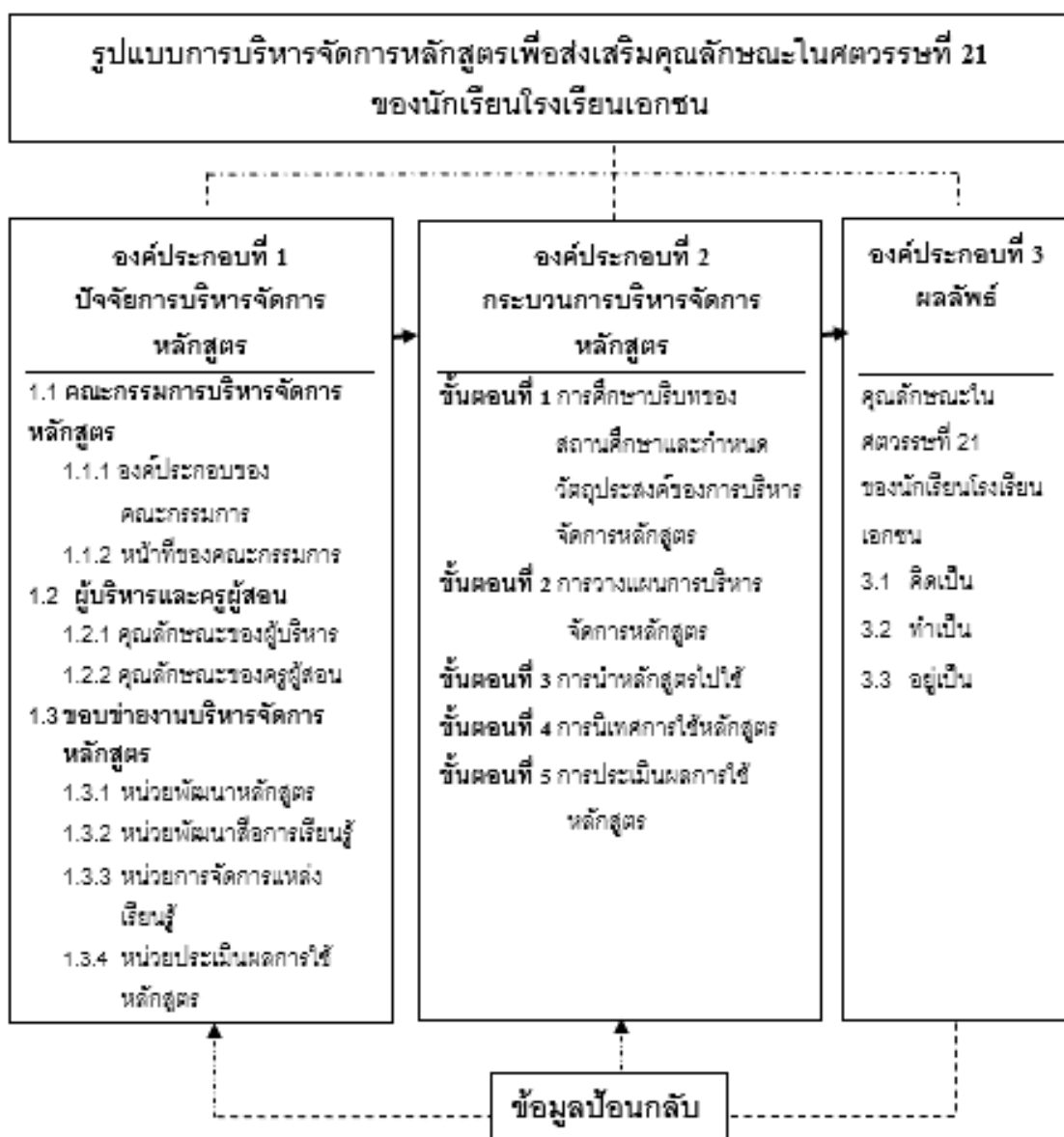
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ดังแสดงในภาพ 5

ภาพ 5 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 นักเรียนโรงเรียนเอกชน

จากภาพ 5 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 นักเรียนโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน

1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน

1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ

1.1.4 หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลขานุการ

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2.1 คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาและ
วิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แนวทางการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และอื่น ๆ ให้ครบถ้วน
ตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและ
บริบทของสถานศึกษา

1.2.2 กำหนดปรัชญาของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ
และจุดเน้นที่ส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร

2.1.1 มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ

2.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารและจัดทำหลักสูตร มีความเป็น
ประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
มากขึ้น

2.1.3 มีภาวะผู้นำ

2.1.4 ประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน
และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้เกิดความร่วมมือทั้งในและนอกโรงเรียน

2.1.5 สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัด
การศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง

2.1.6 มุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถออกแบบและจัด
การเรียนรู้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา

2.1.7 สามารถสร้างขวัญและกำลังใจและค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ครู

2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน

- 2.2.1 มีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน หลักสูตรและผู้เรียน
- 2.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี
- 2.2.3 มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และเป้าหมายของสถานศึกษา
- 2.2.4 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและก้าวหน้าบริบทสังคมอย่างต่อเนื่อง
- 2.2.5 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

- 3.1.1 มีภาระหน้าที่ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
- 3.1.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.1.3 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
- 3.1.4 คัดเลือกผู้สอนที่เหมาะสมและครูผู้สอนที่มีความรู้ตรงวิชาที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ไปดำเนินการ
- 3.1.5 ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำข้อกำหนดหลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

- 3.2.1 จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ รองรับการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ และสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2.2 จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับการใช้งานสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3 หน่วยจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

- 3.3.1 จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสม สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานกิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน
- 3.3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.4.1 นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณา ประเมินผลอย่างเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้ หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษารวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหลักสูตร แกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ตลอดจนศึกษาแนวโน้มทักษะและ คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียนอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้อง กับหลักสูตร ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวก โดยสร้างความเข้าใจและเจตคติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศให้กับครู ได้รับทราบ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ประเมินด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และความสำเร็จของหลักสูตร โดยผู้อำนวยการนำผลการประเมิน ไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. คิดเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1.1 สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 1.2 มีความคิดที่เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลเพื่อแก้ไข

ปัญหา

- 1.3 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้
2. **ทำเป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - 2.1 สามารถสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้
  - 2.2 สามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม
  - 2.4 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี
3. **อยู่เป็น** มีคุณลักษณะ ดังนี้
  - 3.1 เข้าใจความแตกต่างและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
  - 3.2 มีเข้าใจตนเองและสามารถดำเนินชีวิตตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องในการดำเนินชีวิต และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น
  - 3.3 จิตอาสา มีจิตใจเป็นผู้ให้และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ตาราง 7 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ ในภาพรวม

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาพรวม
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน	(n =50)		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร	4.83	0.24	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	4.76	0.28	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์	4.80	0.29	มากที่สุด
รวม	4.80	0.25	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเห็นว่า ในภาพรวมรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 8 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารฯ องค์ประกอบที่ 1

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในองค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร	(n = 50)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1.1 คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร	4.84	0.28	
1.1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร	4.84	0.28	มากที่สุด
1.1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร	4.83	0.34	มากที่สุด
1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอน	4.85	0.29	
1.2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร	4.83	0.33	มากที่สุด
1.2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน	4.86	0.25	มากที่สุด
1.3 ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร	4.81	0.29	
1.3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร	4.83	0.31	มากที่สุด
1.3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.83	0.32	มากที่สุด
1.3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้	4.75	0.36	มากที่สุด
1.3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.84	0.36	มากที่สุด
รวม	4.83	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเห็นว่า องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อย พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 9 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ องค์ประกอบที่ 2

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
ในองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียนเอกชน

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	(n = 50)		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ ของการบริหารจัดการหลักสูตร	4.84	0.36	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร	4.75	0.39	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้	4.72	0.42	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร	4.73	0.43	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.77	0.40	มากที่สุด
รวม	4.76	0.28	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเห็นว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการ
การบริหารจัดการหลักสูตรของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณา
ในแต่ละขั้นตอน พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 10 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ องค์ประกอบที่ 3
 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
 ในองค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

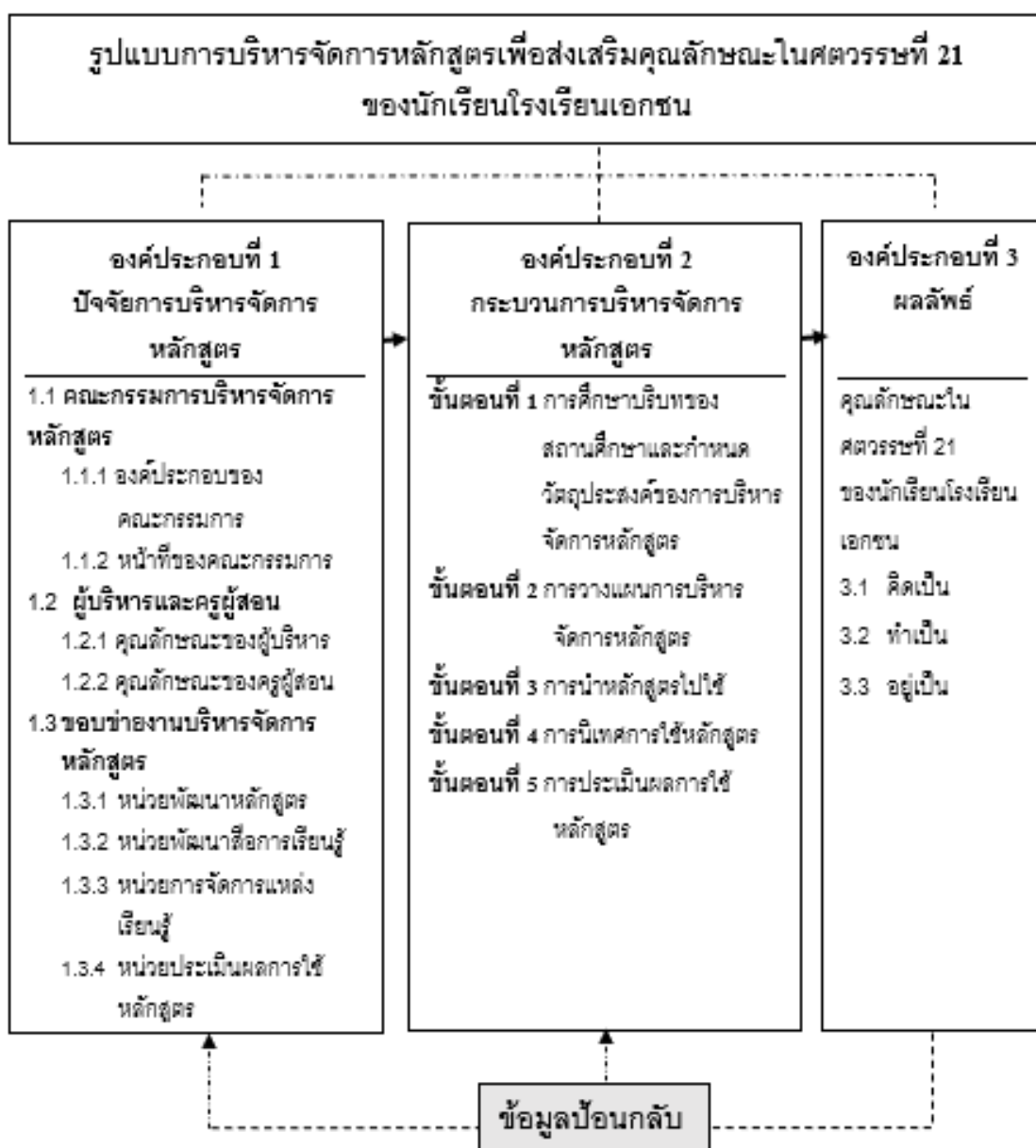
รายการ	(n =50)		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	
องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน	4.83	0.30	มากที่สุด
1. คิดเป็น	4.84	0.32	มากที่สุด
2. ทำเป็น	4.80	0.39	มากที่สุด
3. อยู่เป็น	4.86	0.31	มากที่สุด
รวม	4.80	0.29	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเห็นว่า องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ของ
 รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน
 โรงเรียนเอกชน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อย
 พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ภาพ 6 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

จากภาพ 6 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และองค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

- 1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน
- 1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน
- 1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ
- 1.1.4 หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลขานุการ

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

- 1.2.1 คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แนวทางการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และอื่น ๆ ให้ครบถ้วน ตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและบริบทของสถานศึกษา
- 1.2.2 กำหนดปรัชญาของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ และจุดเน้นที่ส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ

- 2.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารและจัดทำหลักสูตร มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2.1.2 มีภาวะผู้นำ
- 2.1.3 ประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้เกิดความร่วมมือทั้งในและนอกโรงเรียน
- 2.1.4 สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง
- 2.1.5 มุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถออกแบบ และจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา
- 2.1.6 สามารถสร้างขวัญและกำลังใจและค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ครู

2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน

- 2.2.1 มีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน หลักสูตรและผู้เรียน

2.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี

2.2.3 มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาและเป้าหมายของสถานศึกษา

2.2.4 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและ ก้าวทันบริบทสังคมอย่างต่อเนื่อง

2.2.5 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.1.1 มีภาระหน้าที่ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

3.1.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระ การเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1.3 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

3.1.4 คัดเลือกผู้สอนที่เหมาะสมและครูผู้สอนที่มีความรู้ตรงวิชาที่สอน กลุ่มสาระ การเรียนรู้ไปดำเนินการ

3.1.5 ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำข้อกำหนดหลักสูตร จัดทำแผน การจัดการเรียนรู้

3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.2.1 จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ รองรับการสื่อสาร รูปแบบใหม่ ๆ และสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

3.2.2 จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับการใช้งานสื่อและเทคโนโลยี สารสนเทศ

3.3 หน่วยจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้

3.3.1 จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสม สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และ การทำกิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน

3.3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้

นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณา ประเมินผลอย่างเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้ หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษารวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหลักสูตร แกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ตลอดจนศึกษาแนวโน้มทักษะและ คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียนอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้อง กับหลักสูตร ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวก โดยสร้างความเข้าใจและเจตคติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศให้กับครู ได้รับทราบ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ประเมินด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และความสำเร็จของหลักสูตร โดยผู้อำนวยการนำผลการประเมิน ไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. คิดเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1.1 สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 1.2 มีความคิดที่เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลเพื่อแก้ไข

ปัญหา

1.3 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้

2. ทำเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

2.1 สามารถสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้

2.2 สามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2.4 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี

3. อยู่เป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้

3.1 เข้าใจความแตกต่างและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3.2 มีเข้าใจตนเองและสามารถดำเนินชีวิตตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องในการดำเนินชีวิต และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น

3.3 จิตอาสา มีจิตใจเป็นผู้ให้และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน แบ่งออกเป็น 3 ชั้นย่อย ประกอบด้วย ชั้นที่ 1.1 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร ชั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ชั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 2 ชั้นย่อย ประกอบด้วย ชั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ชั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร

1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

- 1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน
- 1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน
- 1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ
- 1.1.4 หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลขานุการ

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แนวทางการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และอื่น ๆ ให้ครบถ้วน ตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและบริบทของสถานศึกษา และ 2) กำหนดปรัชญาของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ และจุดเน้นที่ส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ 2) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารและจัดทำหลักสูตร มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) มีภาวะผู้นำ 4) ประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้เกิดความร่วมมือทั้งในและนอกโรงเรียน 5) สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง 6) มุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา และ 7) สามารถสร้างขวัญและกำลังใจและค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ครู

2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน ประกอบด้วย 1) มีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน หลักสูตรและผู้เรียน 2) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี 3) มีความสามารถ

ในการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและเป้าหมายของสถานศึกษา
4) มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและก้าวทันบริบทสังคมอย่าง
ต่อเนื่อง และ 5) มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร ภาระหน้าที่ ประกอบด้วย 1) มีภาระหน้าที่ในการออกแบบ
และพัฒนาหลักสูตร 2) กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระ
การเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการจัดการศึกษา 4) คัดเลือกผู้สอนที่เหมาะสมและครูผู้สอนที่มีความรู้ตรงวิชาที่สอน กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ไปดำเนินการ และ 5) ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำข้อกำหนดหลักสูตร จัดทำ
แผนการจัดการเรียนรู้

3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ภาระหน้าที่ ประกอบด้วย 1) จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์
สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ รองรับการใช้สื่อรูปแบบใหม่ ๆ และสอดคล้องกับความต้องการ
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 2) จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับการใช้งานสื่อ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3 หน่วยจัดการแหล่งเรียนรู้ ภาระหน้าที่ ประกอบด้วย 1) จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน และ 2) จัดหา
แหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก

3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร ภาระหน้าที่ โดยการนำผลจากการนิเทศ
ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาประเมินผลอย่างเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ
มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุง
พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

**ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหาร
จัดการหลักสูตร** ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ วิสัยทัศน์ของ
สถานศึกษารวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหลักสูตร
แกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ตลอดจนศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะ
ที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
อย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวก โดยสร้างความเข้าใจและเจตคติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศให้กับครูได้รับทราบ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ประเมินด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และความสำเร็จของหลักสูตร โดยผู้อำนวยการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. คิดเป็น มีคุณลักษณะ 1) สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) มีความคิดที่เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลเพื่อแก้ไขปัญหา และ 3) ใฝ่เรียน ใฝ่รู้

2. ทำเป็น มีคุณลักษณะ 1) สามารถสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็น และสะท้อนความต้องการได้ 2) สามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ 3) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และ 4) สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี

3. อยู่เป็น มีคุณลักษณะ 1) เข้าใจความแตกต่างและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 2) เข้าใจตนเองและสามารถดำเนินชีวิตตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องในการดำเนินชีวิต และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และ 3) จิตอาสา มีจิตใจเป็นผู้ให้และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า

มีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 1.1 คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร 1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอน 1.3 ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการด้านการศึกษา นั้น ต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่า ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐานที่มุ่งหวัง กล่าวคือ นอกจากจะต้องมีหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญต่าง ๆ แล้ว ยังต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารนับว่าเป็น ปัจจัยที่มีผลในการสนับสนุนงานด้านการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง หากครูมีความกระตือรือร้น มีความสนใจ แต่ผู้บริหารไม่มีความเป็นผู้นำ ไม่สนใจด้านวิชาการ มุ่งให้ความสนใจในการพัฒนางานด้านอื่น ๆ แทน ในที่สุดงานด้านวิชาการก็จะไม่ประสบความสำเร็จ ในทางกลับกัน หากผู้บริหารมีความเป็นผู้นำยิ่งสูงมากเท่าใด โอกาสที่การบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จก็มีสูงขึ้นไปด้วยเช่นกัน ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำยิ่งสูงมากเท่าใด โอกาสที่การบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จก็มีสูงขึ้นไปด้วย

ส่วนผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิภาณ ตรีการ (2561) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอดงบัง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า องค์ประกอบด้านหนึ่งของการบริหารจัดการหลักสูตร คือ สถานศึกษามีการวางแผนวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีขอบข่ายงาน

บริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งได้แก่ การวางแผนการจัดโครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างเวลาเรียน การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฝึกปฏิบัติจริง หน่วยการวัดประเมินผล ได้แก่ การวัดและประเมินผลเกณฑ์จบการศึกษา และการวางแผนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หน่วยพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ การวางแผนจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกรวมทั้งมีสื่อ เทคโนโลยีเหมาะสม มีการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้ประเมินมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า งานวิจัยสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ใช้หลักสูตรสถานศึกษา และวิจัยติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร
 ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา จัตรงค์, และ อภิชาติ เสนอนันท์ (2559) เรื่อง การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 ซึ่งพบว่า การบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ เนื่องจากจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาจำเป็นจะต้องกำหนดให้มีหลักสูตรขึ้น หลักสูตรจึงเป็นทั้งข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนอะไร ผู้สอนจะสอนอะไรและอย่างไร และการที่จะให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ได้นั้น จะต้องใช้ตัวกำหนดหรือเกณฑ์เป็นเครื่องมือในการวัด ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ผู้เรียนได้ควรได้รับพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่กำหนดจึงต้องใช้หลักสูตรมาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน

ส่วนผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษานั้นจัดเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด โดยมีภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและความต้องการของสังคม ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้สนับสนุนหรือ ให้บริการงานการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้ หลักสูตรที่พัฒนามานั้นประสบความสำเร็จ

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ โดยนักเรียนมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) คิดเป็น 2) ทำเป็น 3) อยู่เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีความ สอดคล้องกับโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ เป็นพลโลก มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ มีทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ในการเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิด วิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างสันติ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พชรินทร์ ปัญจมณี, 2557) ส่วนผลการประเมินรูปแบบ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน เอกชน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นลพรรณ บัพบาน (2559) เรื่อง คุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนที่เป็นสากลของโรงเรียน มาตรฐานสากล ในเขตจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร ซึ่งสรุปว่า การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้าง ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ มุ่งให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีความสามารถคิดประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ กล่าวคือ มีความสามารถในการปรับตัว สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ใฝ่รู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ข้อมูล สารสนเทศและสรุปองค์ความรู้ ใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่าง เหมาะสม 2) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีความสามารถในการรับและส่งสาร การเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง 3) ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต เป็นผู้มีความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และ 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สามารถสืบค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้และวิธีการที่หลากหลาย เลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและ สังคม ผู้ประเมินมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สังคม และโลกในศตวรรษที่ 21 นั้น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ จึงต้องการคนที่มีคุณภาพ

เปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือ ต้องการคนที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ด้านความคิด ด้านทักษะและด้านคุณธรรม สามารถปรับตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

1.2 ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.3 ควรให้ผู้นำชุมชนและผู้แทนผู้ประกอบการ นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

1.4 ควรจัดให้มีระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

2.2 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลฉัตร กล่อมอ้อม. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรสะเต็มศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ปี 2557-2558*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล ปรับปรุง พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *ยกกำลังสองการศึกษาไทย สู่ความเป็นเลิศ*. สืบค้น 12 กันยายน 2563, จาก <https://www.moe.go.th/33588-2>
- กัญญพิดา จงคง. (2553). *การจัดทำและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2552). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. การบริหารและพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 1(3), 155-162.*
- จันทร์จิรา บุรีมาศ, และอดุล นาคะโร. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 9(2), 114-132.*
- จำนงค์ บุญเรือง. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิลิซึม เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต)*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

- จีระ หงส์ลดารมภ์. (2555). สร้างทุนมนุษย์คนไทยรองรับประชาคมอาเซียนอย่างไร. *Journal of Human Resources Intelligence*, 7(1), 47-53.
- ชลี จางจุม. (2555). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 25 (การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชวลิต ชุกก่าแพง. (2561). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชिरวัฒน์ นิจนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา. *วารสารราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี*, 4(2), 71-101.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส
โรงเรียนในโครงการในพระราชดำริ (ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐธินิ ศรสวรรณ. (2558). ลักษณะของห้องเรียนในศตวรรษที่ 21. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2654,
จาก https://www.lri.co.th/knowledge_detail.php?knowledge_id=281
- ดวงใจ ไชยลังการ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษา
ในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. *บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 8(18),
107-113.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนรัช.
- นลพรรณ บัณฑิต. (2559). คุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนที่เป็นสากล ของโรงเรียนมาตรฐานสากล
ในเขตจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร. ใน *การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย
ระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ไของค์ความรู้ สู่อความยั่งยืน*
(น. 211-219). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร: Curriculum Development* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: แอคทีฟพรีน.
- เบญจพร แก้วมีศรี. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคูณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- ปฏิภาณ ตระการ. (2561). *การบริหารและการจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่* (การศึกษานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ประเวศ เวชชะ. (2559). *การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. เชียงราย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรีฉัตร สุราษ. (2553). *สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดขอนแก่น* (การศึกษานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2533). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปีเตอร์ ดริกเกอร์. (2551). *Classic Drucker สุดยอดปรมาจารย์ด้านบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธรรมมลการพิมพ์.
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. (9 มิถุนายน 2554). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 128 (ตอนที่ 46), น. 1.
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. (11 มกราคม 2551). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 125 (ตอนที่ 7 ก), น. 29.
- พัชรินทร์ ปัญจมนี. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับ การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พัฒนา พรหมณีศ, ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด, และปณิธาน กระสังข์. (2560). *แนวคิดการสร้างและ พัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข. สหาคมนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 6(2), 128-135.*
- พิเชษฐ ยังตรง, พิณสุดา สิริธรรังศรี, และสินธวา คามดิษฐ์. (2560). *กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21. วารสารสุทธิปริทรรศน์, 31(100), 1-12.*
- พูนสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนารูปแบบการจัดการองค์การของวิทยาลัยพยาบาลกระทรวง สาธารณสุข* (ปริญญาโทปริญญาตรีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เพ็ญศรี ใจกล้า, กัญญา มะลิวัลย์, มยุรา สุภาวี, และฤทธิไกร ไชยงาม. (2561). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชุมนุมวิชาการ โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัย*, 14(พิเศษ), 226-234.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2561). *หลักคิด การจัดการหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวนี ธารงเลิศฤทธิ. (2553). *การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน: บริหารให้เป็นจัดการให้ดี*. *วารสารวิชาการ*, 1(1-3), 53-54.
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2559). รายงานการกำกับมาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี. ใน *รายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2558* (น. 159-168). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มารุต พัฒผล. (2562). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2562, จาก <http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/1544651319.pdf>
- มีชัย ฤชุพันธุ์. (2559). *รัฐธรรมนูญกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษา*. ใน *สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ 15* (น. 45). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- ยีน ภู่วรรณ. (2562). Coding for all: โค้ดดิ้งสำหรับทุกคน. *วารสาร สสวท.*, 47(219), 4.
- ระพีพัฒน์ หาญโสภณ, พระมหาศุภชัย ศุภกิจใจ, ประยูทธ ชูสอน, สุทธิพงษ์ สนสุวรรณ, และ มณฑกานต์ บุ่งเสนห์. (2563). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. *วารสารวิชาการธรรมทรศน์*, 20(2), 163-171.
- รจนิยา แพ้โธสง, และวัลภา อาวีรัตน์. (2553). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2: กรณีศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 4(3), 103-113.
- รัชต์ ไตรมาลัย. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา คำเพชรดี. (2559). *การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- รัตนา คำเพชรดี, และวัลนิกา ฉลากบาง. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 8(3), 65-79.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 34 (ตอนที่ 40 ก), น. 1.
- รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์ (2557). *เอกสารประกอบการสัมมนา แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่อิงมาตรฐาน*. อุดรธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3.
- เรณู บุญเสษฐ. (2561). *รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาคุณฐิติบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วัชราวลี วัชรวิงศ์ ณ อยู่ธยา. (2552) *การบริหารจัดการหลักสูตร*. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2553, จาก <http://203.144.133.41/km/index.php?option=com>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิรุฬ เกิดภักดี. (2551). *การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศศิกานต์ สุวรรณแสง. (2552). *การศึกษาปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, และอดิยศ สรรคบุรานุรักษ์. (2558) *การบริหารจัดการหลักสูตรในศตวรรษที่ 21: ห้องเรียนที่กว้างเท่ากับโลก*. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 10(28), 1-14.
- ศิริประภา โภชนจันทร์, ชัยณรงค์ สุวรรณสาร, และกาญจนา ภัทรวิวัฒน์. (2562). *รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี*. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 7(2), 512-526.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สกล สุวรรณพิสิทธิ์. (2559). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ อย่างไร?*

สืบค้น 1 กันยายน 2562, จาก <http://www.qlf.or.th/home/contents/417>

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *การกำกับดูแลที่มีประสิทธิผล
ส่งผลอย่างไรต่อการเรียนรู้*. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2563,

จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2017-21/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *นิยามคำศัพท์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียน
มาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.

กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *นโยบายปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน*

มาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: เอกสารสนับสนุนการดำเนินงาน โรงเรียนมาตรฐานสากล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2563*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. (2562). *แนวทางการนิเทศ ติดตาม
เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2564,

จาก <https://backend.ubn1.go.th/uploads/files/5/43.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
ต้นแบบรุ่น 1 ปี 2544*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ 2561*. กรุงเทพฯ:
21 เซ็นจูรี.

- สำนักวิชาการ. (2561). *การจัดการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2562, จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/dec2561-3.pdf
- สุกัญญา จัตุรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์. (2559). การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(1), 1473-1487.
- สุดาพร ทองสวัสดิ์, และสุจิตรา จจรจิตร. (2556). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา. ใน *การประชุมภาคใหญ่ วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 4* (น. 338-348). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรียา ฮ่องเสนาะ. (2561). *การจัดการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์*. สืบค้น 8 กันยายน 2564, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=53689&filename=index
- สุรียา ฮ่องเสนาะ. (ม.ป.ป.) *การจัดการศึกษาเด็กเล็กให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สืบค้น 8 กันยายน 2563, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=42029&filename=house2558
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิรุฬ เกิดภักดี. (2551). *การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- อนุ บุญสูง. (2556). *การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- อนุศิษฐ์ ศุขโรจน์. (2559). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาประถมศึกษาเอกชน (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรรถัย สุรทัตโชค, และสุรชัย สิกขาบัณฑิต. (2563). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 10(1), 203-211.
- อรอุมา เจริญสุข, วิทยุฑฒ์ อยู่โนศล, และภริตี วัชรสินธุ์. (2558). แนวทางการพัฒนาและบริหาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแนวใหม่. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 28(1), 75-94.

- อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ขวลิต เกิดทิพย์, และศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้* (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัครเดช นิลโยธิน. (2559). *ตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง* (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เอนก อัครเดช. (2549). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- BBC. (2019). *Pisa: Mixed report for scottish education in world rankings*. Retrieved December 10, 2020, from <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-50642855>
- Buckner, E., Shores, M., Sloane, M., Dantzler, J., Shields, C., & Shader, K. (2016). *Honors and non-honors student engagement: A model of student, curricular, and institutional characteristics*. Retrieved January 20, 2020, from https://www.researchgate.net/publication/312374197_Honors_and_NonHonors_Student_Engagement_A_Model_of_Student_Curricular_and_Institutional_Characteristics
- Brown, B., & Moberg, J. (1980). *Organization theory and management: A macro approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Dezure, D. (n.d.). *Innovations in the undergraduate curriculum*. Retrieved May 18, 2021, from <https://education.stateuniversity.com/pages/1896/Curriculum-Higher-Education.html>
- Education Scotland. (n.d.). *What is curriculum for excellence?*. Retrieved September 8, 2010, from <https://education.gov.scot/education-scotland/scottish-education-system/policy-for-scottish-education/policy-drivers/cfe-building-from-the-statement-appendix-incl-btc1-5/what-is-curriculum-for-excellence>
- Elliot, E. (1976). Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in educational evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 10(3/4), 135-150.

- European Commission. (2019). *Single structure education (integrated primary and lower secondary education)*. Retrieved November 10, 2019, from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/finland/single-structure-education-integrated-primary-and-lower-secondary-education_en
- Finnish Education Board of Education. (2016). *National core curriculum for basic education 2014*. Helsinki: National Board of Education.
- Fogarty, R., & Pete, B.M. (2010). *The Singapore vision: Teach less, learn more, in 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Indiana: Solution Trees.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Keeves, P.J. (1988). *Educational research methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford, England: Pergamon.
- Kellaghan, T., & Stufflebeam, D.L. (2003). *International handbook of educational evaluation*. Dordrecht: Kluwer Academic.
- Kramer, J. (2015). The place of Eisner's educational connoisseurship and criticism in Jewish education. *International Journal of Jewish Education Research*, 8, 67-79.
- Longman. (1981). *Dictionary of contemporary English*. England: Clays.
- Mannila, L. (2018). Digitally competent schools: teacher expectations when introducing digital competence in Finnish basic education. *International Journal of Media, Technology and Lifelong Learning*. 14(2), 156-165.
- Malmsten, M. (2017). *Global citizenship education in final and, a case study* (Master's thesis). Sweden: Lund University.
- Maria, A. (2015). *Ranking high schools - in Finland?*. Retrieved January 12, 2020, from <http://www.ewa.org/blog-educated-reporter/ranking-high-schools-finland>
- Marzano, R.J. (2003). *What works in schools: Translating research into action*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Marzano, R., & Marzano, J. (2003). The key to classroom management. *Educational Leadership*, 61, 6-13.

- Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT). (2018). *Overview of the ministry of education, culture, sports, science and technology*. Retrieved January 11, 2020, from https://www.mext.go.jp/en/about/pablication/icsFiles/afieldfile/2019/03/13/1374478_001.pdf
- Ministry of Education, Singapore. (2018). *21st century competencies*. Retrieved December 12, 2020, from <https://www.moe.gov.sg/education/education-system/21st-century-competencies>
- NT Christian School (2018). *What is a 21st century learner?*. Retrieved May 21, 2020, from <https://www.ntchristianschools.com.au/index.php/21st-century-learner/>
- Grice, J., & Chappell, R. (2012). *Compendium of UK statistics*. Retrieved May 1, 2021, from file:///C:/Users/Admin/Downloads/pressbriefingslidesv2_tcm77-366110%20(1).pdf
- The Herald. (2014). *UK statisticians: Scotland is the most highly-educated country in Europe*. Retrieved May 20, 2020, from <https://www.heraldscotland.com/news/13163915.uk-statisticians-scotland-highly-educated-country-europe/>
- The World Bank Group. (2018). *World development report 2018: Learning to realize education's promise*. Washington, DC: International Bank for Reconstruction and Development.
- Unicef. (2019). *Annual report information and communication technology division*. Retrieve May 9, 2020, from <https://www.unicef.org/media/91061/file/ICTD-2019-HQAR.pdf>
- Wiles, J.W., & Bondi, J.C. (2011). *Curriculum development: A guide to practice* (9th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Wiles, J., & Bondi, J. (2007). *Curriculum development: A guide to practice* (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Yunhuo, C., Hao, L., & Wenye, Z. (2018). Changes in school curriculum administration in china. *ECNU Review of Education*, 1(1), 34-57.
- Zhukov, T. (2015). *Phenomenon-based learning: What is PBL?*. Retrieved May 22, 2019, from <https://www.noodle.com/articles/phenomenon-based-learning-what-is-pbl>

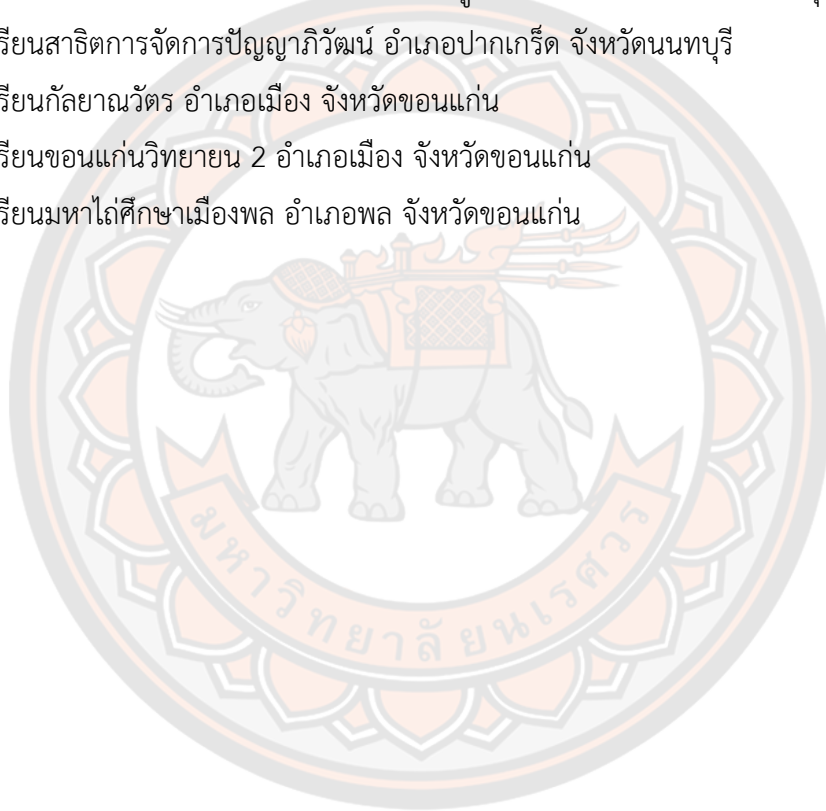

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ
แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนสาธิตการจัดการปัญญาภิวัฒน์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. โรงเรียนกัลยาณวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
4. โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
5. โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สายันท์ ผาน้อย	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
2. ดร.อโณทัย ไทยวรรณศรี	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. นายรัชพร วรรณคำ	ศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาตย์	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนยุทธศาสตร์ และคณบดีวิทยาลัย บัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. รองศาสตราจารย์ ดร.พร้อมพิไล บัวสุวรรณ	หัวหน้าภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายชื่อโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
ในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

1. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนสาธิตการจัดการปัญญาภิวัฒน์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. โรงเรียนกัลยาณวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
4. โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
5. โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD)

1. นางสาวพัทลี เชาว์พลกรัง รองศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม
2. ดร.นพรัตน์ ต้นติเมฆิน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
3. นางศุภลักษณ์ อนุเดชากุล ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
4. ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. ดร.กุหลาบ ปุริสาร รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
6. ดร.ปิยพล ทรงอาจ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
7. นายสุเทพ บุญยฤทธิ์รักษา นายสมาคมโรงเรียนเอกชน จังหวัดขอนแก่น
ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมณีอนุสรณ์ศึกษา จังหวัดขอนแก่น
8. ดร.ภัทรานิษฐ์ พุฒิเรืองศักดิ์ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบ้านพร้อมบุญ จังหวัดขอนแก่น
9. นางสาวนุชจรินทร์ จันบำรุง หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัย ชั้นตอนที่ 1.1

แบบสังเคราะห์เอกสาร

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

คำชี้แจง

แบบสังเคราะห์เอกสารฉบับนี้ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารจะนำไปเป็นข้อมูลในการยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประเด็นที่ศึกษา	ผลการศึกษา
	....
	....

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำไปเป็นข้อมูลยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

ตอนที่ 3 ถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน.....

ที่ตั้งของโรงเรียน.....

วัน เดือน ปี ที่เข้าศึกษา.....

ข้อมูลของโรงเรียน.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประเด็นที่ 1.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ควรมีองค์ประกอบด้วยใครบ้าง

.....

.....

.....

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ควรมีหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอน

ผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่
21 ควรมีคุณลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

ครูผู้สอนในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 1.3 ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตรควรประกอบด้วย 4 หน่วย และแต่ละหน่วยควรมี ภาระหน้าที่อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

1. หน่วยพัฒนาหลักสูตร

หน่วยพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมีภาระหน้าที่ ใด

.....

.....

.....

.....

2. หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้

หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมี ภาระหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้

หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมี ภาระหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร

หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมีการ
หน้าที้อย่างไร

.....

.....

.....

**ประเด็นที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษ
ที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน**

ในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน
เอกชน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ท่านคิดว่าแต่ละขั้นตอนมีแนวทางดำเนินการอย่างไร

**ประเด็นที่ 2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์
ของการบริหารจัดการหลักสูตร**

การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร
ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.2 ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร

การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.3 ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.4 ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร
การนิเทศการใช้หลักสูตรควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.5 ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร
การประเมินผลการใช้ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์
คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนควรมีลักษณะอะไรบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นอื่นๆ (ถ้ามี โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

นางกษมา ชนะวงศ์

นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบสัมภาษณ์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำไปเป็นข้อมูลในการยกย่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

สถานที่ทำการสัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประเด็นที่ 1.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ควรมีองค์ประกอบด้วยใครบ้าง

.....

.....

.....

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ควรมีหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอน

ผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษ
ที่ 21 ควรมีคุณลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

ครูผู้สอนในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 1.3 ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร

ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตรควรประกอบด้วย 4 หน่วย และแต่ละหน่วยควรมี ภาระหน้าที่อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

1. หน่วยพัฒนาหลักสูตร

หน่วยพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมีภาระหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้

หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมี ภาระหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้

หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรมี ภาระหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร

หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควร มี ภาระหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ท่านคิดว่าแต่ละขั้นตอนมีแนวทางดำเนินการอย่างไร

ประเด็นที่ 2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร

การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.2 ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร

การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.3 ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.4 ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร
การนิเทศการใช้หลักสูตรควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2.5 ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร
การประเมินผลการใช้ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์
คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนควรมีลักษณะอะไรบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นอื่นๆ (ถ้ามี โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

นางกษมา ชนะวงศ์

นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เครื่องมือในการวิจัย ชั้นตอนที่ 2.2

ประเด็นสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ
รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

กษมา ชนะวงศ์

นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดำเนินการสนทนากลุ่ม

วันพุธที่ 24 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00-12.00 น.

ณ ห้องประชุมวิทยานงลักษณ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประเด็นการสนทนากลุ่ม
เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

คำชี้แจง

ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประเด็นสนทนากลุ่มขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบว่า

1. องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยใดบ้างของรูปแบบที่มีความเหมาะสมแล้ว
2. องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยได้บ้าง ที่ควรปรับปรุงแก้ไข และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร		
1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร		
1.1 องค์ประกอบ		
1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน		
1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน		
1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ		
1.1.4 หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลข		
1.2 หน้าที่		
1.2.1 กำหนดสาระของหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียน แนวทางหรือประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง		
1.2.2 ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา		
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน		
2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร		
2.1.1 มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ		
2.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารและจัดทำหลักสูตร มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น		
2.1.3 มีภาวะผู้นำ		
2.1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือ สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง		
2.1.5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมประชาสัมพันธ์หลักสูตรและแนวทางการเรียนรู้ที่มีความเป็นเลิศแก่ผู้ปกครองและชุมชน		
2.2 ครูผู้สอน		
2.2.1 ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการทำงาน		
2.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี		

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
2.2.3 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี		
2.2.4 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม		
3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร		
3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
3.1.1 มีภาระหน้าที่ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร		
3.1.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรม		
3.1.3 พัฒนาผู้เรียน		
3.1.4 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา		
3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
3.2.1 จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ รองรับการใช้สื่อในรูปแบบใหม่ ๆ และสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
3.2.2 จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับการใช้งานสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ		
3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
3.3.1 จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสม สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน		
3.3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก		
3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาประเมินผลอย่างเป็นระบบอย่างสม่ำเสมอ มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น		

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร		
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ ของโรงเรียนรวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ตลอดจนนำความต้องการของทุกฝ่ายมากำหนดวัตถุประสงค์ หรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดในผู้เรียน		
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทำความความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร		
ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตรมีการนำเทคโนโลยี มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอน แบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ		
ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการดำเนินการนิเทศสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อย่างเป็นกัลยาณมิตร กำหนดเกณฑ์และวัตถุประสงค์การนิเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางการนิเทศ ทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา จัดระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรต่อไป ตลอดจนกำหนดแนวทางการนิเทศ ทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรต่อไป		
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลที่มีการกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์การประเมิน อย่างชัดเจน และนำผลการประเมินจากแหล่งต่าง ๆ ไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์		

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์		
1. คิดเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้		
สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ		
2. ทำเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้		
2.1 สามารถสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้		1.3 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้
2.2 สามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีระสิทธิภาพ		
2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม		
2.4 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี		
3. อยู่เป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้		
3.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้		
3.2 สามารถเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม		
3.3 สามารถดำเนินชีวิตที่ดี ตามหลักแห่งคุณธรรมจริยธรรม		
3.4 เข้าใจตนเองและรับผิดชอบตนเองได้ดี		

แบบสอบถาม

การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสอบถามผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในการแปลผลการวิจัยจะแปลผลในภาพรวมและจะไม่มีผลกระทบต่อท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนมีความเป็นไปได้ในระดับมาก

3 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนมีความเป็นไปได้ในระดับน้อย

1 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนมีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร						
1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร						
1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร						
1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน	}	5	4	3	2	1
1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน						
1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ						
1.1.4 หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลขานุการ						
1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร						
1.2.1 คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แนวทางการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และอื่นๆ ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานหลักสูตร แกนกลางและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และบริบทของสถานศึกษา	}	5	4	3	2	1
1.2.2 กำหนดปรัชญาของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ และจุดเน้นที่ส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21						
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน						
2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร						
2.1.1 มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ	}	5	4	3	2	1
2.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารและจัดทำหลักสูตร มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น						
2.1.3 มีภาวะผู้นำ						
2.1.4 ประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้เกิดความร่วมมือทั้งในและนอกโรงเรียน						
2.1.5 สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง						
2.1.6 มุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถ ออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา						
2.1.7 สามารถสร้างขวัญและกำลังใจและค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ครู						

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	
2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน						
2.2.1 มีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน หลักสูตรและนักเรียน	}	5	4	3	2	1
2.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี						
2.2.3 มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและเป้าหมายของสถานศึกษา						
2.2.4 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและก้าวทันบริบทสังคมอย่างต่อเนื่อง						
2.2.5 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม						
3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร						
3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร						
3.1.1 มีภาระหน้าที่ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	}	5	4	3	2	1
3.1.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
3.1.3 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา						
3.1.4 คัดเลือกผู้สอนที่เหมาะสมและครูผู้สอนที่มีความรู้ตรงวิชาที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ไปดำเนินการ						
3.1.5 ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำข้อกำหนดหลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้						
3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้						
3.2.1 จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอรองรับการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆและสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	}	5	4	3	2	1
3.2.2 จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับการใช้งานสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ						
3.3 หน่วยจัดการแหล่งเรียนรู้						
3.3.1 จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสม สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน	}	5	4	3	2	1
3.3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก						

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร					
นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่างๆ มาพิจารณาประเมินผลอย่างเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมิน มาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น	5	4	3	2	1
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร					
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร					
ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษารวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครอง และชุมชน ตลอดจนหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐบาล มาร่วมพิจารณา ตลอดจนศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนอย่างชัดเจน	5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร					
เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้					
เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ	5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร					
เป็นการติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวก โดยสร้างความเข้าใจและเจตคติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศให้กับครูได้รับทราบเพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน	5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร					
ประเมินด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความสำเร็จของหลักสูตร โดยผู้อำนวยการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้อมูลอื่นๆ และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ	5	4	3	2	1

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	
องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์						
1. คิดเป็น						
1.1 สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ	}	5	4	3	2	1
1.2 มีความคิดที่เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุและผลเพื่อแก้ไขปัญหา						
1.3 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้						
2. ทำเป็น						
2.1 สามารถสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อน ความต้องการได้	}	5	4	3	2	1
2.2 สามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ						
2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม						
2.4 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี						
3. อยู่เป็น						
3.1 เข้าใจความแตกต่างและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	}	5	4	3	2	1
3.2 มีเข้าใจตนเองและสามารถดำเนินชีวิตตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องในการดำเนินชีวิต และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น						
3.3 จิตอาสา มีจิตใจเป็นผู้ให้และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม						

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางกษมา ชนะวงศ์

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ภาคผนวก ค ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ผลการศึกษานวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งสามารถแสดงผล ได้ดังตาราง โดยสัญลักษณ์ * จะแทนโรงเรียนที่ 1, ** แทนโรงเรียนที่ 2, *** แทนโรงเรียนที่ 3, **** แทนโรงเรียนที่ 4, และ ***** แทนโรงเรียนที่ 5 สรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร - คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
1. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรพื้นฐาน งานวิชาการ ตลอดจน มีความรู้เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	2. คณะกรรมการพัฒนาประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้สอน หัวหน้าสาระวิชา ผู้แทนชุมชน	1. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพื่อกำหนดนโยบาย สรรถณะ และคุณลักษณะเฉพาะของผู้เรียนในหลักสูตรให้ชัดเจน สอดคล้องกับวิถีทัศน์ปรัชญา ปณิธานและความเชื่อของสถานศึกษา และบริบทของชุมชน	1. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร (ผอ. รอง ผอ.) หัวหน้าหลักสูตร ฝ่ายวิชาการ	1. กรอบหลักสูตรจะมี การออกแบบจากผู้บริหาร ระดับสูงและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา การศึกษาเป็นอย่างดี	1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร แต่งตั้งจากผู้บริหาร (ผอ รอง ผอ) หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างานหลักสูตร ครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ พึงจากในและนอกโรงเรียน
			2. มีหน้าที่ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ	2. เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย	2. (*, **, ***, ****, *****)
					3. คณะกรรมการบริหาร

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
	<p>และผู้ปกครอง</p> <p>3. เปิดกว้าง รับฟังข้อเสนอแนะ และคำแนะนำจากทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4. ยกย่องหลักสูตรให้เป็นไปตามที่กำหนด</p>	<p>2. คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชนและนักเรียน</p> <p>3. คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรควรมีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ ในทางวิชาการ เพื่อจะสามารถ กำกับดูแล ยกย่อง กำหนด ทิศทางการพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>ผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>3. ตัดสินใจเรื่องการวางแผน การจัดรายวิชา กำหนดผู้สอน วิธีการสอน วัดประเมินผล</p> <p>4. ประชุมกรรมการบริหาร</p> <p>5. วางแผนกลยุทธ์ในการบริหาร จัดการ พิจารณาจากสภาพ ความเป็นจริงและบริบทของ หลักสูตรนั้น ๆ</p> <p>6. ติดตามการนำหลักสูตรไปใช้</p>	<p>เพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา</p> <p>3. มีการพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง</p> <p>สม่ำเสมอ โดยมีระบบที่ชัดเจน อันประกอบด้วย ครูผู้สอน หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าหมวด นำเสนอแผนมายังผู้บริหาร ระดับสูงต่อไป</p>	<p>หลักสูตรควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจ ชุมชนชาติของหลักสูตรเป็นอย่างดี มีความสนใจและมีความรู้ มีประสบการณ์ด้านวิชาการ (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>4. คณะกรรมการบริหารจัดการ หลักสูตรมีหน้าที่กำหนดนโยบาย และคุณลักษณะของผู้เรียน แนวทางการเรียนรู้ (**, ***, ****, *****)</p> <p>5. ยกย่องหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ (**, ***, ****, *****)</p> <p>6. ติดตาม ประเมินผลการนำ หลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ (*, **, ***, ****, *****)</p>

สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านผู้บริหารและครูผู้สอน

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาและแผนการเรียนรู้อย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันสมัย ติดตามแนวโน้มใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มในด้านพัฒนาการศึกษาและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบ เพื่อให้เห็นใจ มีความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถสร้างเครือข่ายและร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผู้บริหารจะต้องทันสมัยทันโลก และทันเหตุการณ์ มีข้อมูล สามารถปรับตัวได้ และดำเนินบทบาทได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว นำความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนา หลักสูตรการเรียนการสอน กระทั่งโรงเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน มีบุคลิกภาพ และการทำงานเป็นประชาธิปไตย เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทั้งในและนอกโรงเรียน 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> มีภาวะผู้นำ มีหน้าที่สร้างขวัญกำลังใจ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน มีการศึกษาหาความรู้ ข้อมูลและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ มีความสามารถสร้างเครือข่ายและร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการวางแผนการบริหารและกลยุทธ์ด้านการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควร มีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมมือกับ 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้ทันโลก ทันเหตุการณ์ มีความกระตือรือร้น และมีความสามารถในการจัดสรรงบประมาณ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีความสามารถในการวางแผนการบริหารและกลยุทธ์ด้านการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควร มีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมมือกับ 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> เปิดกว้าง สนับสนุน เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรว่าโรงเรียนต้องการเด็กที่มีลักษณะอย่างไร มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนกว้างไกล สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หน่วยงานภายนอก และเครือข่ายทางการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีความสามารถในการบริหารองค์กรและได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันสมัยในการบริหารหลักสูตร และงบประมาณ (*, ***, ****, *****) มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและจัดทำหลักสูตร (*, ***, ****, *****) ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับผู้ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน (*, **, ***, ****, *****) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการและเทคโนโลยี (*, **, ***, ****, *****) มีความสามารถบริหารองค์กรและกำหนดยุทธศาสตร์

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>8. ขยายความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับชุมชนภายนอก</p> <p>9. สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียน</p>	<p>5. สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญจากชุมชนและผู้ปกครองใช้ของทางการ ประชาสัมพันธ์รูปแบบใหม่ๆ เพื่อ ประชาสัมพันธ์หลักสูตร และแนวทางการเรียนการสอนแก่ผู้ปกครองและชุมชน</p>	<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีศักยภาพในการออกแบบจัดการเรียนรู้ สึกฝนให้ตนเอง เป็นโค้ชและผู้อำนวยความสะดวก 2. มีทักษะ การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ที่ทันสมัยในรูปแบบที่หลากหลายและผลิตสื่อการสอนได้ 3. ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. มีคุณธรรมจริยธรรม 5. มีจิตสาธารณะ มีความจงรักภักดีต่อองค์กร 	<p>บุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>7. ต้องมียุทธศาสตร์ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา</p>	<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเป็นครู สร้างแรงบันดาลใจได้ ตระหนักและดูแลช่วยเหลือเด็กครูผู้สอน 2. ต้องมีความใฝ่รู้ ต้องไม่อยู่นิ่ง ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา 3. ต้องมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน อย่างแท้จริง 3. พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ของตนเอง ให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย 	<p>ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>6. เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>7. ทักษะด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ตลอดจนการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย (*, **, ***, ****)</p>
<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความมุ่งมั่นในการเป็นครูที่ดี รักความเป็นครู 2. มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3. มีความสามารถเขียนโครงสร้างรายวิชา ออกแบบจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4. มีความรู้ตรงตามวิชาที่สอน 	<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเข้าใจในหลักสูตร ทั้งวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ก่อนการนำไปใช้ 2. มีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3. มีความสามารถในการวัดและประเมินผล 4. ต้องเป็นผู้สร้างและมีทักษะในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดกับนักเรียน 5. ครูต้องมีบทบาท 	<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ช่างสังเกต 2. ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนรู้ โดยชี้แนะทางการนำความรู้จากแหล่งต่างๆ มาใช้ประโยชน์ 3. ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะในการใช้สื่อในการสืบค้นข้อมูล 3. ครูต้องมีบทบาท เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา และสร้าง 	<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเป็นครู สร้างแรงบันดาลใจได้ ตระหนักและดูแลช่วยเหลือเด็กครูผู้สอน 2. ต้องมีความใฝ่รู้ ต้องไม่อยู่นิ่ง ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา 3. ต้องมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน อย่างแท้จริง 3. พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ของตนเอง ให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย 	<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีจิตวิญญาณความเป็นครู (*, **, ***, ****, *****) 2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การวัด ประเมินผล ตลอดจนการนำไปใช้เป็นอย่างดี (*, **, ***, ****, *****) 3. มีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (*, **, ***, ****, *****) 	<p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีจิตวิญญาณความเป็นครู (*, **, ***, ****, *****) 2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การวัด ประเมินผล ตลอดจนการนำไปใช้เป็นอย่างดี (*, **, ***, ****, *****) 3. มีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (*, **, ***, ****, *****)

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพิ่มพูนทักษะ ทั้งในด้านวิชาการ ด้านการสอน</p> <p>5. มีพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในการผลิตสื่อการสอน</p> <p>6. มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน พร้อมรับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้อื่น</p> <p>7. เข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning</p>	<p>ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุคใหม่</p> <p>6. ต้องมีบทบาทจากผู้สอน เป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้าน</p> <p>7. การเรียนการสอน สนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือ</p> <p>8. ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และรู้เท่าทันเทคโนโลยียุคใหม่</p> <p>9. ให้ความร่วมมือและสนับสนุนองค์กร ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวหน้า</p>		<p>แรงบันดาลใจ</p> <p>4. ครูมีความรู้ตรงตามวิชาที่สอน แนะนำวิธีการคิด ให้กรอบในการวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งวิชาการและเรื่องที่ทำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียน</p> <p>5. มีความสามารถออกแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกับทฤษฎีและวิจัยที่ค้นองค์การ</p> <p>6. มีจิตวิญญาณของความเป็นครู</p>	<p>ของโรงเรียน</p> <p>4. เปิดกว้างและยอมรับการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายของนักวิจัย มีคุณลักษณะของนักวิจัย</p>	<p>****, *****)</p> <p>4. มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีความรู้ตรงตามวิชาที่สอน (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>5. มีความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถผลิตสื่อการสอนได้ (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>6. เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>7. พัฒนาการเองให้มีศักยภาพ และก้าวทันบริบทสังคมอยู่เสมอ (*, **, ***, ****, *****)</p>

**สรุปผลการศึกษานโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร**

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความ ความรู้ เพื่อออกแบบและ พัฒนาหลักสูตรร่วมกัน</p> <p>2. นำวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรมาพิจารณา เพื่อออกแบบแผนการเรียน การสอน โดยบูรณาการ หลักสูตรมาพิจารณาเพื่อ ออกแบบแผนการเรียน การสอน โดยบูรณาการหลักสูตร มาตรฐาน พ.ศ. 2551 กับ ทักษะที่จำเป็นในอนาคต</p> <p>3. เน้นการเสริมสร้าง คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 และวิชาการที่มีความ เป็นสากล</p> <p>4. มีการจัดทำอุปกรณ์ คุณภาพเพื่อสนับสนุน การทำงานให้แก่บุคลากร</p> <p>5. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียน ที่มีการจัดการเรียนการสอน ที่ทันสมัย ครบถ้วนและ เพียงพอต่อการเรียนทุก รูปแบบ</p> <p>อำนวยความสะดวก</p>	<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร โดย แต่งตั้งกรรมการพัฒนา หลักสูตรที่มีความรู้ 2. นำวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรมาพิจารณาเพื่อ ออกแบบแผนการเรียน การสอน โดยบูรณาการ หลักสูตรมาพิจารณาเพื่อ ออกแบบแผนการเรียน การสอน โดยบูรณาการ หลักสูตรมาพิจารณา 2551 กับบริบทและความ ต้องการของชุมชน 2. มีตัวแทนผู้ปกครองเป็น กรรมการพัฒนาหลักสูตรด้วย 3. กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนใน มีการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิด คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21</p> <p>4. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียน มีการจัดการเรียน อุปกรณ์ ต่างๆ ในห้องเรียน อย่างเหมาะสมเพียงพอ</p> <p>5. ให้นักเรียนมีประสบการณ์ ตรง เพื่อให้เกิดความรู้ ความ เข้าใจอย่างแท้จริง</p> <p>6. หน่วยงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p>	<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตรมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแล บริหารจัดการ</p> <p>2. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียน จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกที่ จำเป็น เพื่อสนับสนุนการเรียน การสอนอย่างเหมาะสมและ คุ้มค่า</p> <p>3. มีการจัดเทคโนโลยี สารสนเทศที่เหมาะสม มีคุณภาพ มีผู้เชี่ยวชาญ ถ่ายทอดความรู้</p> <p>4. หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้ปกครอง/ชุมชนสนับสนุน โรงเรียนด้านทรัพยากรและ ความช่วยเหลือตามโอกาส</p> <p>5. จัดอาคารสถานที่ สนามและบริเวณโรงเรียนให้ เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนสอดคล้องกับ</p>	<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการหลักสูตร มาตรฐาน พ.ศ. 2551 กับ บริบทและความต้องการของ ชุมชนและโรงเรียน</p> <p>2. กำหนดคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็น เป้าหมายของหลักสูตรให้ ชัดเจน</p> <p>3. มีระบบการบริหาร การศึกษาเพื่อจัดการเรียน การสอนที่เหมาะสมและมี คุณภาพ</p> <p>4. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียน มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ เพียงพอ ทันสมัยและ</p> <p>สอดคล้องกับความต้องการ การจัดกิจกรรมการเรียน สอน ตลอดจนมีปัจจัยพื้นฐาน รองรับที่</p>	<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร แต่งตั้ง คณะกรรมการที่มีความรู้ เพื่อ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนโดย บูรณาการหลักสูตรมาตรฐาน พ.ศ. 2551 กับคุณลักษณะ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (* , ** , *** , **** , *****)</p> <p>2. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียน มีการจัดการเรียนการสอนที่ ทันสมัย ครบถ้วนและเพียงพอ รองรับการเรียนทุกรูปแบบ จัดให้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ อำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน (* , ** , *** , **** , *****)</p> <p>3. หน่วยงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายนอกผู้ปกครองและชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ ทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม</p>	

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>ในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน</p> <p>6. หน่วยงานจัดการเรียนรู้ ผู้ปกครอง/ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ และให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ แนวทางติดตามดูแล</p> <p>7. มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม</p> <p>8. มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม</p> <p>9. มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม</p> <p>10. มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนได้รับการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ</p> <p>7. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งข้อมูลทางวิชาการได้</p> <p>8. กำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้องให้พอเหมาะ</p> <p>9. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร สมาชิกมีผลออกมาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>ประเมินผลหลักสูตรต่อเนื่อง 3 ระยะ คือ ก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังการใช้หลักสูตร โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้ง คณะกรรมการ</p>	<p>วิชาการและคุณธรรม</p> <p>6. สภาพแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัย เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้</p> <p>7. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง นักเรียน มีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ</p>	<p>ชีวิตความเป็นจริง มีอาคารสถานที่เหมาะสม ปลอดภัย สะอาดเรียบร้อย ต้นไม้ร่มรื่น สนามกีฬาเพียงพอ</p> <p>6. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้ประเมิน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้แทน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน</p> <p>7. มีการกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรต่อไป</p>	<p>5. หน่วยงานจัดการเรียนรู้ ห้องเรียน อาคารสถานที่ ปลอดภัย อุดมภูมิ/แสงสว่างเพียงพอ สะอาด</p> <p>6. สิ่งแวดล้อม สะอาด ปลอดภัย มีพื้นที่นันทนาการ และการกีฬา</p> <p>7. มีการนำเครือข่ายทางการศึกษาเข้ามาช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรม และการเรียนการสอน</p> <p>8. ผู้ปกครอง ชุมชน สนับสนุนด้านทรัพยากร องค์ความรู้ แหล่งเรียนรู้</p> <p>9. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร หัวหน้ากลุ่มสาระจะเป็นผู้ประเมินผลการใช้หลักสูตรในเบื้องต้น ก่อนหลักสูตรในเบื้องต้น จะนำเสนอบริหารระดับสูง หลักสูตรให้สอดคล้อง นำเสนอผู้บริหารระดับสูง</p> <p>10. ประเมินผลอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ มีหลักสูตรที่ชัดเจน</p>	<p>ภายใน จัดการอาคารสถานที่ สนามและบริเวณโรงเรียนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นจริง มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ปลอดภัย สะอาดเรียบร้อย ตลอดจนพื้นที่นันทนาการและการกีฬา</p> <p>(* , ** , *** , **** , *****)</p> <p>4. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้ประเมินประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และครูผู้สอนเป็นหลัก โดยประเมินผลอย่างเป็นระบบ</p> <p>สม่ำเสมอ ก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร มีหลักสูตรที่ชัดเจน นำผลประเมินมาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>(* , ** , *** , **** , *****)</p>

**สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยศึกษาวิถีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) องค์ประกอบกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร**

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>การศึกษาบริบทและภาคพื้นดิน</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> กำหนดคุณลักษณะที่มุ่งพัฒนาให้เกิดแก่ผู้เรียน ศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 วางแผนการบริหารหลักสูตร 	<p>การศึกษาบริบทและภาคพื้นดิน</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ศึกษาบริบทของชุมชน ความต้องการของผู้ปกครอง เกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาผู้เรียน ศึกษานโยบายด้าน การศึกษาที่กำหนดโดยรัฐบาล และหลักสูตรมาตรฐานแห่งชาติ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และนโยบาย วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 วางแผนการบริหารหลักสูตร 	<p>การศึกษาบริบทและภาคพื้นดิน</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน สังคม ท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ ต้องการส่งเสริมให้มีผู้เรียน ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำ แนวความคิดมาจัดทำสาระ การเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ วางแผนการบริหารหลักสูตร 	<p>การศึกษาบริบทและภาคพื้นดิน</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ศึกษาบริบทผู้ปกครอง ชุมชน ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร นำปัจจัยทั้งภายในและภายนอกมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อค้นหาจุดแข็งและ ผลลัพธ์เป็นตัวเลขที่ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมาย ความสามารถ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ศึกษานโยบายรัฐบาล ที่เกี่ยวข้อง 	<p>การศึกษาบริบทและภาคพื้นดิน</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการ ทำงานในอนาคต (*, **, *****) ศึกษาและทำความเข้าใจถึง แนวคิดพื้นฐาน วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษา รวมถึงบริบทที่ เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจน หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐมารวม พิจารณา กำหนดวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน (**, ***, ****, *****) วางแผนการบริหารหลักสูตร 	<p>การศึกษาบริบทและภาคพื้นดิน</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการ ทำงานในอนาคต (*, **, *****) ศึกษาและทำความเข้าใจถึง แนวคิดพื้นฐาน วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษา รวมถึงบริบทที่ เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจน หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐมารวม พิจารณา กำหนดวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน (**, ***, ****, *****) วางแผนการบริหารหลักสูตร

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p>5. ใช้ความเชื่อมโยงกับชุมชนและองค์กรภายนอก</p> <p>6. มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน</p> <p>กวนนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและกำหนดรายละเอียดกิจกรรม ให้นำให้</p> <p>เกิดการคิด วิเคราะห์ เชื่อมโยง และผลิในแต่ละกิจกรรม</p> <p>2. มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning</p> <p>3. สนับสนุนการเรียนรู้จากสถานประกอบการจริง</p> <p>4. มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้</p> <p>นิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>1. นิเทศโดยผู้มีความรู้</p>	<p>1. ครูเป็นผู้ใช้หลักสูตรที่สำคัญ</p> <p>2. เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้น Active Learning</p> <p>3. นำนวัตกรรมเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานในการเรียนการสอน</p> <p>4. เรียนรู้ผ่านงานวิจัย</p> <p>ยึดโครงการเป็นฐาน (project-based) และเน้นการบูรณาการในสาขาวิชาต่างๆ</p> <p>5. ปรับรูปแบบให้มีการเรียนนอกห้องเรียนมากขึ้น เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากสถานที่จริงและชุมชนมากที่สุด</p> <p>มีนิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>1. ผู้รับการนิเทศจะเลือกผู้นิเทศ (ที่ได้รับการยอมรับและเห็นชอบจากผู้บริหารแล้ว)</p> <p>2. จัดการนิเทศสม่ำเสมอ</p> <p>3. สะท้อนผลการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร</p>	<p>สอน แนวทางการประเมินให้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน</p> <p>4. กำหนดแผนการจัดการ</p> <p>ประสบการณ์หรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะตามเป้าหมาย</p> <p>5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตร</p> <p>กวนนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. ครูผู้สอนออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้อบรม (ประสบการณ์เรียนรู้) และประสบการณ์เรียนรู้</p> <p>2. จัดการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Active Learning)</p> <p>3. ฝึกทักษะด้วยตนเองในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ</p> <p>4. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนอย่างเหมาะสม</p> <p>มีนิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>1. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>ชัดเจน นำความรู้ไปใช้ได้จริง</p> <p>2. พัฒนาครู อาจารย์ หรือบุคลากรของหลักสูตรให้มี</p> <p>ความรู้ความสามารถ</p> <p>3. ศึกษาพัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อ</p> <p>การเรียนการสอน และเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม</p> <p>กวนนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>เน้นกิจกรรมที่เสริมสร้างทั้งวิชาการและคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>2. ปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติควบคู่กันไปกับทฤษฎี</p> <p>3. มีการพัฒนาครูอย่าง</p> <p>ต่อเนื่อง</p> <p>4. นิเทศปัญหาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน</p>	<p>วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>1. ผู้บริหารกำหนดโครงสร้างตามวิสัยทัศน์ รร.</p> <p>2. ออกแบบหลักสูตรใหม่</p> <p>ความสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมและโลกเป็นต้น</p> <p>กวนนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. ทำความเข้าใจให้ตรงกัน</p> <p>ของทุกฝ่าย และมี</p> <p>ปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรตลอดเวลา</p> <p>2. ครูผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ โดยการออกแบบ</p> <p>การเรียนการสอน กิจกรรม แหล่งเรียนรู้</p> <p>3. มีการพัฒนา อบรมทักษะครูผู้สอนเสมอ</p> <p>4. นำผู้ประกอบการและชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน</p> <p>นิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>1. ครูที่เลี้ยงจะทำการนิเทศ รวมทั้งให้คำแนะนำเรื่อง</p>	<p>หลักสูตร (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>2. เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตร (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>3. ยกร่างหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม</p> <p>4. กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้อง</p> <p>(* **, ***, ****, *****)</p> <p>กวนนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน</p> <p>(* **, ***, ****, *****)</p> <p>2. มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning (* **, ***, ****)</p> <p>3. โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง (* **, ***, ****, *****)</p> <p>4. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการ</p>

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำ สาธิตวิธีการสอนต่างๆ ที่เหมาะสมแก่ครูได้</p> <p>2. จัดการเรียนการสอนแบบผสม</p> <p>4 ครึ่ง/ปี โดยผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ และครูต่างกลุ่มสาระ</p> <p>3. เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจอย่างเป็นกัลยาณมิตร</p> <p>4. นำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p> <p>โรงเรียนผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. การวางแผน ประเมินหลักสูตร แนวทาง หลักเกณฑ์ การประเมินจะต้องชัดเจน</p> <p>2. ครูปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับผลรายงาน และแนวทางแก้ไข</p> <p>3. ประเมินโดยครูผู้สอนนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และรวบรวมเสนอต่อที่ประชุม</p> <p>คณะกรรมการ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป</p>	<p>4. นำผลการนิเทศหรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p> <p><u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u></p> <p>1. ดำเนินการโดยคณะกรรมการฯ 1 ครั้ง/ปี โดยนำผลการนิเทศติดตามผลมาประกอบการประเมินผล</p> <p>2. ดำเนินการประเมินหลักสูตรต่อเนื่อง 3 ระยะ คือ ก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังการใช้หลักสูตร โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้ง คณะกรรมการประเมิน</p> <p>3. เป้าหมายการประเมินมุ่งเน้นตรวจสอบและปรับปรุงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>4. การตั้งคำถามการประเมินที่มีความครอบคลุมและชัดเจน</p> <p>ช่วยทำให้การประเมินหลักสูตรมีประสิทธิภาพ</p> <p>การออกแบบการประเมินผลควรคำนึงถึงความแตกต่าง</p>	<p>2. ผู้นิเทศเป็นผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาหรือครูที่มีความรู้ ความสามารถ มีความชำนาญ</p> <p>3. แนวทางการนิเทศเป็นไปแบบกัลยาณมิตร เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจให้เกิดแก่ครูผู้สอน</p> <p>4. ดำเนินการสม่ำเสมอ และปรับปรุงตนเอง</p> <p>ประเมินผลและเพื่อการพัฒนา และปรับปรุงตนเอง</p> <p><u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u></p> <p>1. การประเมินหลักสูตรก่อน นำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างใช้ และหลังจากใช้หลักสูตร</p> <p>2. ประเมินองค์ประกอบด้านต่างๆ ของหลักสูตรทั้งหมด</p> <p>คือเอกสารหลักสูตร วัสดุ หลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหาร หลักสูตร การนิเทศ กำกับติดตาม การจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อสรุปว่า</p>	<p><u>นิเทศการนิเทศหลักสูตร</u></p> <p>1. กำหนดแนวทางการนิเทศ</p> <p>ทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา</p> <p>2. ประชุมวิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลย้อนกลับ</p> <p>3. ประเมินผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงแก้ไข</p> <p>ช่วยเหลือครูเพื่อปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน</p> <p><u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u></p> <p>1. การวางแผน ประเมินหลักสูตร แนวทาง หลักเกณฑ์ การประเมินจะต้องชัดเจน</p> <p>2. ผู้ประเมินประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้แทนผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน</p> <p>3. นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรต่อไป</p>	<p>การเรียนการสอน บุคลิกภาพ การแต่งกาย ใจที่เหมาะสม</p> <p>2. นำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอน</p> <p><u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u></p> <p>1. หัวหน้ากลุ่มสาระจะเป็นผู้ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>2. มีการทำ KPI ประเมินเพื่อการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมีหัวข้อและแนวทาง หลักเกณฑ์ การประเมินที่ชัดเจน</p> <p>3. อาจารยประจำหลักสูตร และหัวหน้าหลักสูตรจะเป็นผู้ประเมินผลจากการประเมินแล้วจะนำกลับมาเข้าที่ประชุมผู้อำนวยการ</p>	<p>เรียนการสอน (**, **, **, **, ***)</p> <p><u>นิเทศการนิเทศหลักสูตร</u></p> <p>1. การนิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>ควรมีการดำเนินการสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นกัลยาณมิตร (**, **, **, **, **, ***)</p> <p>2. มีการทำความเข้าใจถึงแนวทางและวัตถุประสงค์การนิเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางการนิเทศ ที่ความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา</p> <p>3. สะท้อนผลการนิเทศให้กับครูได้รับทราบ เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงตนเองและกิจการ การเรียนการสอน (**, **, **, **, ***)</p> <p><u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u></p> <p>1. การประเมินครูมีการกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ การประเมินให้ชัดเจน (**, **, **, **, ***)</p> <p>2. ผู้ทำการประเมินผล</p> <p>ประกอบด้วย คณะกรรมการ</p>

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
4. ประเมินผู้เรียนตามศักยภาพเป็นรายบุคคล	ระหว่างบุคคล และให้ผู้ถูกประเมินมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองตั้งยกกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล	หลักสูตรที่จัดทำขึ้นควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร			หลักสูตร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เรียน (**, **, **, ***) 3. นำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับข้อมูลอื่นๆ (**, **, ***)

**สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) องค์ประกอบคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน**

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
1. มีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ 2. มีความสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและแก้ไขปัญหาเป็น 3. มีความคิดเชิงกลยุทธ์ 4. มีความสามารถในการสื่อสารและกาใช้ภาษา ทั้งภาษาไทย อังกฤษ จีน 5. มีความเป็นเลิศในการเรียนรู้คือ เด็กสามารถค้นคว้าด้วยสร้างองค์ความรู้ด้วย	1. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสารเป็นอย่างดี 3. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐาน 4. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม อยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ในด้าน	1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่คิดอย่างเป็นระบบ 2. ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม 3. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางการจัดการ มีผลสัมฤทธิ์	1. มีความสามารถในการประเมินและพัฒนาตนเอง 2. เป็นผู้มีความรู้ 3. มีส่วนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการที่แท้จริง 4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความรู้ ความสนใจ และสามารถจัดการของ	1. มีทักษะความรู้ รอบรู้ในเรื่องวิชาการ คิดเป็น 2. แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ 3. มีความสามารถในการเรียน 4. มีความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสารและแสดงออก 5. ใช้เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6. เป็นคนดี ดำรงคุณธรรม	1. คิดเป็น 1.1 สามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ (**, **, ***) 1.2 สามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา (**, **, **, **, ***) 2. ทำเป็น 2.1 สามารถสื่อสารได้ดี สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้

โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5	สรุป
<p>ตนเอง</p> <p>6. มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมและนำเสนอผลงานตนเองได้</p> <p>7. มีทักษะในทางการบริหารจัดการ</p> <p>8. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีทันสมัย</p> <p>9. มีทักษะชีวิตที่ดี</p> <p>10. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p>	<p>ความซื่อสัตย์ ประหยัดอดทน มีวินัย ใจกว้าง</p> <p>5. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมและพลโลก</p> <p>6. ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>7. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>ทางการเรียนสูงสูจน อาทิ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี</p> <p>4. มีทักษะพื้นฐานเทคโนโลยีและด้านภาษาต่างประเทศ</p> <p>5. ความสามารถทางการสื่อสาร</p> <p>6. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอ</p> <p>7. ผู้เรียนมีทักษะชีวิต</p> <p>8. ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและมีจิตอาสาที่ดี</p> <p>9. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์</p> <p>10. ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ</p>	<p>ตนเอง</p> <p>5. มีความเข้าใจภาษาต่างประเทศที่เป็นสากล</p> <p>6. คุณธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับพระเจ้า ได้แก่ ความเชื่อ ความหวัง และความรัก</p> <p>7. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือเป็นคนดี มีปัญญา</p> <p>8. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน</p> <p>9. มีความรับผิดชอบ</p> <p>10. ผู้เรียนจะต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง</p>	<p>อย่างเหมาะสม</p> <p>7. สุจริต ในเรื่องของอารมณ์ เรื่องของจิตใจ ความรู้สึก คือ ต้องเป็นคนเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆได้และแก้ปัญหาเป็น</p> <p>8. จิตมั่นคง คือ เป็นคนที่ แน่วแน่ และมีความมั่นคงในอารมณ์ ในสถานการณ์ต่างๆ</p>	<p>(***,***,***,****)</p> <p>2.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>(***,***,***,****)</p> <p>2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการนำเสนอและสร้างสรรค์ผลงาน</p> <p>(*,**,**,***,****,****)</p> <p>3. อยู่เป็น</p> <p>3.1 สามารถดำเนินชีวิตที่ติดตามหลักแห่งคุณธรรมจริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น (**,***,****,****)</p> <p>3.2 สามารถรับผิดชอบตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (*,**,****)</p>

สรุปผลการศึกษานโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการศึกษานโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนของโรงเรียน
ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งสามารถแสดงผลได้ดังตาราง โดยสัญลักษณ์ * จะแทนผู้ทรงคุณวุฒิ
คนที่ 1, ** แทนผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, *** แทนผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, **** แทนผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, และ ***** แทนผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 สรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลแสดงการศึกษานโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน
เอกชน โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
1. คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรและวิชาการ ประกอบด้วย ผอ และ รองผอ เป็นประธานและรองหัวหน้า กลุ่มสาระ ครูผู้สอนร่วมเป็น กรรมการ 2. มีหน้าที่พิจารณาหลักสูตร สถานศึกษา/หลักสูตร กลุ่มสาระฯ ให้สอดคล้อง บริบทชุมชนและมาตรฐาน 3. จัดทำประกาศ/คำสั่งใช้	1. แต่งตั้งคณะกรรมการ พัฒนาหลักสูตรต้องมี ความรู้ ความเข้าใจใน กระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นอย่างดี 2. แต่งตั้งจาก ผอ รอง ผอ หัวหน้ากลุ่มสาระ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครอง ข้าราชการ อาจารย์ มหาวิทยาลัย นักวิชาการหรือ ผู้มีประสบการณ์ในด้าน	1. คณะกรรมการบริหาร จัดการหลักสูตรต่างต่างจาก ผอ รอง ผอ หัวหน้ากลุ่มสาระ ฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน 2. แต่งตั้งคณะกรรมการ (ผู้รับผิดชอบ) มีหน้าที่กำหนด วิสัยทัศน์ สมรรถนะ และ คุณลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ในหลักสูตรให้ชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา ปณิธานและความเชื่อ	1. คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรมีหน้าที่ ตัดสินใจ เรื่องการวางแผนการจัด รายวิชา กำหนดผู้สอน การ กำหนดวิธีการสอน การวัดผล 2. ประชุมกรรมการบริหาร หลักสูตรควรจะทำอย่างน้อย ภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อ พิจารณาผลการสอน และ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน	1. คณะกรรมการมีหน้าที่ ดำเนินการจัดทำสาระของ หลักสูตรสถานศึกษา 2. ศึกษาองค์ประกอบของ หลักสูตร 3. วิเคราะห์ของขบเนื้อหา หรือสาระการเรียนรู้ สภาพ ปัญหาและความต้องการของ ชุมชนและสังคม และ ปรับปรุงสาระการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	1. คณะกรรมการบริหาร หลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรอง ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็น ประธานและรองประธาน หัวหน้ากลุ่มสาระ และ ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่มี ประสบการณ์ (*, **, ***) 2. มีหน้าที่วิเคราะห์ข้อบ่งชี้ เนื้อหา องค์ประกอบ ให้ สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
<p>หลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>4. วางแผนการดำเนินงานวิชาการ</p> <p>5. จัดทำคู่มือบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษา</p> <p>6. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร</p>	<p>หลักสูตร</p> <p>3. คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำหลักสูตร บริหารการนำหลักสูตรไปใช้ จนถึงการจัดตาม ประเมินผลหลักสูตร</p>	<p>ของสถานศึกษา</p>	<p>ระหว่างการเรียนรู้การสอนในภาคการศึกษาหน้า</p> <p>3. จัดกิจกรรมเสริมระหว่างภาคการศึกษา</p> <p>4. การประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการบันทึกการประชุมในทุกประเด็นและให้ที่ประชุมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกปัญหาที่สำคัญ</p> <p>5. วางแผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ พิจารณาจากสภาพความเป็นจริงและบริบทของหลักสูตรนั้น ๆ</p>	<p>4. วางแผนการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียน ห้องเรียน ตลอดจนวางแผนการเรียน การประเมินที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ</p>	<p>(* , ** , ***) , **** , *****</p> <p>3. วางแผนการจัดทำหลักสูตร (* , ** , ***) , **** , *****</p> <p>4. จัดการให้มีการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร (* , ** , ***) , **** , *****</p> <p>5. จัดการประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ (* , ** , ***) , **** , *****</p>

สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านผู้บริหารและครูผู้สอน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน 2. มีความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา 3. มีความเป็นผู้นำ 4. มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา 5. ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ 6. สามารถสร้างความร่วมมือและประสานงานกับทุกฝ่าย <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความร่วมมือกับองค์กร และมีเจตคติที่ดีในการทำหน้าที่ 2. มีความตั้งใจและสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความต้องการและสภาพของ 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. มีภาวะผู้นำ 3. ให้ความสำคัญกับบริบทของชุมชน และความต้องของของผู้ปกครอง 4. สร้างพันธมิตรกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นส่วนความร่วมมือในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่นักเรียน 5. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและผู้เรียน 6. มีความเกี่ยวข้องกับการบริหาร 7. ให้ความสำคัญเป็นอย่างดี <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความตั้งใจและสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความต้องการและสภาพของ 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีภาวะผู้นำ 2. มีความสามารถด้านวิชาการ 3. มีความสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียน 4. มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ดี 5. มีความสามารถสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจในวิสัยทัศน์และปรัชญาของโรงเรียน 2. มีความสามารถจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน 3. มีภาวะผู้นำและความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน 4. ให้ความสำคัญและเคารพวัฒนธรรมองค์กร 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและบุคลากร 2. มีความสามารถในการใช้ความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ส่งเสริมผู้เรียนด้านวิชาการ และคุณลักษณะส่วนบุคคล 4. มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน 5. มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน 2. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน 3. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีภาวะผู้นำ 2. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในการจัดทำหลักสูตร ตลอดจนวางแผนกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3. มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา 4. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรให้เข้าใจหลักสูตร และมีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตร <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนหลักสูตรและนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไข 2. มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีภาวะผู้นำ 2. มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา และบริหารจัดการหลักสูตร 3. มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกฝ่าย 4. ให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง 5. ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนหลักสูตรและนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไข 6. มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี

<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1</p> <p>ผู้เรียน</p> <p>3. สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้</p> <p>4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p> <p>5. มีคุณธรรมและวินัย- ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณครู</p> <p>6. ใฝ่ความก้าวหน้าและพัฒนาตนเอง</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2</p> <p>การกำหนดมาตรฐานที่สูงหรือท้าทาย</p> <p><u>ครูผู้สอน</u></p> <p>1. มีสมรรถนะในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน</p> <p>2. สามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย</p> <p>3. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถตนเอง</p> <p>4. มีความสามารถด้านกาแนะนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>5. มีความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3</p> <p>5. เข้าใจความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียน</p> <p>6. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4</p> <p>ปฏิบัติควบคู่กันไปกับทฤษฎี</p> <p>2. มีการพัฒนาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ</p> <p>3. ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการจัดการเรียนการสอน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5</p> <p>4. ให้ความเสมอภาค รักและเอาใจใส่ผู้เรียน</p> <p>5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน</p> <p>6. รู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย</p> <p>7. สร้างเครือข่ายในระนาบเดียวกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความเชี่ยวชาญ</p>	<p>สรุป</p> <p>****, ****)</p> <p>3. มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่เหมาะสม (**, ****, ****)</p> <p>4. มีความสามารถจัดการเรียนการสอนและประเมินผล (**, ****)</p> <p>5. พัฒนาศักยภาพตนเองให้ก้าวทันบริบทสังคมเสมอ (**, ****, ****)</p>
---	---	--	--	---	--

**สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านขอขยายงานบริหารจัดการหลักสูตร**

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
<p>หน่วยพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1. การจัดทำสาระ ตรวจสอบและประเมินความถูกต้องของหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระฯ</p> <p>2. นำเสนอหลักสูตรสถานศึกษา/หลักสูตรกลุ่มสาระฯ ต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร</p> <p>3. พัฒนาครูให้มีความรู้ในการใช้งาน เทคโนโลยีรูปแบบต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนด</p> <p>หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>1. ควบคุมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>2. ควบคุมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>3. ควบคุมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>4. ควบคุมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>5. ควบคุมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>6. ควบคุมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p>	<p>หน่วยพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1. กำหนดเป้าหมายผู้เรียนที่แตกต่างจากสถานศึกษาอื่นๆ</p> <p>2. หลักสูตรควรมีความสมเหตุสมผลมากกว่าโมเดลโรงเรียนทั่วไปที่ใช้หลักสูตรแกนกลาง โดยนำมาตรฐานนี้ไปแก้ไขในสาระ โดยงานวิชาการ ต้องมีความลึกในเนื้อหาวิชา</p> <p>3. ออกแบบหลักสูตรโดยเน้นการเรียนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง</p> <p>4. สอดแทรกบริบทสังคมโลกไว้ในเนื้อหาหลักสูตร</p> <p>5. พัฒนาครูเพื่อรองรับหลักสูตร</p> <p>6. ใช้รูปแบบการเรียนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง</p> <p>หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>1. การนำนวัตกรรมเทคโนโลยี</p>	<p>หน่วยพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1. พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. กำหนดโครงสร้าง เนื้อหา สาระ เวลาเรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลที่สอดคล้องกับสะท้อนวิสัยทัศน์ ปรัชญา ปณิธานและความเชื่อในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>3. สื่อสารสร้างความเข้าใจกับครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง</p> <p>หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>1. สื่อวีดิทัศน์ที่มีคุณภาพเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของครูในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>2. สื่อวีดิทัศน์ที่มีคุณภาพ</p>	<p>หน่วยพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1. พัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง</p> <p>2. สร้างอัตลักษณ์ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถที่ชัดเจน นำความรู้ไปใช้ได้จริง</p> <p>3. พัฒนาบุคลากรของหลักสูตรให้มีความรู้ความสามารถทันสมัย</p> <p>4. ศึกษาพัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่จะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอน การตลาด สื่อสารทำความเข้าใจถึงความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>1. มีการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม มีคุณภาพ</p>	<p>หน่วยพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1. จัดเตรียมครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามวิชาที่สอน</p> <p>2. เตรียมสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. วางแผนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการเตรียมหลักสูตร ผ่านสาระการเรียนรู้ วัตถุประสงค์</p> <p>4. มีกระบวนการคิด และการตัดสินใจออกรอบ</p> <p>หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>1. การให้สื่อทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>2. การใช้ IT เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการ</p> <p>หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์</p> <p>1. ให้ความสำคัญกับการจัด</p>	<p>หน่วยพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1. กำหนดโครงสร้าง เนื้อหา สาระ เวลาเรียนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลที่สอดคล้องกับ ปณิธานและความเชื่อในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (**,***,****)</p> <p>2. จัดเตรียมครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพตรงวิชาที่สอน (**,***,****)</p> <p>3. เตรียมสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ (*,****,*****)</p> <p>4. สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (**,***,****,*****)</p>

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
<p>เรียนการสอน</p> <p>2. จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เน้นการลงมือปฏิบัติจริง หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำสู่การปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด</p>	<p>เข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>2. นำใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหลากหลายประเภทมาใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาครู และหลักสูตร เช่น Visual Technology เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น</p> <p>หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้</p> <p>1. มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกห้องเรียน โดยเป็นพันธมิตรกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน</p> <p>2. เรียนรู้เชื่อมโยงกับต่างประเทศ หรือต่างประเทศ</p> <p>หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. สรุปและประเมินผลประเมินโดยผู้เรียนภายนอกและภายในโรงเรียนก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร</p> <p>2. ผลการประเมินเกี่ยวกับ</p>	<p>เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้ มีสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน</p> <p>2. เรียนรู้เชื่อมโยงกับโรงเรียน หรือต่างประเทศ</p> <p>หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. โดยผู้บริหารตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถมาประเมินหลักสูตร เป็นผู้ควบคุมทฤษฎีจากภายนอกมาทำการประเมินหลักสูตร ทั้งก่อน ระหว่าง และเสร็จสิ้นการใช้หลักสูตร</p> <p>2. แก้ไขและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน</p>	<p>2. มีการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม</p> <p>หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้</p> <p>1. มีอาคารสถานที่เหมาะสมปลอดภัย</p> <p>2. ทำความร่วมมือกับองค์กรชุมชน เพื่อจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน โดยมีผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานจริงมาถ่ายทอดความรู้</p> <p>หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. โดยผู้บริหารตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถมาประเมินหลักสูตร เป็นผู้ควบคุมทฤษฎีจากภายนอกมาทำการประเมินหลักสูตร ทั้งก่อน ระหว่าง และเสร็จสิ้นการใช้หลักสูตร</p> <p>2. แก้ไขและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน</p>	<p>ห้องเรียน รวมทั้งการใช้แสงในห้องเรียน การจัดที่นั่งอย่างเหมาะสม</p> <p>หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนในการประเมินหลักสูตร และประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ</p> <p>2. การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนา เป็นการประเมินหลักสูตรการสอน การประเมินผู้เรียนมีความรู้ (K) ทักษะ (S) และมีคุณลักษณะ (A) ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตร</p>	<p>หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้อัตโนมัติสื่อวีดิทัศน์ สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ มีรูปแบบที่ทันสมัย และรองรับการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ และสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้</p> <p>1. จัดอาคารสถานที่เหมาะสมปลอดภัย และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ (*, **, ***, ****, *****)</p> <p>2. จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการประสานความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอก (**, ***, ****, *****)</p> <p>หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยบุคลากรภายในและผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ทั้ง</p>

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
	คุณภาพผู้เรียน ได้จากแหล่งที่หลากหลาย เพื่อไปพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร				ก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร 2. ประเมินความสำเร็จของหลักสูตร โดยวัดผลสัมฤทธิ์จากผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง ว่า ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์หรือไม่ (*, **, ***, ****, *****)

**สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร**

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
ศึกษาริบทบทและกำหนดวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อผิดพลาด ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และหลักสูตรแกนกลาง 2. กำหนดคุณลักษณะที่มุ่งพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียน	ศึกษาริบทบทและกำหนดวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาริบทบทของชุมชน ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาผู้เรียน 2. ศึกษาริบทบทของชุมชน เพื่อเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้กับ	ศึกษาริบทบทและกำหนดวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาริบทบท วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ปรัชญา ปณิธาน ความเชื่อในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 2. กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศให้	ศึกษาริบทบทและกำหนดวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาริบทบทผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อวางเป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตร 2. กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ความสามารถ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	ศึกษาริบทบทและกำหนดวัตถุประสงค์ 1. กำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจน 2. ศึกษาริบทบทและความต้องการของผู้สอน ชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนนำเสนอ	ศึกษาริบทบทและกำหนดวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน และนโยบายรัฐบาล

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
<p>วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>1. การบริหารหลักสูตรต้องวิเคราะห์หลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด</p> <p>2. เตรียมการส่งเสริมสนับสนุน จัดกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น พัฒนาคู่มือการเรียน จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ ให้เพียงพอ</p> <p>3. ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนการใช้หลักสูตร</p> <p>นำหลักสูตรไปใช้ประยุกต์ใช้</p> <p>1. หลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความเป็นมาของหลักสูตร</p> <p>2. หลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร</p> <p>3. หลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร</p> <p>4. หลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร</p> <p>5. หลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร</p>	<p>ผู้เรียน</p> <p>3. ศึกษาข้อมูลเชิงลึกของนักเรียนและครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวหรือเครือข่ายผู้ปกครอง</p> <p>4. กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่การเป็นพลเมืองโลก</p> <p>วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>1. มีการทำแนวคิด (concept) ในกรอบใหญ่ โดยกำหนดผลลัพธ์ของการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ปฏิบัติ</p> <p>2. ทบทวนวัตถุประสงค์เป้าหมาย ตัวชี้วัด ของหลักสูตร และเตรียมความพร้อมในทุกด้านก่อนการใช้หลักสูตร</p> <p>3. ทำความเข้าใจทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พัฒนาศักยภาพครู ให้มีความรู้และสามารถใช้เทคโนโลยีได้</p> <p>นำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. มีการวางแผนและ</p>	<p>ชัดเจน มีความเฉพาะโดดเด่น สอดคล้องกับปรัชญา วัฒนธรรมของโรงเรียน</p> <p>3. ศึกษาความต้องการของโรงเรียน</p> <p>ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>1. มีการกำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศ มีความเฉพาะ และโดดเด่น ให้ชัดเจนในหลักสูตร สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน</p> <p>ปรัชญา วัฒนธรรม และความเชื่อ และความต้องการของผู้ปกครอง</p> <p>2. กำหนดตัวชี้วัดเป้าหมาย ความสำเร็จของหลักสูตร</p> <p>3. กำหนดตัวชี้วัดเป้าหมาย ความสำเร็จของโรงเรียน</p> <p>4. กำหนดตัวชี้วัดเป้าหมาย ความสำเร็จของโรงเรียน</p> <p>5. กำหนดตัวชี้วัดเป้าหมาย ความสำเร็จของโรงเรียน</p>	<p>3. ศึกษานโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องที่กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้</p> <p>วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>1. มีคณะกรรมการหลักสูตรวางแผนการจัดการเรียนการสอน กำหนดผู้สอน การกำหนดวิธีการสอน การวัดผล</p> <p>2. หลักสูตรต้องดำเนินการให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของหลักสูตร</p> <p>3. กำหนดเป้าหมายให้เป็นจำนวนนักเรียน หรือนักศึกษาสำเร็จการศึกษา</p> <p>สำเร็จตามระยะเวลา</p> <p>4. สร้างอัตลักษณ์ของหลักสูตร</p> <p>หลักสูตรต้องวิเคราะห์ว่าหลักสูตรของเรามีความเข้มแข็งในด้านใด ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถ</p> <p>ที่ชัดเจนในเรื่องใด</p> <p>5. เตรียมพร้อมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน</p>	<p>สมรรถนะที่ต้องการให้มีในผู้เรียน</p> <p>วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>1. วางแผนการทำงานให้ครบทั้ง 4 ชั้น คือ การจัดทำหลักสูตร นำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอน</p> <p>ประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p> <p>2. เตรียมผู้รับผิดชอบ</p> <p>3. ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายถึงวัตถุประสงค์ (คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน)</p> <p>4. วิเคราะห์หลักสูตร</p> <p>มาตรฐานการเรียนรู้และกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายให้ชัดเจน (*, **, ***, ****)</p> <p>2. ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดหลักสูตรก่อนการนำไปใช้ (*, **, ***, ****)</p> <p>3. เตรียมพร้อมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน (*, **, ***, ****)</p> <p>นำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. มีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยทุกฝ่ายที่มีความเข้าใจตรงกัน (*, **, ***, ****)</p>	<p>2. นำความต้องการของทุกฝ่ายมากำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดในผู้เรียนอย่างชัดเจน (*, **, ***, ****, ****)</p> <p>วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>1. วิเคราะห์หลักสูตร</p> <p>มาตรฐานการเรียนรู้และกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายให้ชัดเจน (*, **, ***, ****)</p> <p>2. ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดหลักสูตรก่อนการนำไปใช้ (*, **, ***, ****)</p> <p>3. เตรียมพร้อมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน (*, **, ***, ****)</p> <p>นำหลักสูตรไปใช้</p> <p>1. มีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยทุกฝ่ายที่มีความเข้าใจตรงกัน (*, **, ***, ****)</p>

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
<p>จริยธรรม และค่านิยม ตลอดจนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ นำไปจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p> <p>มีบทบาทใช้หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นการใช้ความรู้ช่วยเหลือนำคำแนะนำ ส่งเสริม แก่คณาจารย์ 2. แต่งตั้งกรรมการ เพื่อจัดทำแนวทางกรมในเรื่ององค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ให้ชัดเจน และมี 	<p>เตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง 3. เรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยมี การนำนวัตกรรมเทคโนโลยี เข้ามาผสมผสาน 4. ให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากสถานที่จริงมากที่สุด 5. สร้างความเข้าใจ เสริมทักษะ แก่ครู <p>มีบทบาทใช้หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นำผลการนิเทศมาปรับปรุง เพื่อพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน 2. มีการนิเทศและวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์สัมมนา 3. แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญการใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นพี่เลี้ยงเฉพาะ การให้คำแนะนำ <p>ข้อเสนอแนะแก่ครูผู้สอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน</p> <p>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีระบบรับผิดชอบ 	<p>ประสิทธิภาพ</p> <p>นำหลักสูตรไปใช้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ทุกฝ่ายที่ความเข้าใจ ตรงกัน 2. โรงเรียนจัดทำคำสั่ง สนับสนุนและทรัพยากรการเรียนรู้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางหรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 3. ใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการ <p>มีบทบาทใช้หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกที่มีความรู้ 2. ประเมินโดยอาจารย์และประเมินด้วยผู้เรียน 3. ผู้บริหารตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญ ใช้หลักสูตรประเมินว่า ผู้ใช้หลักสูตรมี นักเรียนที่จบหลักสูตรมี ประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด <p>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกที่มีความรู้ 2. ประเมินคุณลักษณะผู้เรียน 	<p>นำเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานให้เกิดการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. มีการจัดห้องเรียน แยกห้องเรียนรู้ตามหลักการอย่างเหมาะสม มีบทบาทใช้หลักสูตร <ol style="list-style-type: none"> 1. การนิเทศมีความสำคัญต่อการ นำหลักสูตรไปใช้ การ นำหลักสูตรไปใช้ การ สอน 2. ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการ นิเทศภายในมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หรือคุณครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 3. ผู้มีบทบาทสำคัญในการ นิเทศภายใน คือศึกษานิเทศ ของหน่วยงาน 4. นโยบายการนิเทศของ หน่วยงานต้องชัดเจน สม่่าเสมอ และต่อเนื่อง 5. การนิเทศในชั้นเรียน เป็น การนิเทศแบบชี้แนะสะท้อน คิด เป็นการนิเทศติดตามการ 	<p>2. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก การลงมือปฏิบัติ จากเครือข่าย ของโรงเรียน (**, ***, ****)</p> <p>3. จัดเตรียมบุคลากรและครู เข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร (**, ***, ****)</p> <p>4. ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เพียงพอและสอดคล้องกับ ความต้องการในการจัด กิจกรรม (**, ***, ****, *****)</p> <p>มีบทบาทใช้หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ แนวทาง การ นิเทศ ติดตามผลและจัดทำผล การนิเทศ (**, ***, *****) 2. การนิเทศ ติดตามผลควรมี การดำเนินการสม่ำเสมอ โดยผู้ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น ผู้ นิเทศ (**, ***, ****, *****) 3. ผู้มีบทบาทชี้แนะ นำและ ช่วยเหลือครู เพื่อปรับปรุง การ สอนให้เกิดประสิทธิภาพ (**, ***, ****, *****) 	<p>2. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก การลงมือปฏิบัติ จากเครือข่าย ของโรงเรียน (**, ***, ****)</p> <p>3. จัดเตรียมบุคลากรและครู เข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร (**, ***, ****)</p> <p>4. ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เพียงพอและสอดคล้องกับ ความต้องการในการจัด กิจกรรม (**, ***, ****, *****)</p> <p>มีบทบาทใช้หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ แนวทาง การ นิเทศ ติดตามผลและจัดทำผล การนิเทศ (**, ***, *****) 2. การนิเทศ ติดตามผลควรมี การดำเนินการสม่ำเสมอ โดยผู้ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น ผู้ นิเทศ (**, ***, ****, *****) 3. ผู้มีบทบาทชี้แนะ นำและ ช่วยเหลือครู เพื่อปรับปรุง การ สอนให้เกิดประสิทธิภาพ (**, ***, ****, *****)

<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1</p> <p>และนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2</p> <p>หากผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมาย</p> <p>2. ประเมินโดยผู้ประเมินทั้งภายนอกและภายใน</p> <p>การสรุปและประเมินผล ทำโดยคณะกรรมการ ทั้งนี้ การได้มาของข้อมูลในการสรุปผลต้องมาจากแหล่งที่</p> <p>หลากหลาย เช่น ตัวแทน ผู้ปกครอง ชุมชน และสรุปผลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Open House การแสดงผลงานของนักเรียน การนำผลงานสู่</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3</p> <p>ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>สม่ำเสมอ</p> <p>2. มีคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง การนิเทศ ติดตามผลและจัดทำผลการนิเทศ</p> <p>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกับ</p> <p>โรงเรียน เพื่อให้เกิดการสะท้อนผลการพัฒนาอย่างแท้จริง</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4</p> <p>ตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่</p> <p>3. การประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญจะมีการคัดค้านที่ ว่าอนาคตจะต้องมีการผู้เรียนที่มีทักษะด้านใด</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5</p> <p>ใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ และเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของครูผู้สอน</p> <p>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตรและประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ</p> <p>2. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรทุกขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือวัดและนำผลการวัดมาประเมินโดยการตัดสินในเชิงคุณค่า</p> <p>3. มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ดียิ่งขึ้นทั้งด้านวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล</p>	<p>สรุป</p> <p>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>1. ประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (**, ****, *****)</p> <p>2. ประเมินความสำเร็จของหลักสูตรโดยวัดผลสัมฤทธิ์จากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้ใช้บัณฑิตว่า ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ (*, **, ***, ****, *****, *****)</p> <p>3. การประเมินเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ (*, ****, *****)</p>
--	--	---	--	--	---

สรุปผลศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
<p>1. สามารถคิด วิเคราะห์ และ นำความรู้มาแก้ปัญหา</p> <p>2. คุณลักษณะด้านทักษะและความสามารถตามทฤษฎี 8 ด้าน</p> <p>3. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ดี</p> <p>4. สามารถด้าน การคิดคำนวณ การอ่านสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร</p> <p>5. สามารถด้านดนตรี การใช้ร่างกาย มีนิสัยรักกีฬา</p> <p>6. สามารถด้านมนุษยสัมพันธ์</p> <p>7. สามารถเข้าใจตนเอง</p> <p>8. คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม</p>	<p>1. ตระหนักถึงความสำคัญของสถานะแวดล้อมที่ดี มีจิตสำนึก ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ</p> <p>2. มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์</p> <p>3. สามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ</p> <p>4. สามารถใช้เทคโนโลยีติดต่อเชื่อมโลกภายนอก</p> <p>5. สามารถในการเรียนรู้</p> <p>6. สามารถสื่อสารได้ดี</p> <p>มีวินัยและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>7. สามารถดูแลตนเองได้ดี</p> <p>ชีวิต</p>	<p>1. มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี สมองแจ่มใส เพื่อให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีจิตอาสา</p> <p>3. ไม่เรียนรู้และมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>4. มีคุณลักษณะและสมรรถนะการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>5. รู้จักตนเอง สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถตามศักยภาพสูงสุดของตนเองได้</p> <p>6. สามารถเข้าศึกษาต่อได้ในสาขาวิชาและสถาบันที่ต้องการได้</p> <p>7. สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศ นำเสนองานและความโดดเด่นหรือ</p>	<p>1. มีความสามารถในการวิเคราะห์บนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลข้อเท็จจริง ประกอบการตัดสินใจ</p> <p>2. มีความรู้ทางด้าน IT และใช้ IT ในการทำงาน สื่อสาร และสืบค้นข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. มีความสามารถด้านการสื่อสาร</p> <p>4. สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้</p> <p>5. มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ</p> <p>6. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p>	<p>1. 1R คือ Reasoning (ความมีเหตุผล)</p> <p>2. Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)</p> <p>3. 3R คือ Reading (อ่านออก), Writing (เขียนได้), และ Rithmetics (คิดเลขเป็น)</p> <p>5. Creativity and Innovation (สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม)</p> <p>6. Communications, Information, and Media Literacy (สามารถในการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)</p>	<p>1. คิดเป็น คือ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ (*, **, ***, ****)</p> <p>2. ทำเป็น คือ สามารถ 2.1 ในการสื่อสาร (*, **, ***)</p> <p>2.2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพ (*, **, ***, ****)</p> <p>2.3 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี (*, **, ***, ***, ****)</p> <p>3. อยู่เป็น คือ</p> <p>3.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (*, ****, *****, **)</p> <p>3.2 มีความเข้าใจความ ต่างทางวัฒนธรรมและ ต่างกระบวนการทัศน์ (****, *****, *)</p> <p>3.3 เข้าใจตนเองและดูแล</p>

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
		<p>ความสามารถพิเศษของตัวเองได้</p> <p>8. มีคุณลักษณะที่โดดเด่น</p> <p>มีความรู้ ความสามารถพิเศษ เป็นที่ยอมรับและระหว่กัน</p> <p>ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง</p> <p>9. มีความเป็นตัวของตัวเอง</p> <p>กล้าแสดงออก</p> <p>10. ดูแลและจัดการตัวเองได้</p> <p>11. มีภาวะผู้นำ</p> <p>12. มีจิตอาสา</p>		<p>7. Computing and ICT Literacy (สามารถอ่านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)</p> <p>8. Career and Learning Skills (สามารถในการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้)</p> <p>9. Cross-cultural Understanding (สามารถเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนการทัศน์)</p> <p>10. Collaboration, Teamwork and Leadership (สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีภาวะผู้นำ)</p> <p>11. Compassion (ความมีเมตตา) ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความ เป็นเลิศด้านจริยธรรม</p>	<p>ตนเองได้ (*, **, ***)</p> <p>3.4 มีเมตตา มีคุณธรรม จริยธรรม (*, **, ***)</p>

สรุปแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร
ศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธปฏิบัติที่ดีและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร
สรุปผลการศึกษานวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
โดยสังเคราะห์เอกสาร ศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธปฏิบัติที่ดี และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสามารถแสดงผลได้ดังตาราง โดยสัญลักษณ์ * จะแทน
การสังเคราะห์เอกสาร, ** แทนผลการศึกษาค้นคว้าจากโรงเรียนที่มีวิธปฏิบัติที่ดี และ *** แทนผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปผลได้ดังนี้

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>1. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้างานวิชาการ เป็นหลัก</p> <p>2. มีหน้าที่</p> <p>2.1 วางแผนการดำเนินงานวิชาการ</p> <p>2.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <p>2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร</p> <p>2.4 สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้</p> <p>2.5 จัดคู่มือบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม</p> <p>2.6 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัด ประเมินผล และการแนะแนว</p> <p>2.7 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและใช้หลักสูตร</p>	<p>1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร แต่งตั้งจากผู้บริหาร (ผอ รอง ผอ) ครูผู้สอน หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างานหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งจากในและนอกโรงเรียน</p> <p>2. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจธรรมชาติของหลักสูตรเป็นอย่างดี มีความสนใจและมีควารู้ มีประสบการณ์ด้านวิชาการ</p> <p>3. คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรมีหน้าที่กำหนดนโยบายและคุณลักษณะของผู้เรียน แนวทางการเรียนรู้</p> <p>4. ยกร่างหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์</p> <p>5. ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์</p>	<p>1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย</p> <p>1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน</p> <p>2. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน</p> <p>3. หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ</p> <p>4. หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลขาหน้าที่</p> <p>5. กำหนดสาระของหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียน แนวทางหรือกระบวนการการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง (**, ***)</p> <p>6. ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (*, **, ***)</p>	<p>สรุป</p> <p>คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย</p> <p>1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน</p> <p>2. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน</p> <p>3. หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ</p> <p>4. หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลขาหน้าที่</p> <p>5. กำหนดสาระของหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียน แนวทางหรือกระบวนการการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง (**, ***)</p> <p>6. ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (*, **, ***)</p>

สรุปแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร
สัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านผู้บริหารและครูผู้สอน

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร 2. เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีในการแก้ปัญหา 3. มีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร 4. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล 5. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ 6. รอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง อารมณ์ดี มีคุณธรรมและจรรยาบรรณสูง 7. มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการเรียนการสอนและ วิเคราะห์สภาพปัญหาได้ 2. มีความสามารถออกแบบการเรียนรู้ 3. เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา 4. ภาวะผู้นำทางการรอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ดี มีคุณธรรมและจรรยาบรรณสูง 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันสมัยในการบริหารหลักสูตรและงบประมาณ 2. มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและจัดทำหลักสูตร 3. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับผู้ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน 4. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการและ เทคโนโลยี 5. มีความสามารถบริหารองค์กรและกำหนด ยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 6. เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง 7. ทัศนะด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีจิตวิญญาณความเป็นครู 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีภาวะผู้นำ 2. มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา และบริหารจัดการหลักสูตร 3. มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกฝ่าย 4. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนหลักสูตรและนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไข 2. มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี 3. มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสามารถจัดการเรียนการสอนและประเมินผล 4. พัฒนาศักยภาพตนเองให้ก้าวหน้ากับบริบทสังคมเสมอ 	<p>ผู้บริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ (*, **, ***) 2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหาร และจัดทำหลักสูตร (*, **, ***) 3. มีภาวะผู้นำ (*, ***) 4. มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (*, **, ***) 5. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร (**, ***) <p>ครูผู้สอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการทำงาน (*, ***) 2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี (*, **, ***) 3. มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี (**, ***) 4. มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม (**, ***)

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>5. มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p>	<p>2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การวัดประเมินผล ตลอดจนการนำไปใช้อย่างดี</p> <p>3. มีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์</p> <p>4. มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีความรู้ตรงตามวิชาที่สอน</p> <p>5. มีความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถเลือกใช้สื่อการสอนได้</p> <p>6. เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน</p> <p>7. พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและก้าวหน้าทันสมัยอยู่เสมอ</p>		<p>5. เป็นผู้พัฒนาคุณภาพตนเองให้ก้าวทันบริบทสังคมเสมอ (**, ***)</p>

สรุปแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร
สัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านขอขบยในการบริหารจัดการหลักสูตร

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้</p> <p>1.1 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตร และแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <p>1.2 กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <p>1.3 วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับ การใช้หลักสูตร</p> <p>1.4 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ สนับสนุนให้มีสื่อวีดิทัศน์และเอกสารต่างๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบัน มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการ</p> <p>3. หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้</p> <p>3.1 มีภาระหน้าที่ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมี</p>	<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร</p> <p>แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตร กำหนดคุณลักษณะผู้เรียน โดยบูรณาการหลักสูตรมาตรฐาน พ.ศ. 2551 กับคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21</p> <p>2. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ มีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ครบถ้วนและเพียงพอต่อการเรียนทุกรูปแบบ จัดให้มีพื้นที่ฐานรองรับที่ดี มีการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน</p> <p>3. หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้ ภายนอกผู้ปกครองและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนได้ทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม ภายใน จัดการอาคารสถานที่ สนามและบริเวณโรงเรียน ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นจริง มีอาคารสถานที่เหมาะสม ปลอดภัย สะอาด เรียบร้อย ตลอดจนมีพื้นที่นันทนาการและการกีฬา</p>	<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1.1 กำหนดโครงสร้าง เนื้อหาสาระ เวลา เรียนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลที่สอดคล้องกับคุณวิสัยทัศน์ ปรัชญา ปณิธานและความเชื่อในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>1.2 จัดเตรียมครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพตรงวิชาที่สอน</p> <p>1.3 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา</p> <p>2. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ</p> <p>2.1 จัดเตรียมสื่อวีดิทัศน์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ มีรูปแบบที่ทันสมัย และรองรับการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆและสอดคล้องกับความต้องการในการจัดการเรียน การสอน</p> <p>2.2 เตรียมสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้</p> <p>3.1 จัดอาคารสถานที่เหมาะสม ปลอดภัย</p>	<p>1. หน่วยงานพัฒนาหลักสูตร</p> <p>1.1 มีภาระหน้าที่ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (**, ***)</p> <p>1.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตร และแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (*, ***, ***)</p> <p>1.3 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (*, ***)</p> <p>2. หน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ</p> <p>2.1 จัดเตรียมสื่อวีดิทัศน์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ รองรับการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆและสอดคล้องกับความต้องการในการจัดการเรียน การสอน (*, ***, ***)</p> <p>2.2 จัดเตรียมปัจจัยพื้นฐานเพื่อการรองรับ การใช้งานสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ (**, ***)</p> <p>3. หน่วยงานจัดการแหล่งเรียนรู้</p> <p>3.1 จัดอาคารสถานที่เหมาะสม สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำ กิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน (*, ***, ***)</p>

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>ประสิทธิภาพและคุณภาพ</p> <p>3.2 เตรียมสถานที่และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่เป็นระเบียบ สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ มั่นคงปลอดภัยและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมทักษะชีวิต</p> <p>3.3 ดำเนินการให้ชุมชนและผู้ปกครอง มีส่วนในการกำหนดแผนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับผู้เรียน</p> <p>3.4 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้ นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพ กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ</p>	<p>4. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>ผู้ประเมินประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและผู้สอนเป็นหลัก โดยประเมินผลอย่างเป็นระบบ สม่ำเสมอ ก่อน ระหว่างและ หลังการใช้หลักสูตร มีหลักฐานที่ชัดเจน นำผลประเมินมาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องวัตถุประสงค์</p>	<p>และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้</p> <p>3.2 จัดทำแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการประสานความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอก</p> <p>4. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>4.1 ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยบุคลากรภายในและผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร</p> <p>4.2 ประเมินความสำเร็จของหลักสูตร โดยวัดผลสัมฤทธิ์จากผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง ว่าผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์หรือไม่</p>	<p>3.2 จัดทำแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก (*, **, ***)</p> <p>4. หน่วยงานประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพ จากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาประเมินผลอย่างเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ มีหลักฐานที่ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร และ นำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น (*, **, ***)</p>

แสดงสรุปแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยสังเคราะห์เอกสารสัมมนาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบกระบวนการจัดการหลักสูตร

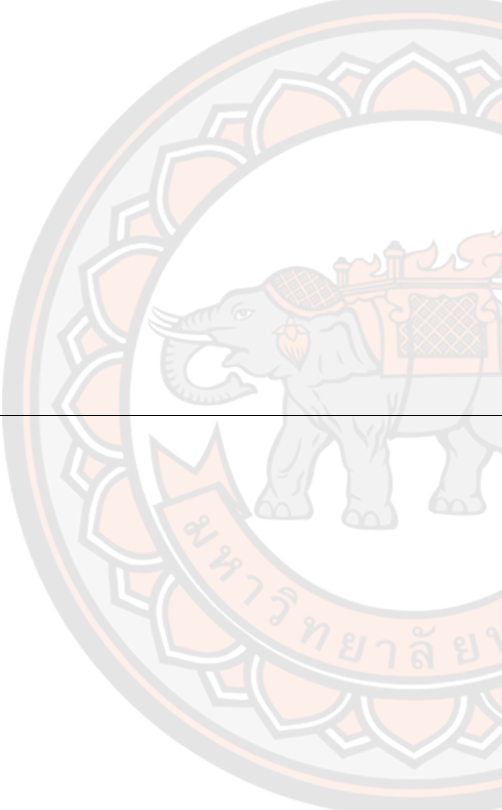
การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>1. การศึกษาบริบทและกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา</p> <p>1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา</p> <p>1.2 จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร</p> <p>1.3 สรรวจความต้องการของท้องถิ่น บุคลากร ชุมชน บังคับพื้นฐานของโรงเรียน</p> <p>1.4 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>2. การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร</p> <p>2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการและดำเนินการวางแผน</p> <p>2.2 จัดทำสาระหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2.3 วางแผนพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2.4 ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น</p> <p>2.5 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล</p>	<p>1. การศึกษาบริบทและกำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>1.1 ศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต</p> <p>1.2 ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวความคิดพื้นฐาน วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของ ผู้ปกครอง ชุมชน ที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของ ผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายรัฐบาล มาร่วมพิจารณา</p> <p>1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>2. วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>2.1 เตรียมบุคลากร ที่ความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p>2.2 เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ที่เพียงพอที่จะดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร</p> <p>2.3 ยกร่างหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม</p> <p>2.4 กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้อง</p>	<p>1. ศึกษาบริบทและกำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวความคิดพื้นฐาน ปรึกษา ความเชื่อ ของโรงเรียน รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของ ผู้ปกครอง และชุมชน และนโยบายรัฐบาล มาร่วมพิจารณา (*, **, ***)</p> <p>1.2 นำความต้องการของทุกฝ่ายมากำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (*, **, ***)</p> <p>2. วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>2.1 วิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้ และกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายให้ชัดเจน</p> <p>2.2 ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดหลักสูตรก่อนการนำไปใช้</p> <p>2.3 เตรียมพร้อมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน</p> <p>3. หลักสูตรนำไปใช้</p> <p>3.1 มีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยทุกฝ่ายทำความเข้าใจตรงกัน</p> <p>3.2 เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรม</p>	<p>1. ศึกษาบริบทและกำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวความคิดพื้นฐาน ปรึกษา ความเชื่อ ของโรงเรียน รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของ ผู้ปกครองและชุมชน และนโยบายรัฐบาล มาร่วมพิจารณา (*, **, ***)</p> <p>1.2 นำความต้องการของทุกฝ่ายมากำหนดวัตถุประสงค์หรือ คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (*, **, ***)</p> <p>2. วางแผนการบริหารหลักสูตร</p> <p>2.1 เตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการทำงาน (**, ***)</p> <p>2.2 กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร (*, **)</p> <p>2.3 ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (**, ***)</p> <p>3. การนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>3.1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน</p>

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>2.6 บริหารจัดการงบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตร</p> <p>2.7 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่กลุ่มเป้าหมาย</p> <p>3. อบรมหลักสูตรไปใช้</p> <p>3.1 จัดอบรมครู จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ</p> <p>3.2 ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.3 จัดประสบการณ์เรียนรู้และมีการประกันคุณภาพหลักสูตรที่ชัดเจน</p> <p>3.4 มีการจัดโครงสร้างวิชาที่มีความยืดหยุ่น เป็นระบบ</p> <p>3.5 กำหนดมาตรฐานการและแนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตร</p> <p>3.6 จัดทำวัสดุหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ</p> <p>3.7 ใช้เครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรเอกชน และชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน</p> <p>3.8 ให้ความสำคัญต่อการเสริมทักษะผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม</p>	<p>3. อบรมหลักสูตรไปใช้</p> <p>3.1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน</p> <p>3.2 มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning</p> <p>3.3 โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทักษะที่ควรรู้ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง</p> <p>3.4 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน</p> <p>4. นิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>4.1 การนิเทศการใช้หลักสูตรควรมีการดำเนินการสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นกัลยาณมิตร</p> <p>4.2 มีการทำความเข้าใจถึงแนวทางและวัตถุประสงค์การมีทิศทางความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา</p> <p>4.3 สะท้อนผลการนิเทศให้กับครูได้รับทราบ เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>5. ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>5.1 การประเมินควรมีการกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน</p> <p>5.2 ผู้ทำการประเมินผลประกอบด้วย</p>	<p>ปฏิบัติ จากเครือข่ายของโรงเรียน</p> <p>3.3 จัดเตรียมบุคลากรและครูผู้สอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร</p> <p>3.4 ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรม</p> <p>4. นิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>4.1 คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์แนวทาง การนิเทศ ติดตามผลและจัดทำผลการนิเทศ</p> <p>4.2 การนิเทศ ติดตามผลควรมีการดำเนินการสม่ำเสมอ โดยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ</p> <p>4.3 ผู้นิเทศให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูเพื่อปรับปรุงการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ</p> <p>5. ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>5.1 ประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เนื้อหาวิชา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เนื้อหาวิชา ประเมินความสำเร็จของหลักสูตรโดยวัดผลสัมฤทธิ์จาก ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องที่วางไว้ทักษะและคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่</p> <p>5.3 การประเมินเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง</p>	<p>(*, **, ***)</p> <p>3.2 จัดเตรียมบุคลากรและครูผู้สอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร (*, **, ***)</p> <p>3.3 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน (**, ***)</p> <p>3.4 จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (*, **, ***)</p> <p>4. นิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>4.1 ดำเนินการติดตามผลสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อย่างเป็นกัลยาณมิตร (*, **, ***)</p> <p>4.2 กำหนดเกณฑ์และวัตถุประสงค์การนิเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางการนิเทศ ทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา (*, **, ***)</p> <p>4.3 จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร (*, **, ***)</p> <p>5. ประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>5.1 การประเมินควรมีการกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน (*, **, ***)</p> <p>5.2 นำผลการประเมินจากแหล่งต่างๆ ไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้เป็นทิศทางที่พึงประสงค์ (*, **, ***)</p>

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>3.9 มีการประเมินการเรียนรู้ ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน</p> <p>4. การนิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>4.1 สร้างเกณฑ์การประเมินอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ วัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>4.2 จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล ทำแผนนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน สม่ำเสมอ</p> <p>4.3 ควบคุมดูแลติดตามผลการใช้หลักสูตร</p> <p>4.4 จัดทำรายงานการนิเทศภายใน ภายนอก ที่เป็นปัจจุบัน – มอบหมายหน้าที่กรรมการนิเทศกำกับติดตาม</p> <p>4.5 สนับสนุนส่งเสริมและนิเทศการใช้หลักสูตรและการสอน ให้กำลังใจ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น</p> <p>5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร</p> <p>5.1 มีการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรเป็นประจำปีเสมอทุกปีการศึกษา</p> <p>5.2 นำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพ การศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาปรับปรุง และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ</p>	<p>คณะกรรมการหลักสูตร ผู้ปกครอง ชุมชนและ ผู้เรียน</p> <p>5.3 นำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้ออื่น ๆ</p>	<p>แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เป็นในทิศทางที่พึงประสงค์</p>	สรุป

สรุปแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนนอกชน โดยสังเคราะห์เอกสาร
สัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>1. คิดเป็น</p> <p>มีคุณลักษณะ ดังนี้</p> <p>1.1 เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะไม่เรียน ไม่รู้</p> <p>1.2 มีความคิดสร้างสรรค์</p> <p>1.3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>1.4 มีความรู้หลากหลายทั้งด้าน เขียน อ่าน</p> <p>คำนวณ</p> <p>2. เป็นผู้ที่มีความสามารถด้าน</p> <p>ภาษาต่างประเทศ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ติดต่อสื่อสาร นำเสนอผลงาน และเจรจาความร่วมมือ</p> <p>2.2 มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ มี</p> <p>2.3 ความสามารถในการจัดการ/เป็นผู้ประกอบการ</p> <p>2.4 มีความสามารถในการสื่อสารและนำเสนอ</p>	<p>1. คิดเป็น</p> <p>มีคุณลักษณะ คือ</p> <p>1.1 สามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>1.2 สามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา</p> <p>2. ผู้เป็น</p> <p>2.1 สามารถสื่อสารได้ดี สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้</p> <p>2.2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการนำเสนอและสร้างสรรค์ผลงาน</p> <p>3. ผู้เป็น</p> <p>3.1 สามารถดำเนินชีวิตที่ดี ตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น</p> <p>3.2 สามารถรับผิดชอบตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข</p>	<p>1. คิดเป็น</p> <p>มีคุณลักษณะคือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>2. ผู้เป็น</p> <p>มีคุณลักษณะ คือ มีความสามารถ</p> <p>2.1 ในการสื่อสาร</p> <p>2.2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.3 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี</p> <p>3. ผู้เป็น</p> <p>มีคุณลักษณะ คือ</p> <p>3.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>3.2 มีความเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรมและต่างกระบวนทัศน์</p> <p>3.3 เข้าใจตนเองและดูแลตนเองได้</p> <p>3.4 มีเมตตา มีคุณธรรม จริยธรรม</p>	<p>1. คิดเป็น มีคุณลักษณะคือ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ (*, **, ***)</p> <p>2. ผู้เป็น มีคุณลักษณะ คือ</p> <p>2.1 มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการได้ (*, **, ***)</p> <p>2.2 มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ (*, **)</p> <p>2.3 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม (*, **, ***)</p> <p>2.4 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี (*, ***)</p> <p>3. ผู้เป็น</p> <p>3.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (*, **, ***)</p> <p>3.2 เข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม (*, ***)</p> <p>3.3 สามารถดำเนินชีวิตที่ดี ตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม (*, **, ***)</p> <p>3.4 เข้าใจตนเองและรับผิดชอบต่อตนเองได้ดี</p>

การสังเคราะห์เอกสาร	ความเห็น Best Practice	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
<p>2.5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. อยู่เป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้</p> <p>3.1 เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม</p> <p>3.2 มีจิตอาสา</p> <p>3.3 มีความสามารถทางวัฒนธรรม ดำรงเอกลักษณ์ชาติ</p> <p>3.4 มีความสามารถปรับตัวได้</p> <p>3.5 มีความรับผิดชอบและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง</p> <p>3.6 เป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง</p> <p>3.7 มีคุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ</p>		<p>(*, **, ***)</p>	

ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน

คำชี้แจง

ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ
การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน
เอกชน

ประเด็นสนทนากลุ่มขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของ
รูปแบบว่า

1. องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยใดบ้างของรูปแบบ ที่มีความเหมาะสมแล้ว
2. องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยได้บ้าง ที่ควรปรับปรุงแก้ไข และควรปรับปรุง
แก้ไขอย่างไร เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน		
1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร		
1.1 องค์ประกอบ		
1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน 1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน 1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นกรรมการ 1.1.4 หัวหน้างานหลักสูตร เป็นกรรมการและเลขา	✓	(คงเดิม)
1.2 หน้าที่		
1.2.1 กำหนดสาระของหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียน แนวทางหรือประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง		1.2.1 คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แนวทางการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และอื่นๆ ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและบริบทของสถานศึกษา
1.2.2 ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา		1.2.2 กำหนดปรัชญาของหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ และจุดเน้นที่ส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน		
2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร		
2.1.1 มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ	✓	
2.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร และจัดทำหลักสูตร มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	✓	
2.1.3 มีภาวะผู้นำ	✓	

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
2.1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความสามารถ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง		2.1.4 ประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง อื่น ๆ ให้เกิดความร่วมมือทั้งในและนอกโรงเรียน 2.1.5 สร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครอง
2.1.5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมประชาสัมพันธ์หลักสูตรและแนวทางการเรียนรู้ที่มีความเป็นเลิศแก่ผู้ปกครองและชุมชน		2.1.6 มุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ในสถานศึกษาให้สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา 2.1.7 สามารถสร้างขวัญและกำลังใจและค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ครู
2.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน		
2.2.1 ให้ความร่วมมือกับองค์กรในการทำงาน		มีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน หลักสูตรและผู้เรียน
2.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร การออกแบบ การเรียนรู้ การวัดประเมินผล ตลอดจนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี		(เพิ่มเติม) 2.2.3 มีความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาและเป้าหมายของสถานศึกษา
2.2.3 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี		2.2.4 มีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและก้าวหน้าบริบทสังคมอย่างต่อเนื่อง
2.2.4 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม		2.2.5 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร		
3.1 หน่วยพัฒนาหลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
3.1.1 มีภาระหน้าที่ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	✓	
3.1.2 กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตร และแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	✓	

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
3.1.3 สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	✓	3.1.4 คัดเลือกผู้สอนที่เหมาะสมและครูผู้สอนที่มีความรู้ตรงวิชาที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ไปดำเนินการ 3.1.5 ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำข้อกำหนดหลักสูตร จัดทำแผน การจัดการเรียนรู้
3.2 หน่วยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
3.2.1 จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอ รองรับการใช้สื่อรูปแบบใหม่ ๆ และสอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	✓	
3.2.2 จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับการใช้งานสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ	✓	
3.3 หน่วยการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
3.3.1 จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสม สะอาดปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมหลากหลายของผู้เรียน	✓	
3.3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก	✓	
3.4 หน่วยประเมินผลการใช้หลักสูตร มีภาระหน้าที่ ดังนี้		
3.4.1 นำผลจากการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาประเมินผลอย่างเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น	✓	

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร		
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐานปรัชญา ความเชื่อ ของโรงเรียนรวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ตลอดจนนำความต้องการของทุกฝ่ายมากำหนดวัตถุประสงค์หรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดในผู้เรียน		ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐานปรัชญา ความเชื่อ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษารวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ตลอดจนศึกษาแนวโน้มทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนอย่างชัดเจน
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระเตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	✓	
ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียมบุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอน แบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ	✓	
ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการดำเนินการนิเทศสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อย่างเป็นกัลยาณมิตร กำหนดเกณฑ์และวัตถุประสงค์การนิเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางการนิเทศ ทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องการพัฒนา จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรต่อไป		เป็นการติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวก โดยสร้างความเข้าใจและเจตคติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศให้กับครูได้รับทราบ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูสามารถปรับปรุงตนเอง และกิจกรรมการเรียนการสอน

ร่างรูปแบบ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	มีความเหมาะสม (คงเดิม)	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลที่มีการกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน และนำผลการประเมินจากแหล่งต่างๆ ไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์		ประเมินด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และความสำเร็จของหลักสูตร โดยผู้อำนวยการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้อมูลอื่นๆ และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ
องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์		
1. คิดเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้		
1.1 สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ	✓	1.2 มีความคิดที่เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล เพื่อแก้ไขปัญหา 1.3 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้
2. ทำเป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้		
2.1 สามารถสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็น และสะท้อนความต้องการได้	✓	
2.2 สามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	
2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม	✓	
2.4 สามารถเรียนรู้ คิด คำนวณ และอ่านได้ดี	✓	
3. อยู่เป็น มีคุณลักษณะ ดังนี้		
3.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้		3.1 เข้าใจความแตกต่างและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3.2 สามารถเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม		รวมกับ 3.1
3.3 สามารถดำเนินชีวิตที่ดี ตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม		3.2 เข้าใจตนเองและสามารถดำเนินชีวิตตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง ในการดำเนินชีวิต และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น 3.3 มีจิตอาสา มีจิตใจเป็นผู้ให้และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม
3.4 เข้าใจตนเองและรับผิดชอบตนเองได้ดี		รวมกับ 3.2